

MAAHANMUUTON KUNTAKOHTAISET TILASTOTIEDOT

Samuli Salminen

SUOMEN PERUSTA

© Suomen Perusta 2022

ISBN 978-952-7145-65-4 Maahanmuuton kuntakohtaiset tilastotiedot (pdf, 3. päivitetty versio, vuoden 2018 kuntakohtaiset tiedot korvattu vuoden 2020 tiedoilla).

Etukannen ulkoasu: Janne Turunen

Suomen Perusta -ajatuspaja on saanut toimintaansa tukea Opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

Sisältö

1	Toiminnanjohtajan saatesanat	7
2	Tekijän esipuhe	8
3	Johdanto	10
3.1	Tämän raportin rakenne	11
3.2	Muut kuntien talouteen ja maahanmuuttoon liittyvät aiheet	12
4	Yhteenvedo keskeisimmistä tuloksista	16
5	Tilastokeskuksen maahanmuuttajia ja suomalaista kantaväestöä koskevat rekisteriaineistot	21
5.1	Tutkimusaineiston muodostaminen esitettynä lyhyesti	21
5.2	Tutkimusaineiston muodostaminen Tilastokeskuksen aineistokokonaisuuksista	21
5.3	Tietojen yhdistäminen aineistojen välillä Tilastokeskuksen henkilönumeron avulla	22
5.4	Tilastokeskuksen FOLK-tutkimusaineistot	22
5.4.1	FOLK perustieto -tutkimusaineiston tiedot	23
5.4.2	FOLK tulotieto -tutkimusaineiston tiedot	23
5.4.3	FOLK muutto -tutkimusaineiston tiedot	24
5.4.4	FOLK lapsi – vanhemmat -tutkimusaineiston tiedot	25
5.5	Tiedot henkilöiden sekä heidän vanhempiensa syntymävaltioista perustuen Tilastokeskuksen rekisteritietoihin	25
5.5.1	Tiedot henkilöiden syntymävaltioista	25
5.5.2	Tiedot henkilöiden taustamaasta: toisen sukupolven maahanmuuttajien taustamaa	26
5.6	Tilastotiedot koskevat vuotta 2020	27
5.7	Tutkimusaineiston henkilöt	28
6	Maahanmuuttajaryhmien määrittäminen	29
6.1	Maahanmuuttajaryhmät ja suomalainen kantaväestö taustamaan mukaan	29

7	Kuntakohtaiset tiedot: kuntatalouden mittareiden esittely	32
7.1	Sosiaalietuudet	33
7.1.1	Toimeentulotuet	33
7.1.2	Työttömyysturvaetuudet	34
7.1.3	Asumistuet	35
7.2	Maksetut kunnallisverot ja rahoitusvaje kuntataloudelle	36
7.3	Sosioekonomiset mittarit eli "pärjäämistä"koskevat tiedot	37
7.3.1	Työllisyysaste	37
7.3.2	Palkka- ja yrittäjätulot	38
7.3.3	Koulutus: 2. asteen koulutus	39
7.4	Ikävakioidut tiedot	39
8	Kuntakohtaiset tilastotiedot: tulokset karttoina ja taulukkoina	40
8.1	Toimeentulotukea vuonna 2020 saaneiden osuus 18–64-vuotiaista	42
8.2	Maahanmuuttajien osuudet kaikista kunnissa maksetuista toimeentulotuista suurimmat Pohjanmaan ruotsinkielisissä kunnissa ja pääkaupunkiseudulla	50
8.3	Maahanmuuttajien osuudet kaikista kunnissa maksetuista työttömyysturvaetuuksista suurimmat Pohjanmaan ruotsinkielisissä kunnissa, pääkaupunkiseudulla, Turussa ja Keravalla	51
8.4	Maahanmuuttajissa on enemmän sosiaalitukien saajia kuin kantaväestössä – lähes kaikissa Suomen kunnissa	52
8.5	Maksetut kunnallisverot: maahanmuuttajien mediaanin osuus verrattuna kunnan kantaväestön mediaaniin	54
8.5.1	Kartat: Maahanmuuttajien kunnallisverot useimmiten paljon kantaväestöä pienempiä	55
8.5.2	Taulukot: tiedot kunnista, joissa on eniten maahanmuuttajia	61
8.6	Yhteenvedo maksettuja kunnallisveroja ja sosioekonomisia mittareita koskevista tilastotuloksista	63
9	Miksi kuntien taloudet eivät kestä sitä, että maahanmuuttajat maksavat paljon vähemmän kunnallisveroja kuin kantaväestö	65
9.1	Kuntien taloudet ovat riippuvaisia maksetuista kunnallisveroista	65

9.2	Kuntien taloudet eivät kestä sitä, että maahanmuuttajat maksavat paljon vähemmän kunnallisveroja kuin kunnan kantaväestö	66
9.3	Rahoitusvajeen kokonaissumman laskenta käytännössä	67
9.4	Johtopäätös: nykyinen maahanmuutto on ongelma kuntien talouksille, vaikka kaikista maahanmuuttajien erityispalveluista luovuttaisiin	68
A	Henkilölukumäärät	70
A.1	Yli 14-vuotiaiden henkilöiden lukumäärät ryhmittäin koko Suomessa vuonna 2020	70
A.2	Yli 14-vuotiaiden henkilöiden lukumäärät maahanmuuttajaryhmittäin 15 kunnassa, jossa yli 14-vuotiaiden maahanmuuttajien määrät olivat (absoluutisilta) lukumääriltään suurimmat vuonna 2020	70
A.3	Suhteelliset osuudet (%) kuntien yli 14-vuotiaista väestöistä maahanmuuttajaryhmittäin 15 kunnassa, jossa yli 14-vuotiaiden maahanmuuttajien määrät olivat suhteellisilta lukumääriltään suurimmat vuonna 2020	71
B	Osuus kunnista, joissa sosiaalietuuksien saajia oli maahanmuuttajissa enemmän kuin kantaväestössä: ikävakioidut tiedot	72
C	Osuus kunnista, joissa maahanmuuttajien maksamat kunnallisverot, palkat, työllisyysaste, koulutustaso olivat kunnassa pienemmät kuin kunnan kantaväestöllä: ikävakioidut tiedot	73
D	Tulosten vastaavuus julkisesti saatavilla olevien tietojen kanssa	74
D.1	Henkilölukumäärien vastaavuus	74
D.2	Toimeentulotukien vastaavuus	76
D.2.1	Maahanmuuttajien ja vieraskielisten osuudet pääkaupunkiseudun maksetuista toimeentulotuista ja toimeentulotuen saajista	76
D.2.2	Kantaväestön ja maahanmuuttajien saamien toimeentulotukien kokonaissummat: Tutkimusaineiston estimaatit vs. THL:n julkiset tilastot	77
D.2.3	Vertailu vuoden 2018 luvuilla	77
D.3	Työttömyysturvaetuuksien kokonaissummien vastaavuus	79
D.4	Asumistukien kokonaissummien vastaavuus	80
D.5	Työllisyysasteiden vastaavuus	81
D.6	Maksettujen kunnallisverojen vastaavuus	81

D.7	Palkka- ja yrittäjätulojen vastaavuus	82
D.8	Koulutusasteiden vastaavuus	82
E	Kuntakohtaisten tulosten toisintaminen: Ohje muille tutkijoille	83

1 Toiminnanjohtajan saatesanat

Suomen Perusta -ajatuspaja on julkaissut rekisteriaineistoihin perustuvaa tutkimustietoa erilaisten maahanmuuttajaryhmien vaikutuksesta Suomen julkiseen talouteen vuosia. Päätöksentekijöillä on nähdäksemme riittävä tieto sen johtopäätöksen tekemiseen, että jos kansantalouden kokonaisuudessa huoltosuhde on ongelma, maahanmuutto ei ole ratkaisu. Sekä humanitaarinen että halpatyövoiman maahanmuutto on tähän mennessä vain pahentanut taloudellista huoltosuhdetta.

Kuntapäätäjät ovat hieman toisenlaisessa asemassa kuin lainsäätäjät. Turvapaikanhakijoiden vastaanotokeskuksen perustaminen voi olla houkutteleva ajatus kunnassa, jossa on muuttotappion seurauksena tyhjäksi jäänyttä infrastruktuuria käytettävissä: valtio maksaa humanitaaristen maahanmuuttajien vastaanottamisesta tukea 3–4 vuoden ajan, ja yleensä syrjäinen muuttotappiokunta voi luottaa siihen, että maahanmuuttajat hakeutuvat muutaman vuoden kuluessa Turun, Tampereen tai pääkaupunkiseudun maahanmuuttajalähiöihin oman etnisen ryhmänsä pariin. Ovela kunta tienaa maahanmuutolla, jonka kustannukset muut suomalaiset kuitenkin joutuvat maksamaan.

Aina kunta ei kuitenkaan onnistu pelaamaan näin kyynistä peliä. Suurimmat kaupungit ovat joka tapauksessa maahanmuuttajien suosiossa, aloittivatpa he kotoutumisensa mistä kunnasta tahansa. Kun maahanmuuttajat ovat kunnassa pitempään, heistä aiheutuu merkittäviä kuluja paitsi valtiolle, myös kunnalle.

Tutkija Samuli Salminen osoittaa tässä julkaisussa, miksi maahanmuutto on kuntataloudelle niin kestämätöntä. Tärkein havainto on se, että maahanmuuttajien kantaväestöä suuremmat saadut tulonsiirrot ja suurempi palveluiden käyttö eivät ole kuin osa kokonaisuutta. Eniten kuntataloutta rasittaa se, että maahanmuuttajien maksamien kunnallisverojen kertymä jää paljon kantaväestöä heikommalle tasolle. Tämä johtuu sekä maahanmuuttajien alemmasta työllisyysasteesta että hyvin alhaisesta keskimääräisestä palkkatasosta.

Populismiksi kutsutaan ajattelua, jossa monimutkaisiin ongelmiin esitetään yksinkertaisia ratkaisuja. Maahanmuuton kohdalla yksi populistinen ratkaisuehdotus on lisätä resursseja kotouttamistoimiin. Tosiasiassa maailmalla ei kuitenkaan ole tiedossa mallia, joka parantaisi varsinkaan kehitysmaista tulleiden maahanmuuttajien työllisyyttä ja palkkatasoa, minkä Suomi voisi kopioida. Niinpä paras politiikkasuositus tutkimuksen valossa on vähentää humanitaarisen ja halpatyövoiman maahanmuuton määrää kaikilla oikeusvaltiolle sopivilla keinoilla.

Helsingissä 12.12.2020

Marko Hamilo
toiminnanjohtaja
Suomen Perusta -ajatuspaja

2 Tekijän esipuhe

Ensimmäinen julkaisu koskien maahanmuuton kuntakohtaisista tilastoja. Suomessa ei ole aiemmin julkaistu tutkimuksia – tai muutenkaan juuri mitään – koskien maahanmuuton kuntakohtaisia tilastotietoja. Julkisessa keskustelussa on tähän mennessä liikkunut lähinnä joitain yksittäisiä tietoja esimerkiksi maahanmuuttajien saamista toimeentulotuista pääkaupunkiseudulla¹.

Korjaamme nyt tämän tilanteen. Julkaisemme Tilastokeskuksen koko Suomen väestön kattaviin rekisteritietoihin perustuen olennaisimmat tilastotiedot – jokaista Suomen 309 kuntaa koskien. Tässä raportissa esitellään tarkasti, että mitä nämä kuntakohtaiset tilastotulokset ovat ja mistä Tilastokeskuksen lähteistä ne muodostuvat. Lisäksi tässä raportissa esitetään joitakin kuntakohtaisia tuloksia (luvussa 8) sekä yhteenvetotuloksia kaikkia Suomen 309 kuntaa koskien.

Maahanmuuton kuntakohtaiset tilastot kaikkien saataville. Kaikki kuntakohtaiset tilastotulokset julkaistiin vuoden 2021 alussa interaktiivisessa kuntakartassa. Tästä kartasta jokaisen on helppoa selvittää tarkat kuntakohtaiset tilastot – esimerkiksi maahanmuuttajien kunnassa saamia toimeentulotukia koskien. Kaikki kuntakohtaiset tulokset esitetään erikseen sekä kunnan maahanmuuttajaryhmille että kunnan suomalaiselle kantaväestölle.

Julkaisun tavoite: Toimia pohjana jokaisessa kunnassa käytävälle keskustelulle maahanmuutosta. Maahanmuuton kuntakohtaisten tilastotietojen julkaisemisella on yksi selkeä tavoite: Toimia pohjana jokaisessa kunnassa käytävälle keskustelulle maahanmuutosta. Näiden tietojen julkaisu on ensiarvoisen tärkeää, sillä tähän asti nämä olennaiset maahanmuuttoon liittyvät kuntakohtaiset luvut ovat puuttuneet julkisesta keskustelusta.

Kuntalaisille jää myös selvitettävää: Julkaisun luvut eivät kerro kaikkea maahanmuuton vaikutuksista kuntien talouksiin. Tässä julkaisussa ja sen yhteydessä julkaistavassa interaktiivisessa kuntakartassa kuntakohtaiset tilastotulokset esitetään koskien kunnan maahanmuuttajien ja kantaväestön:

- Saamia sosiaalietuuksia, joiden rahoitus tulee osittain kunnilta.
- Maksamia kunnallisveroja. Maahanmuuttajien maksamien kunnallisverojen pienuus aiheuttaa kuntien talouksiin rahoitusvajeen. Kuntien taloudet eivät kestä tätä, sillä kunnallisveroilla rahoitetaan suureksi osaksi kuntien lakisääteiset peruspalvelut. Tämä on asia, jota ei ole juuri tuotu esille julkisuuteen aiemmin (katso tarkemmin luku 9).
- Sosioekonomisia mittareita eli " pärjäämistä " koskevat tiedot kunnittain.

---

¹<https://www.hs.fi/politiikka/art-2000006622015.htm>, helsinginuutiset_21_10_2019, ks. myös Suomen Perustan tutkimus maahanmuuttajien saamista toimeentulotuista, tiivistelmän sivu 2: https://www.suomenperusta.fi/content/uploads/2020/02/Toimeentulotukiraportti_Tiivistelma_6_2_2020.pdf.

Kuntalaisille jää myös selvitettävää: Julkaisun luvut eivät kerro kaikkea maahanmuuton vaikutuksista kuntien talouksiin. Näistä esitetyistä kuntakohtaisista tilastotiedoista huolimatta kuntalaisille jää vielä omaa selvitettävää. Esimerkiksi tiedot kuntien tarjoamista *maahanmuuttajien erityispalveluista* (kuten kääntäminen ja tulkkaus) ja niiden aiheuttamista menoista eivät löydy Tilastokeskuksen tilastoista, jotka toimivat tämän julkaisun tietojen lähteenä. Siten jokaisessa kunnassa on selvitettävä erikseen, että kuinka suuret ovat tällaiset menot.

Taustatietoa maahanmuuton kuntakohtaisten *kokonaismenojen* arviointiin tarjoaa Matti Virénin tuore julkaisu: *Ratkaiseeko maahanmuutto kuntien talousongelmat?* (Virén 2020).

Joka tapauksessa – kuten luvussa 9 selvennetään – pelkkä menupuolen selvittäminen ei tarjoa kokonais-kuvaa maahanmuuton vaikutuksista kuntien talouksien kantokykyyn. Syy tähän on maahanmuuttajien pieneksi jäävä osallistuminen kuntien peruspalveluiden rahoittamiseen ja tästä seuraava rahoitusvaje. Tätä rahoitusvajetta joudutaan käytännössä paikkaamaan joko kunnallisveroasteen nostolla tai velanotolla.

Ohje muille tutkijoille: Kuntakohtaisten tulosten helppo toistaminen. Suomen Perusta on (tässäkin) maahanmuuttoon liittyvässä julkaisussa liikkeellä ensimmäisenä. Muiden tutkijoiden tai tutkimuslaitosta on kuitenkin helppo toisintaa tässä raportissa esitetyt tulokset.

Lyhyet ohjeet tätä varten esitetään liitteen luvussa E ja yksityiskohtaisemmat ohjeet luvuissa 5, 7 ja 6.

Tekijän kiitokset

Tämän raportin tekijänä haluan kiittää erityisesti Suomen Perusta -ajatuspajaa ja sen hallitusta siitä, että he mahdollistivat tämän tilastoraportin laatimisen. Lisäksi haluan kiittää Tilastokeskuksen tutkijapalveluita hyvästä yhteistyöstä tässä raportissa käytettävän tutkimusaineiston kokoamisessa ja ylläpitämisessä.

Helsingissä 5.2.2021

Samuli Salminen
Tutkija
Suomen Perusta -ajatuspaja

3 Johdanto

Suomen Perusta on julkaissut aiemmin useita laajoja tilastotutkimuksia maahanmuuton vaikutuksista Suomen koko julkiseen talouteen (katso tiivistelmät tutkimusten tuloksista: www.suomenperusta.fi/teema/muuttoliike/). Julkinen talous käsittää sekä valtion, kunnat, sairaanhoitopiirit ja julkiset sosiaaliturvarahastot.

Ennen vuoden 2020 loppua emme olleet kuitenkaan julkaisseet tilastotuloksia eritellysti koskien jokaista Suomen yli 300 kuntaa. Julkaisimme vuoden 2020 lopulla jokaista Suomen kuntaa koskien olennaisimpia kuntataloutta koskevia tilastotietoja liittyen maahanmuuttoon. Samat tilastotiedot julkaistiin vertailun vuoksi myös koskien kuntien suomalaista kantaväestöä. Kaikki kuntakohtaiset tilastotiedot julkaistiin vuoden 2021 maaliskuussa myös erillisellä nettisivuilla interaktiivisena kuntakarttana.

Tässä päivitetystä maahanmuuton kuntakohtaisten tilastotietojen raportissa päivitämme tilastotiedot koskemaan uusinta saatavilla olevaa tilastovuotta – eli vuotta 2020 (vuoden 2020 lopulla ja vuoden 2021 alussa julkaistut tilastotiedot koskivat tilastovuotta 2018). Tästä päivitetystä raportista löytyvät muun muassa tarkat ja päivitettyt kuvaukset käytetyistä Tilastokeskuksen rekisterilähteistä ja siitä, miten maahanmuuttajaryhmät muodostetaan.

Joka tapauksessa hyvin lyhyesti kuvattuna kaikki tilastotulokset ovat peräisin Tilastokeskuksen valmiista tutkimusaineistokokonaisuudesta, jotka sisältävät vuosittaisia tietoja jokaisesta Suomen väestön henkilöstä (käsitellään tarkemmin luvussa 5).

Maahanmuuttajaryhmät on puolestaan määritetty jokaisen henkilön ja hänen vanhempiansa syntymävaltiotietojen perusteella, jotka ovat myös peräisin Tilastokeskuksen rekistereistä. Maahanmuuttajaryhmiin kuuluvat sekä ulkomailla syntyneet maahanmuuttajat että niin kutsuttu toinen sukupolvi – eli Suomessa syntyneet, joiden vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla. (katso tarkat kuvaukset maahanmuuttajaryhmien aluejaosta 6.).

Julkaistavat kuntakohtaiset tilastotiedot koskevat vuotta 2020. Vuosi 2020 oli uusiin/tuorein vuosi, jolle tilastotiedot olivat jo olemassa. Tilastotietojen paljouden vuoksi – yksittäisiä kuntakohtaisia tilastotietoja eri maahanmuuttajaryhmille on jo kymmeniä tuhansia pelkästään vuotta 2020 koskien – tulokset julkaistaan vain yhtä vuotta koskien.

Julkaistavat tilastotiedot. Tilastokeskuksen rekisterilähteistä julkaistavat tulokset voidaan jakaa kolmeen kuntataloutta koskevaan ryhmään:

- Menopuoli: sosiaalietuudet
  - Toimeentulotuet
  - Työttömyysturvaetuuudet
  - Asumistuet
- Rahoitusvaje kuntataloudelle tulopuolella: maksetut kunnallisverot (verrattuna kantaväestöön)

- Sosioekonomiset mittarit eli " pärjäämistä"koskevat tiedot:
  - Työllisyysaste
  - Palkka- ja yrittäjätulot
  - Koulutus: 2. asteen koulutus
- Ikävakioidut tiedot: Suurimmasta osasta tuloksia julkaistaan myös ikävakioidut tiedot.

3.1 Tämän raportin rakenne

Tässä tekstissä julkaistaan vain joitakin yksittäisiä tietoja kaikista yli 300 kuntaa koskevista kuntakohtaisista tuloksista. Lisäksi julkaistaan joitakin yhteenvetotuloksia kaikkia Suomen kuntia koskien. Kaikki kuntakohtaiset tilastotiedot julkaistaan varsinaisesti erillisellä nettisivuilla interaktiivisessa kuntakartassa.

Tämän raportin rakenne on luvuittain seuraavanlainen:

- Ennen kuin julkaistavia tilastotietoja aletaan käsitellä, johdantoluvun loppu käsittelee lyhyesti muita kuntien talouteen ja maahanmuuttoon liittyviä aiheita.
- Luvussa 5 esitetään Tilastokeskuksen maahanmuuttajia ja suomalaista kantaväestöä koskevat rekisteriaineistot, joista julkaistavat tulokset ovat peräisin.
- Luvussa 6 esitetään, miten maahanmuuttajaryhmät on määritetty.
- Luvussa 7 esitellään, mitä kaikkia tilastotietoja koskien tulokset esitetään ja miksi. Samalla esitetään ja perustellaan niitä koskien käytetyt ikärajaukset.
- Luvussa 8 esitetään tässä raportissa julkaistavia kuntakohtaisia tilastotietoja sekä niiden yhteenvetoja kaikkien Suomen kuntien osalta:
  - Luvuissa 8.1–8.6 esitetään tulokset saatuja sosiaalietuuksia koskien, mukaan lukien yhteenveto saaduista sosiaalituista verrattuna kantaväestöön Suomen kunnissa.
  - Luvuissa 8.5 ja 8.6 julkaistaan tuloksia kunnallisveroja koskien sekä yhteenveto maksettuja kunnallisveroja ja sosioekonomisia mittareita koskevista kuntakohtaisista tilastotuloksista verrattuna kantaväestöön Suomen kunnissa.
- Luvussa 9 selvennetään, miksi kuntien taloudet eivät kestä sitä, että maahanmuuttajat maksavat paljon vähemmän kunnallisveroja kuin kantaväestö. Ei edes vaikka kaikista maahanmuuttajien erityispalveluista luovuttaisiin. Samalla tähdennetään sitä, että kuntien talouksien kannalta maahanmuuttoa ei tule tarkastella selvittämällä pelkästään maahanmuuton menopuolta tai kustannuksia vaan vielä ratkaisevammassa roolissa kuntien talouksien kannalta ovat kuntalaisten maksamien kunnallisverojen määrät.

3.2 Muut kuntien talouteen ja maahanmuuttoon liittyvät aiheet

Maahanmuuttoon ja erityisesti pääkaupunkiseudun kuntiin liittyy tietenkin paljon muitakin aiheita kuin nämä nyt julkaistavat, sinänsä olennaisen tärkeät, tilastotiedot.

Tässä raportissa ja sen yhteydessä julkaistavissa tuloksissa keskitytään kuitenkin kuntakohtaisiin perustilastotietoihin, sillä kukaan ei ole julkaissut niitä aiemmin Suomessa. Muista aiheista löytyy kuitenkin jo muita julkaisuja. Lisäksi kuntakohtaiset maahanmuuttajien erityispalveluiden menot on helpointa selvittää jokaisessa kunnassa erikseen paikallisesti.

Muita tärkeitä aiheita ja niihin liittyviä tuloksia ovat ainakin:

- Maahanmuutto laskee matalasti koulutettujen palkkoja pääkaupunkiseudulla tietyillä aloilla.
- Maahanmuutto on nostanut asuntojen hintoja ja vuokria (Espoossa).
- Maahanmuuton kokonaismenot kunnille (ei vain sosiaalietuuksien rahoituksesta aiheutuvia).
- Maahanmuuttajien erityispalvelut.
- Pakolaisten vastaanottamisen (kuntapaikat) kokonaisvaikutukset.

Maahanmuutto laskee matalasti koulutettujen palkkoja pääkaupunkiseudulla tietyillä aloilla. Aiheesta on tehty kaksi tutkimusta palkkatietoihin perustuen:

- Tilastokeskuksen Seppo Kouvosen julkaisut (Kouvonen 2012a, Kouvonen 2012b).
- Isa Kuosmanen väitöskirja (Kuosmanen 2020).

Tilastokeskuksen Seppo Kouvosen viitattujen artikkeleiden mukaan: ”Pääkaupunkiseudun palkkatason kehitys on ollut vuosina 2006–2010 muuta maata hitaampaa eräissä tehtävissä, joissa ulkomaalaisen työvoiman osuus on merkittävä. Vaikuttaa siltä, että ulkomaisen työvoiman tarjonta hidastaa metropolialueen ansiokehitystä sekä joissakin rakennusalan tehtävissä (kirvesmiehet, putkiasentajat) että eräissä rutiinitehtävissä (siivoojat, keittiöapulaiset), [...]”².

Kouvonen huomauttaa, että palkkojen laahaaminen näillä tietyillä aloilla on ongelmallista erityisesti asunnon hankinnan kannalta pääkaupunkiseudulla: ”[...] pääkaupunkiseudulle muuttava keskituloinen joutuu käyttämään lähes koko työuransa kompensoidakseen muuta maata suuremmilla nettoansioilla korkeamman asunnon hankintahinnan. [...]”³.

²https://www.stat.fi/ajk/poimintoja/2012-12-10_hyka4.html

³https://www.stat.fi/artikkelit/2012/art_2012-12-10_002.html?s=0#2

Isa Kuosmasen taloustieteen väitöskirjan (2020) mukaan EU:n itälaajeneminen aiheutti Suomessa eräissä rakennusalan ammateissa pysyvän 1700 euron suuruisen vuosittaisen ansionmenetyksen: ”*Toisessa luvussa tutkimme EU:n itäisen laajentumisen työmarkkinavaikutuksia Suomessa rakennusallalla. Hyödynämme analyysissämme eroja altistumisessa lisääntyneelle työvoiman tarjonnalle uusista EU-maista eri rakennusalan ammattien ja työssäkäyntialueiden välillä ennen ja jälkeen EU:n laajentumisen. Maahanmuutolle alttiimmista ammateissa ja alueilla työskentelevät henkilöt kokivat noin 1700 euron suuruisen vuosittaisen ansionmenetyksen suhteessa henkilöihin, jotka työskentelivät maahanmuutolle vähemmän altistuneissa ammateissa ja alueilla. Tämä vaikutus tuloihin näkyy vielä yli 10 vuotta EU:n laajenemisen jälkeen.*”.⁴

Maahanmuutto on nostanut asuntojen hintoja ja vuokria Espoossa. Tästä aiheesta ei ole juuri olemassa juuri maahanmuuttoon keskittyvää tutkimusta. Joka tapauksessa Espoon kaupungin asunto-ohjelman mukaan maahanmuutto on osaltaan lisännyt asuntojen kysyntää Espoossa. Tämä puolestaan on nostanut asuntojen hintoja ja vuokria Espoossa. (Espoon kaupunki 2018, s. 18).

Maahanmuuton kokonaismenot kunnille. Taloustieteen professori (emeritus) Matti Virén tutkii maahanmuuton vaikutusta kuntien kokonaismenoihin Suomen Perustan julkaisemassa kokoelmakirjassa. Keskeisimmät tulokset Virénin tutkimusartikkelista voisi summata seuraavasti:

- **Maahanmuuton vaikutus kuntien menojen kasvuun per henkilö:** ”*Jonkinlaisena nyrkkisääntönä voisi estimointitulosten perusteella pitää joustoarviota 1. Se tarkoittaa sitä, että maahanmuuttajien väestöosuuden kasvu yhdellä prosenttiyksiköllä kasvattaa (henkeä kohden laskettuja) kustannuksia yhden prosentin. Siten maahanmuuttajien osuuden kasvu kymmenen prosentin tasolle kunnassa, jossa ei ole alkutilanteessa lainkaan ulkomaalaistaustaista väestöä, lisääsi kunnan menoja kymmenen prosenttia.*” (Virén 2020, s. 108).
- **Maahanmuuton vaikutus kuntien velan kasvuun per henkilö:** ”*Kunnan velkaantuminen kasvaisi analyysiemme mukaan vielä tätäkin herkemmin. Edustavana jouston arvona voimme pitää lukuarvoa 2.*” (Virén 2020, s. 108).

Maahanmuuttajien erityispalvelut. Julkaisun luvut eivät kerro kaikkea maahanmuuton vaikutuksista kuntien talouksiin. Esimerkiksi tiedot kuntien tarjoamista *maahanmuuttajien erityispalveluista* (kuten kääntäminen ja tulkkaus) ja niiden aiheuttamista menoista eivät löydy Tilastokeskuksen tilastoista, jotka toimivat tämän julkaisun tietojen lähteenä. Siten jokaisessa kunnassa on selvitettävä erikseen, että kuinka suuret ovat nämä menot.

Luvussa 9 esitetään yleisenä huomiona maahanmuuttajia koskeviin erityispalveluihin, että jopa maahanmuuttajien kaikista erityispalveluista luopuminen kunnassa ei pelasta kuntien talouksien kantokykyä maahanmuuton aiheuttamilta vaikutuksilta.

⁴<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/313252>

Syyinä tähän on, että kunnat tarjoavat lakisääteisiä peruspalveluita kaikille asukkailleen (esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalvelut, peruskoulutus, perusinfrastruktuuri kuten jätehuolto) ja nämä palvelut rahoitetaan suureksi osaksi kuntalaisten maksamilla kunnallisveroilla. Koska maahanmuuttajat maksavat yleisesti ottaen vain hyvin vähän kunnallisveroja verrattuna kunnan kantaväestöön, tämä aiheuttaa kuntien talouksiin rahoitusvajeen, joka on paikattava. Tämä tarkoittaa käytännössä joko kunnan veroasteen nostoa tai velanottoa.

Pakolaisten vastaanottamisen (kuntapaikat) vaikutukset kuntien talouksille.

Mikäli kunta on myöntänyt kuntapaikkoja pakolaisille, näiden pakolaisten aiheuttamat kokonaismenot sekä lähinnä valtiolta ELY-keskusten kautta korvauksina saatavat tulot on laskettava erikseen jokaisessa kunnassa.

Tässä raportissa (ja myös esimerkiksi muissa Suomen Perustan julkaisuissa) esitetyt tilastot kertovat⁵, että isojen pakolaismaiden (Somalia, Irak, Afganistan ja Syyria) maahanmuuttajaryhmä saa henkeä kohti paljon sosiaalietuuksia ja samalla heidän työllisyysasteensa, työtulonsa ja kontribuutionsa kunnan taloudelle maksettujen kunnallisverojen kautta jäävät pieniksi.

Koska tämä tilanne ei parane lähellekään kantaväestöä edes pitkän aikavälin (20 vuoden maassaoloajan jälkeen), on selvää, että ainakin ilman valtion korvauksia pakolaisille tarjottavista kuntapaikoista, pakolaisille tarjottavat kuntapaikat kävisivät kunnille hyvin kalliiksi. Koska valtion korvaukset koskevat pääasiassa vain 3–4 ensimmäistä vuotta, pakolaisilla tarjottavat kuntapaikat käyvät kunnille kalliiksi – mikäli pakolaiset jäävät kuntaan vielä sen jälkeen, kun valtion korvaukset loppuvat.

Ensimmäisen 3–4 vuoden ajalta kuntien on otettava pakolaisia koskevissa laskelmissaan huomioon se, mitä valtio korvaa kunnille ELY-keskusten kautta – ja mitä valtio ei korvaa.

Valtio korvaa ELY-keskusten kautta kunnille⁶:

- ”Laskennalliset korvaukset” henkilöä kohti 3–4 ensimmäisen vuoden ajalta.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannukset (yli 2 300 euron menevät kustannukset) enintään 10 ensimmäisen vuoden ajalta.
- Tulkkaus- ja käännöspalvelut.
- Toimeentulotuki kolmen ensimmäisen vuoden osalta.
- Kunnalle maksettavat valtionosuudet vieraskielisistä.

Valtio ei kuitenkaan korvaa erikseen – edes ensimmäisten vuosien aikana:

- Sosiaali- ja terveydenhuollon ”perus”kustannuksia.

⁵www.suomenperusta.fi/teema/muuttoliike/

⁶Tiedot valtion korvauksista kunnille löytyvät koottuna täältä: <https://kotoutuminen.fi/valtion-korvaukset-kunnille>

- Muut kunnan peruspalvelut (esimerkiksi suurin osa perusopetuksen menoista, perusinfrastruktuurin käyttö).
- Kunnan osittain rahoittamat muut sosiaalietuudet (esimerkiksi työmarkkinatuet).

Lisäksi toimeentulotukien korvaaminen loppuu kolmen ensimmäisen vuoden jälkeen. Kun kunnissa arvioidaan pakolaisille tarjottavia kuntapaikkoja, ainakin kaikki luetellut asiat on otettava huomioon.

Erityisesti on kiinnitettävä huomiota siihen, että pakolaiset eivät käytä vain maahanmuuttajien erityispalveluita – vaan menopuolen laskelmiin on huomioitava myös ”tavallisten” kunnan lakisääteisten peruspalveluiden käyttö. Lisäksi on huomioitava, että pakolaisten osallistuminen näiden peruspalveluiden rahoittamiseen jää yleensä hyvin pieneksi (maksetut kunnallisverot jäävät kauaksi kantaväestöstä).

Kunnan talouden kannalta on myös otettava huomioon se riski, että keskimäärin heikosti pärjäävät pakolaiset jäävät kuntaan vielä 3–4 vuoden maassaoloajan jälkeen, jonka jälkeen suuri osa valtion korvauksista loppuu.

4 Yhteenvedo keskeisimmistä tuloksista

Saadut sosiaalietuudet: keskeisimmät tulokset

1. Maahanmuuttajien osuudet kaikista kunnissa maksetuista toimeentulotuista ovat yleisesti ottaen suurimmat Pohjanmaan ruotsinkielisissä kunnissa, pääkaupunkiseudun kunnissa ja Ahvenanmaan kunnissa.
2. Maahanmuuttajien osuudet kaikista kunnissa maksetuista työttömyysturvaetuksista ovat yleisesti ottaen suurimmat Pohjanmaan ruotsinkielisissä kunnissa, pääkaupunkiseudun kunnissa, Ahvenanmaan kunnissa, Turussa ja Keravalla.
3. Isojen pakolaismaiden osuudet korostuvat erityisesti maksetuissa toimeentulotuissa.
4. Maahanmuutto ei ole ”rikkaus” 90 prosentissa kunnista: Kunnan maahanmuuttajat saivat toimeentulotukia ja työttömyysturvaetuksia enemmän kuin kunnan kantaväestö noin 90 % Suomen kunnissa.

Tulostaulukot:

Taulukko 1: Maahanmuuttajaryhmien osuudet kuntien kaikista maksetuista toimeentulotuista vuonna 2020 (%). Taulukossa esitetään kaikki kunnat, joissa kaikkien maahanmuuttajien osuus oli yhteensä yli 40 prosenttia. Osaa tiedoista ei esitetä yksityisyydensuojan vuoksi.

Kunta	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Luoto	69,0	50,9	–	–	9,9	–
Korsnäs	65,5	–	–	–	–	21,7
Hammarland	64,8	–	–	32,0	–	–
Kauniainen	57,3	26,3	11,4	7,2	0,8	11,5
Pedersören kunta	52,5	–	–	–	–	20,1
Närpiö	52,1	–	–	30,9	–	8,7
Espoo	51,6	26,0	7,5	9,7	1,7	6,7
Uusikaarlepyy	50,6	26,3	–	–	12,4	7,2
Maarianhamina	49,5	8,8	5,8	16,8	12,3	5,8
Vantaa	49,0	21,4	6,0	12,2	1,5	7,9
Saltvik	47,6	–	–	–	18,0	–
Kruunupyö	46,7	27,5	–	–	–	6,6
Kaskinen	46,3	–	–	–	–	17,9
Helsinki	42,8	20,8	5,3	9,2	1,9	5,7
Vöyri	42,2	–	–	10,9	–	8,4

Taulukko 2: Maahanmuuttajaryhmien osuudet kuntien kaikista maksetuista työttömyysturvaetuuksista vuonna 2020 (%). Taulukossa esitetään kaikki kunnat, joissa kaikkien maahanmuuttajien osuus oli yhteensä yli 25 prosenttia. Osaa tiedoista ei esitetä yksityisyydensuojan vuoksi.

Kunta	Kaikki ulkomaat	Isot pakolaismaat	Lähi-Itä pl. isot pakolaismaat	Itä-Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Vårdö	54,7	–	–	20,6	–	–
Närpiö	45,5	–	–	25,5	6,6	12,2
Lumparland	45,3	–	–	–	–	–
Maarianhamina	44,8	2,0	3,3	17,7	14,2	7,5
Eckerö	43,3	–	–	15,1	21,6	–
Vantaa	38,5	8,3	4,2	14,6	1,9	9,6
Korsnäs	37,9	–	–	–	4,8	11,3
Finström	37,6	–	–	12,8	16,7	–
Hammarland	36,9	–	–	–	14,2	–
Espoo	35,6	9,1	4,5	10,7	2,3	9,0
Föglö	34,2	–	–	–	–	–
Jomala	31,6	–	–	10,7	14,0	4,2
Helsinki	30,1	7,6	3,4	9,1	2,7	7,2
Sund	28,7	–	–	–	12,7	–
Geta	28,7	–	–	–	14,2	–
Pietarsaari	28,4	7,8	1,7	7,1	4,7	7,1
Lemland	27,4	–	–	–	18,6	–
Kökar	26,6	–	–	–	–	–
Turku	26,2	7,8	3,7	7,7	2,3	4,7
Kerava	26,1	3,0	3,7	9,6	1,8	8,0
Saltvik	25,5	–	–	9,7	10,9	–
Uusikaarlepyy	25,0	–	–	8,3	5,1	5,6

Taulukko 3: Prosenttiosuus Suomen kunnista, joissa 18–64-vuotiaita sosiaalietuuksien saajia oli enemmän kunnan maahanmuuttajissa kuin kunnan kantaväestössä vuonna 2020 (%-osuus kunnista). Prosenttiosuudet kunnista maahanmuuttajaryhmittäin. Vertailuista on suljettu pois maahanmuuttajaryhmittäin ne kunnat, joiden osalta tietoa ei voida julkaista yksityisyydensuojan vuoksi.

Sosiaalietuus	Kaikki ulkomaat	Isot pakolaismaat	Lähi-Itä pl. isot pakolaismaat	Itä-Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Toimeentulotuki	89	100	100	83	81	90
Työttömyysturvaetuudet	94	100	100	95	91	99
Asumistuki	72	100	94	59	72	60

Maksetut kunnallisverot ja sosioekonomiset mittarit: keskeisimmät tulokset

Maahanmuutto ei ole ”rikkaus” yli 90 prosentissa kunnista: Maahanmuuttajien maksamat kunnallisverot ja sosioekonomisten mittareiden arvot jäävät kantaväestöä matalammalle lähes kaikissa Suomen kunnissa.

1. Maahanmuuttajien maksamien kunnallisverojen mediaani on kantaväestöä pienempi – lähes jokaisessa Suomen kunnassa lähes jokaisella maahanmuuttajaryhmällä.
2. Maahanmuuttajien palkka- ja yrittäjätulojen mediaani on kantaväestöä pienempi – lähes jokaisessa Suomen kunnassa lähes jokaisella maahanmuuttajaryhmällä.
3. Maahanmuuttajien työllisyysasteet ovat kantaväestöä pienempiä lähes jokaisessa Suomen kunnassa – lähes jokaisella maahanmuuttajaryhmällä.
4. Maahanmuuttajien 2. asteen koulutusasteet ovat kantaväestöä pienempiä lähes jokaisessa Suomen kunnassa – lähes jokaisella maahanmuuttajaryhmällä.

Tulostaulukot:

Taulukko 4: *Osuus Suomen kunnista, joissa kunnallisverojen mediaani oli kunnan maahanmuuttajilla pienempi kuin kunnan kantaväestöllä, palkka- ja yrittäjätulojen mediaani oli kunnan maahanmuuttajilla pienempi kuin kunnan kantaväestöllä, työllisyysaste oli maahanmuuttajilla pienempi kuin kantaväestöllä, vähintään 2. asteen koulutuksen suorittaneiden osuus maahanmuuttajilla pienempi kuin kunnan kantaväestöllä (%-osuus kunnista). Tiedot vuodelta 2018. Osuus kunnista maahanmuuttajaryhmittäin. Vertailuista on suljettu pois maahanmuuttajaryhmittäin ne kunnat, joiden osalta tietoa ei voida julkaista yksityisyydensuojan vuoksi.*

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Maksettujen kunnallisverojen mediaani pienempi	97	99	98	96	80	99
Palkka- ja yrittäjätulojen mediaani pienempi	99	100	100	98	90	99
Työllisyysaste pienempi	94	100	100	93	85	99
2. asteen tutkinnon suorittaneita vähemmän	100	100	100	100	99	100

Taulukko 5: Maahanmuuttajaryhmien maksamien kunnallisverojen mediaanit verrattuna kunnan suomalaisen kantaväestön mediaaniin (%). Vertailussa 18–64-vuotiaiden maksamat kunnallisverot. Taulukossa on koko Suomi yhteensä sekä 15 kuntaa, jossa yli 14-vuotiaiden maahanmuuttajien määrät olivat lukumääriltään suurimmat vuonna 2020.

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Suomi	39,8	31,5	34,9	45,2	72,1	33,9
Helsinki	30,2	26,3	29,1	36,5	47,1	26,5
Espoo	27,1	20,5	25,7	31,6	66,5	25,3
Vantaa	34,1	25,5	30,3	41,3	63,0	32,3
Turku	48,4	44,1	45,8	55,5	60,1	43,7
Tampere	45,3	40,4	42,7	55,1	57,9	39,8
Oulu	47,1	36,9	40,4	51,2	99,1	37,8
Lahti	41,2	36,2	36,6	45,0	67,8	35,0
Jyväskylä	44,2	41,7	45,1	45,1	65,8	36,2
Vaasa	39,2	34,8	38,2	46,7	82,2	29,7
Lappeenranta	35,8	34,9	30,2	39,0	54,1	13,5
Kuopio	42,2	37,4	35,9	48,8	73,1	36,1
Kotka	39,2	32,7	37,8	40,7	72,3	36,4
Kerava	38,6	27,0	29,5	47,9	81,8	33,0
Joensuu	50,1	48,1	25,0	55,3	60,7	22,4
Porvoo	37,1	26,7	27,8	38,7	75,9	36,4

Miksi kuntien taloudet eivät kestä maahanmuuttajien pieniksi jääviä kunnallisveroja?

- Esimerkiksi Espoossa kaikkien maahanmuuttajien maksamien kunnallisverojen mediaani vain 27 % kantaväestöstä (taulukko 12).
- Koko Suomen osalta maahanmuuttajien mediaanin osuus kantaväestön maksamien kunnallisverojen mediaanista on noin 40 %.
- Miksi pieneksi jäävät kunnallisverot ovat ongelma kuntien taloudelle?
  - Kuntien taloudet riippuvat kuntalaisten maksamista kunnallisveroista.
  - Niillä rahoitetaan pitkälti kuntien lakisääteiset peruspalvelut kuten sosiaali- ja terveystaloudet, peruskoulutus ja perusinfrastruktuuri.
  - Maahanmuuttajat käyttävät näitä peruspalveluita vähintään yhtä paljon kuin kantaväestö (katso Virenin (2020) tutkimus jäljempänä), mutta maksavat yleensä vain hyvin vähän niistä: kunnallisverojen mediaani Espoossa 27 prosenttia, koko Suomessa vain 40 prosenttia kantaväestöstä. **Tästä on seurauksena rahoitusvaje kunnille.**
  - Tämä rahoitusvaje on paikattava kunnissa:
    - * Kunnallisveroasteita nostamalla.
    - * Ottamalla lisää velkaa.
    - * Leikkaamalla palveluita kaikilta.
- Maahanmuuttajien erityispalveluista luopuminen ei ratkaise tilannetta; maahanmuuttajat käyttävät silti kunnan peruspalveluita, joita he yleensä rahoittavat kantaväestöä paljon pienemmällä summalla.

5 Tilastokeskuksen maahanmuuttajia ja suomalaista kantaväestöä koskevat rekisteriaineistot

Tässä luvussa esitetään, että mistä Tilastokeskuksen ylläpitämistä aineistokokonaisuuksista tässä raportissa sekä tämän raportin yhteydessä julkaistussa interaktiivisessa kuntakartassa esitetyt kuntakohtaiset tilastotulokset ovat peräisin. Tutkimusaineiston muodostaminen esitetään aluksi lyhyesti. Tämän lyhyen esityksen jälkeen aineistonmuodostus esitetään kattavammin.

5.1 Tutkimusaineiston muodostaminen esitettynä lyhyesti

Tutkimusaineisto muodostetaan seuraavasti:

- Tutkimusaineisto muodostuu Tilastokeskuksen viidestä aineistokokonaisuudesta:
  - *FOLK perustieto* -tutkimusaineisto.
  - *FOLK tulotieto* -tutkimusaineisto.
  - *FOLK muutto* -tutkimusaineisto (josta saadaan tiedot Suomeen vuonna 1990 ja myöhemmin muuttaneiden syntymävaltioista).
  - Tilastokeskukselta erikseen pyydytetyt rekisteritiedot henkilöiden syntymävaltioista (josta saadaan tiedot Suomeen ennen vuotta 1990 muuttaneiden syntymävaltioista).
  - *FOLK lapsi – vanhemmat* -tutkimusaineisto.
- Henkilötasoiset tiedot yhdistetään näistä aineistoista yhdeksi kokonaisuudeksi Tilastokeskuksen henkilötunnuksen avulla. Tilastokeskuksen henkilötunnus toimii siten tilastoavaimena.
- Tilastotulokset rajataan koskemaan kaikkein uusinta (tilasto)vuotta, jolta kaikki tilastotulokset saatavilla. Tämä vuosi on vuosi 2020.
- Tilastotulokset koskevat kaikkia niitä henkilöitä, joilla on ollut kotikunta Suomessa vuonna 2020 – eli käytännössä koko Suomen väestöä vuonna 2020.
  - Kaikki tilastotiedot rajataan koskemaan vain yli 14-vuotiaita. Muut käytetyt tilastotietokohtaiset ikärajaukset sekä niiden perustelut esitetään luvussa 7.
  - Tilastotuloksista puuttuvat ne henkilöt, joilla ei ollut kotikuntaa Suomessa vuonna 2020. Eriyisesti tähän luokkaan kuuluvat turvapaikanhakijat, joilla ei ole vielä oleskelulupaa Suomeen. Siten esimerkiksi näiden turvapaikanhakijoiden saamat sosiaalietuudet puuttuvat tilastotuloksista.

5.2 Tutkimusaineiston muodostaminen Tilastokeskuksen aineistokokonaisuuksista

Tässä raportissa sekä tämän raportin yhteydessä julkaistussa interaktiivisessa kuntakartassa esitetyt kuntakohtaiset tilastotulokset ovat peräisin Tilastokeskuksen rekisteritietojen viidestä aineistokokonaisuudesta. Nämä viisi Tilastokeskuksen rekisteriaineistokokonaisuutta ovat nimeltään:

- *FOLK perustieto* -tutkimusaineisto.
- *FOLK tulotieto* -tutkimusaineisto.
- *FOLK muutto* -tutkimusaineisto (josta saadaan tiedot Suomeen vuonna 1990 ja myöhemmin muuttaneiden syntymävaltioista).
- Tilastokeskukselta erikseen pyydyt rekisteritiedot henkilöiden syntymävaltioista (josta saadaan tiedot Suomeen ennen vuotta 1990 muuttaneiden syntymävaltioista).
- *FOLK lapsi – vanhemmat* -tutkimusaineisto.

Nämä viisi aineistokokonaisuutta sisältävät vuosittaisia tilastotietoja jokaisesta Suomen koko väestön henkilöstä. Tiedot ovat olemassa sekä kantäväestöä että maahanmuuttajia koskien niiltä vuosilta, jolloin näillä henkilöillä on ollut kotikunta Suomessa.

Tässä raportissa sekä tämän raportin yhteydessä julkaistussa interaktiivisessa kuntakartassa tilastotiedot esitetään vuotta 2020 koskien.

5.3 Tietojen yhdistäminen aineistojen välillä Tilastokeskuksen henkilönumeron avulla

Kuntakohtaiset tilastotiedot ovat tässä raportissa peräisin Tilastokeskuksen viidestä yllä mainitusta aineistokokonaisuudesta, joita käsitellään tarkemmin seuraavissa luvuissa. Vuosittaiset henkilötasoiset tiedot näistä viidestä aineistokokonaisuudesta yhdistettiin toisiinsa käyttämällä *Tilastokeskuksen henkilönumeroa* tilastoavaimena.

Tilastokeskuksen henkilönúmero on kuin tavallinen henkilötunnus siinä mielessä, että se yksilöi jokaisen henkilön erikseen. Eli jokaisella henkilöllä on oma Tilastokeskuksen henkilötunnus Tilastokeskuksen rekisteriaineistoissa. Toisin kuin tavallinen henkilötunnus, Tilastokeskuksen henkilönúmero ei kuitenkaan paljasta millään tavalla henkilön identiteettiä, eli Tilastokeskuksen henkilötunnuksen perusteella ei voi itsessään päätellä millään tavalla, mitä henkilöä tunnus koskee.

Tunnuksen avulla saadaan kuitenkin henkilöä koskevat vuosittaiset tiedot yhdistettyä eri aineistokokonaisuuksista – esimerkiksi henkilön kotikunta FOLK perustieto -tutkimusaineistosta henkilön maksamiin kunnallisveroihin FOLK tulotieto -tutkimusaineistosta. Tilastokeskuksen henkilötunnuksen avulla henkilöihin yhdistetään myös tieto heidän (ja heidän vanhempiensa) syntymävaltioistaan.

5.4 Tilastokeskuksen FOLK-tutkimusaineistot

Tilastokeskuksella on olemassa valmiita, tutkimuskäyttöön tarkoitettuja aineistokokonaisuuksia. Lista näistä valmiista tutkimusaineistoista sekä näiden aineistojen kuvaukset on esitetty Tilastokeskuksen sivuilla: <https://taika.stat.fi/>. Näihin tilastokeskuksen valmiisiin tutkimusaineistoihin lukeutuvat myös *FOLK perustieto* -tutkimusaineisto ja *FOLK tulotieto* -tutkimusaineisto, joista tämän raportin tilastotulokset ovat peräisin, *FOLK muutto* -tutkimusaineisto, josta saadaan tiedot ulkomailla syntyneiden henkilöiden syntymävaltioista (v. 1987 ja myöhemmin Suomeen muuttaneiden osalta) sekä *FOLK lapsi –*

vanhemmat -tutkimusaineisto, jonka tietojen avulla voidaan päätellä Suomessa syntyneiden 2. sukupolven maahanmuuttajien vanhemmat (ja vanhempien syntymävaltiot).

Tilastokeskuksen FOLK-tutkimusaineistot sisältävät vuosittaisia tilastotietoja koskien jokaista henkilöä, jolla on ollut kotikunta Suomessa tietyinä vuosina. Eli käytännössä nämä aineistot sisältävät vuosittaisia tilastotietoja Suomen koko väestön kaikkia henkilöitä koskien.

Alla on lueteltu lyhyesti ne tilastotiedot, joita tässä raportissa käytetään kyseisistä FOLK-tutkimusaineistoista. Katso tarkemmat kuvaukset näistä tiedoista FOLK-tutkimusaineistojen aineistokuvauksista Tilastokeskuksen sivuilla: <https://taika.stat.fi/>. Luvussa 7 esitellään vielä tarkemmin kuntatalouteen liittyvät tilastotiedot.

5.4.1 FOLK perustieto -tutkimusaineiston tiedot

FOLK perustieto -tutkimusaineisto sisältää seuraavat tiedot, joita käytetään tämän raportin tutkimusaineistossa ja esitetyissä tuloksissa:

- **Suojattu Tilastokeskuksen henkilönnumero.** Käytetään tilastoavaimena eri aineistojen yhdistämisessä henkilöittäin.
- **Vuosi.** Rajataan tutkimusaineisto koskemaan vuotta 2020.
- **Ikä.** Käytetään ikärajuksissa.
- **Asuinkunta.** Käytetään määrittämään henkilöiden asuinkunta vuonna 2020 ja siten kuntakohtaisten tulosten muodostamisessa.
- **Korkeimman tutkinnon koulutusaste.** Käytetään sen määrittämisessä, onko henkilöllä 2. asteen tutkintoa.
- **Pääasiallinen toiminta (TVM).** Käytetään sen määrittämisessä, onko henkilö ollut työllinen.
- **Luokiteltu syntymävaltiotieto (eli onko henkilö syntynyt Suomessa vai ulkomailla).** Käytetään sen päättelemiseen, onko henkilö syntynyt Suomessa vai ulkomailla.
- **Syntyperä** (Muuttujen tunnus tutkimusaineistossa: *syntyp2*). Käytetään sen päättelemiseen, onko henkilö Tilastokeskuksen mukaan (ks. tarkemmin Tilastokeskuksen määritelmä syntyperästä ja taustamaasta: https://www.stat.fi/meta/kas/syntypera_ja_ta.html) Suomessa syntynyt ulkomaalais-taustainen – eli 2. sukupolven maahanmuuttaja.

5.4.2 FOLK tulotieto -tutkimusaineiston tiedot

FOLK tulotieto -tutkimusaineisto sisältää seuraavat tiedot, joita käytetään tämän raportin tutkimusaineistossa ja esitetyissä tuloksissa:

- **Suojattu Tilastokeskuksen henkilönnumero.** Käytetään tilastoavaimena eri aineistojen yhdistämisessä henkilöittäin.
- **Vuosi.** Rajataan tutkimusaineisto koskemaan vuotta 2020.
- **Palkkatulot.** Käytetään palkka- ja yrittäjätulojen summan laskemiseen.
- **Yrittäjätulot.** Käytetään palkka- ja yrittäjätulojen summan laskemiseen.
- **Työttömyysturvaetuudet.** Tietoa käytetään sellaisenaan työttömyysturvaetuuksia koskevissa tuloksissa.
- **Asumistuet.** Tietoa käytetään sellaisenaan asumistukia koskevissa tuloksissa.
- **Toimeentulotuet.** Tietoa käytetään sellaisenaan toimeentulotukia koskevissa tuloksissa.
- **Kunnallisvero.** Tietoa käytetään sellaisenaan maksettuja kunnallisveroja koskevissa tuloksissa.

5.4.3 FOLK muutto -tutkimusaineiston tiedot

FOLK muutto -tutkimusaineisto sisältää seuraavat tiedot, joita käytetään tämän raportin tutkimusaineistossa ja esitetyissä tuloksissa:

- **Suojattu Tilastokeskuksen henkilönnumero.** Käytetään tilastoavaimena eri aineistojen yhdistämisessä henkilöittäin.
- **Syntymävaltio.** Tieto henkilön syntymävaltiosta.
- Syntymävaltietieto löytyy FOLK muutto -aineistoista niille ulkomailla syntyneille, jotka:
  1. Ovat muuttaneet Suomeen ensimmäisen kerran vuonna 1990 tai sen jälkeen.
  2. Ovat muuttaneet Suomeen ensimmäisen kerran ennen vuotta 1990, mutta ovat muuttaneet Suomeen uudelleen (poismuuton jälkeen) vuonna 1990 tai sen jälkeen.
  3. Ovat muuttaneet Suomeen ensimmäisen kerran ennen vuotta 1990, mutta ovat muuttaneet Suomessa kunnasta toiseen vuonna 1990 tai sen jälkeen.
  4. Ovat muuttaneet Suomeen ensimmäisen kerran ennen vuotta 1990, mutta ovat muuttaneet Suomessa kunnan sisällä vuonna 2006 tai sen jälkeen.
- Tutkimusaineisto (joka käsittää kaikki henkilöt, joilla oli kotikunta Suomessa v. 2020) sisältää noin 8 000 henkilöä, jotka eivät ole syntyneet Suomessa eikä heille löydy syntymävaltiota myöskään FOLK muutto -tutkimusaineistosta. Heistä suurin osa on käytännössä Suomeen ennen vuotta 1990 muuttaneita, joilla ei ole yllä mainittuja muita muuttoja Suomeen tai Suomen sisällä. Suurimmalle osalle (yli 7 000 henkilölle) näistä noin 8 000 henkilöstä löytyy kuitenkin syntymävaltio Tilastokeskukselta erikseen tutkimuskäyttöön pyydetystä tutkimusaineistosta koskien henkilöiden syntymävaltioita.

5.4.4 FOLK lapsi – vanhemmat -tutkimusaineiston tiedot

- **Suojattu Tilastokeskuksen henkilönnumero.** Käytetään tilastoavaimena eri aineistojen yhdistämisessä henkilöittäin.
- **Äidin suojattu Tilastokeskuksen henkilönnumero** (Muuttujan tunnus tutkimusaineistossa: *shn-ro_m*). Käytetään henkilön biologisen äidin päättämiseen. Yhdessä syntymävaltiotietojen kanssa voidaan päätellä henkilön äidin syntymävaltio, mikäli henkilön äidillä on tai on ollut kotikunta Suomessa.
- **Isän suojattu Tilastokeskuksen henkilönnumero** (Muuttujan tunnus tutkimusaineistossa: *shn-ro_f*). Käytetään henkilön biologisen isän päättämiseen. Yhdessä syntymävaltiotietojen kanssa voidaan päätellä henkilön isän syntymävaltio, mikäli henkilön isällä on tai on ollut kotikunta Suomessa.

5.5 Tiedot henkilöiden sekä heidän vanhempiansa syntymävaltioista perustuen Tilastokeskuksen rekisteritietoihin

5.5.1 Tiedot henkilöiden syntymävaltioista

Tilastokeskuksella on tieto henkilöiden syntymävaltiosta, joka on peräisin väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmästä (ks. tarkemmin Tilastokeskuksen sivuilta: <https://www.stat.fi/meta/kas/syntymamaa.html>).

Tämä Tilastokeskuksen tieto henkilön syntymävaltiosta löytyy muun muassa Tilastokeskuksen FOLK muutto -tutkimusaineistosta sekä FOLK perustieto -tutkimusaineistosta (sen osalta, onko henkilö syntynyt Suomessa vai ei). Suomen Perusta on lisäksi erikseen saanut Tilastokeskukselta tutkimuskäyttöön rekisteritiedot henkilöiden syntymävaltioista.

Henkilöiden syntymävaltio on päätelty seuraavasti tätä raporttia ja raportin yhteydessä julkaistuja nettisivuja varten:

1. Tieto henkilön syntymävaltiosta on poimittu ensisijaisesti Tilastokeskuksen *FOLK muutto* -tutkimusaineistosta (muuttujan tunnus tutkimusaineistossa: *svaltio_m*). Tästä tutkimusaineistosta syntymävaltiot löytyvät Suomeen vuonna 1990 tai myöhemmin muuttaneille sekä osittain myös ennen vuonna 1990 Suomeen muuttaneille (ks. tarkemmin edellä 5.4.3).
2. Tilastokeskuksen *FOLK perustieto* -tutkimusaineistosta löytyy tieto sille, että onko henkilö syntynyt Suomessa (muuttujan tunnus tutkimusaineistossa: *svaltio_k*).
3. Tutkimusaineisto sisältää noin 8 000 henkilöä, joille ei löydy syntymävaltiota *FOLK muutto* -tutkimusaineistosta eikä *FOLK perustieto* -tutkimusaineistosta. Heistä suurin osa on käytännössä Suomeen ennen vuotta 1990 muuttaneita, joilla ei ole yllä mainittuja muita muuttoja Suomeen tai

Suomen sisällä. Suurimmalle osalle (yli 7 000 henkilölle) näistä noin 8 000 henkilöstä löytyy kuitenkin syntymävaltio Tilastokeskukselta erikseen tutkimuskäyttöön pyydetystä tutkimusaineistosta koskien henkilöiden syntymävaltioita.

4. Yllä esitettyjen henkilöiden syntymävaltioita koskevien päättelyiden jälkeen tutkimusaineistoon jäi noin 680 henkilöä, joille ei löydy lainkaan syntymävaltiotietoa. Näille henkilöille määritettiin raportissa syntymävaltioksi Suomi. Koska tutkimusaineisto sisältää käytännössä koko Suomen väestön (eli kaikki ne, joilla oli kotikunta Suomessa vuonna 2020) eli yhteensä noin 5,5 miljoonaa henkilöä, se, että noin 680 henkilöltä puuttuu syntymävaltiotieto, tarkoittaa sitä, että tieto puuttuu vain noin 1/8000 henkilöltä.

Tilastokeskuksen julkisesti saatavilla olevat tilastot henkilöiden syntymävaltioista:

Tilastoja eri maissa syntyneiden henkilöiden vuosittaisista lukumääristä Suomessa voi tarkastella Tilastokeskuksen julkisesti saatavilla olevista tilastoista.⁷

5.5.2 Tiedot henkilöiden taustamaasta: toisen sukupolven maahanmuuttajien taustamaa

Tilastokeskus käyttää käsitteitä *syntyperä* ja *taustamaa*. Henkilön syntyperä ja taustamaa on määritetty karkeasti ottaen henkilön vanhempien syntymävaltion mukaan (ks. tarkka määritelmä Tilastokeskuksen sivuilla: https://www.stat.fi/meta/kas/syntypera_ja_ta.html). Henkilö on Tilastokeskuksen määritelmän mukaan syntyperältään ulkomaalaistaustainen, mikäli henkilön molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla. Ulkomaalaistaustaisten henkilöiden osalta henkilön taustamaa määräytyy puolestaan ensisijaisesti henkilön biologisen äidin syntymävaltion mukaan.

Henkilöiden taustamaa tässä raportissa. Tässä raportissa henkilöiden taustamaan määritelmä on lähes identtinen Tilastokeskuksen taustamaan määritelmän kanssa, joka on esitetty yllä. Käytännössä ainoa ero on, että Tilastokeskuksen käyttämässä määritelmässä ulkomailla syntyneen henkilön, jonka vanhemmat ovat syntyperältään suomalaisia, oma taustamaa ja syntyperä on Suomi. Tässä raportissa puolestaan tällainen ulkomailla syntynyt henkilö lasketaan kuitenkin maahanmuuttajaksi. Eli tässä raportissa **kaikki ulkomailla syntyneet henkilöt ovat taustamaaltaan muita kuin suomalaisia**.

Toisen sukupolven maahanmuuttajien taustamaa tässä raportissa. Seuraten Tilastokeskuksen määritelmää tässä raportissa toisen sukupolven maahanmuuttaja on Suomessa syntynyt henkilö, jonka kaikki tunnetut (biologiset) vanhemmat ovat ulkomailla syntyneitä. Käytännössä henkilö määritetään tässä raportissa 2. sukupolven maahanmuuttajaksi, mikäli Tilastokeskuksen *FOLK perustieto* -aineistossa (aineiston esittely luvussa 5.4.1) olevan Syntyperä-tiedon mukaan henkilö on "Ulkomaalaistaustainen, syntynyt Suomessa".

Toisen sukupolven maahanmuuttajan taustamaa määräytyy Tilastokeskuksen määritelmää seuraten ensisijaisesti henkilön biologisen äidin mukaan ja toissijaisesti hänen isänsä mukaan. Henkilöt saadaan yhdistettyä hänen (biologisiin) vanhempiinsa Tilastokeskuksen *FOLK lapsi – vanhemmat* -tutkimusaineiston

⁷Tilastokeskuksen väestörakennetaulukot: 11rp – Syntymävaltio iän ja sukupuolen mukaan maakunnittain, 1990-2021: https://statfin.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vaerak/statfin__vaerak_pxt_11rp.px/

tietojen avulla (ks. edellä 5.4.4). Henkilön vanhempien syntymävaltiot päätellään puolestaan – niiden vanhempien osalta, joilla on/on ollut kotikunta Suomessa – samoin kuin kaikkien muidenkin henkilöiden syntymävaltio (ks. edellinen luku koskien henkilöiden syntymävaltioiden päättelyä).

Puuttuva taustamaatiieto 2. sukupolven maahanmuuttajilla. Tutkimusaineisto sisältää noin 2 000 henkilöä, jotka ovat Tilastokeskuksen Syntyperä-tiedon mukaan 2. sukupolven maahanmuuttajia ("Ulkomaalaistaustainen, syntynyt Suomessa"), mutta joiden kummankaan henkilön vanhemman syntymävaltiota ei ole tiedossa. Suurin osa näistä 2 000 henkilöstä on yli 60-vuotiaita, joten heidän vanhempiensa syntymävaltiotieto puuttuu yksinkertaisesti siitä syystä, että Tilastokeskuksella ei ole ollut aikoinaan kattavia syntymävaltiotietoja henkilöistä.

Nämä 2. sukupolven maahanmuuttajat, joiden taustamaatiieto puuttuu, sijoitettiin maahanmuuttajaryhmien jaossa luokkaan "Kaikki muut ulkomaat"(ks henkilöiden jakamisesta suomalaisen kantaväestöön ja eri maahanmuuttajaryhmiin taustamaan mukaan luku 6). Tähän luokkaan kuuluu tutkimusaineiston noin 99 000 yli 14-vuotiasta henkilöä, joten puuttuvan taustamaatiiedon 2. sukupolven maahanmuuttajat muodostavat kuitenkin vain noin 2 % tämän maahanmuuttajaryhmän henkilöistä.

Tilastokeskuksen julkisesti saatavilla olevat tilastot henkilöiden syntyperästä ja taustamaasta:

Vuosittaisia lukumäärätilastoja henkilöiden syntyperistä ja taustamaasta Suomessa voi tarkastella Tilastokeskuksen julkisesti saatavilla olevista tilastoista.⁸

5.6 Tilastotiedot koskevat vuotta 2020

Tässä raportissa sekä tämän raportin yhteydessä julkaistussa interaktiivisessa kuntakartassa esitetyt kunta-kohtaiset tilastotulokset on rajattu koskemaan vuotta 2020. Syyt tähän rajaukseen ovat seuraavat:

- Vuosi 2020 on tuorein/uusin vuosi Tilastokeskuksen rekistereissä, jolle kaikki raportissa esitetyt tilastotiedot löytyivät. (Rekisteriaineistot päivittyvät parin vuoden viiveellä).
- Julkaistavia tietoja on todella paljon pelkästään vuotta 2020 koskien. Raportin yhteydessä julkaistavassa interaktiivisessa kuntakartassa julkaistaan jokaista Suomen kuntaa koskien noin 20 eri tilastotietoa 6 eri maahanmuuttajaryhmää ja kantaväestöä koskien. Siten yksittäisiä julkaistavia tilastotietoja pelkästään vuotta 2020 koskien on kymmeniä tuhansia.
- Lisäksi erityisesti maahanmuuttajamäärältään pienten kuntien osalta ei olisi mahdollista julkaista vuosittaisia tietoja yksityisyydensuojaan liittyvien rajoitusten vuoksi. Tässä on taustalla se syy, että tällaisissa kunnissa maahanmuuttajamäärät saattavat vaihdella vuosittain vain muutamalla henkilöllä (maahanmuuttajaryhmittäin) ja tällaiset pienet muutokset lukumäärissä voisivat ainakin teoriassa asettaa yksityisyydensuojan vaaraan.

---

⁸Tilastokeskuksen väestörakennetaulukot: 11rs – Syntyperä ja taustamaa kielen, iän (1-v.) ja sukupuolen mukaan, 1990-2019: https://statfin.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vaerak/statfin_vaerak_pxt_11rs.px/

Todetaan yhteenvedona, että kuntakohtaisten tietojen julkaiseminen asettaa sellaiset rajoitukset julkaistaville tilastotiedoille, että ne julkaistaan vain tuoreinta/uusinta tilastovuotta eli vuotta 2020 koskien.

Suomen Perusta on kuitenkin julkaissut useita muita maahanmuuttotutkimuksia, joissa maahanmuuton julkisen talouden vaikutuksia käsitellään muun muassa kalenterivuoden ja maassaoloajan mukaan tarkasteltuna. Yksi tällainen tutkimus käsittelee esimerkiksi maahanmuuttajien saamia toimeentulotukia. Nämä maahanmuuttotutkimukset sekä yhteenvedot niiden keskeisimmistä tuloksista löytyvät Suomen Perustan nettisivuilta osoitteesta: <https://www.suomenperusta.fi/teema/muuttoliike/>.

5.7 Tutkimusaineiston henkilöt

Tämän raportin kuntakohtaiset tilastotulokset koskevat kaikkia niitä henkilöitä, joilla on ollut kotikunta Suomessa vuonna 2020 – eli käytännössä koko Suomen väestöä vuonna 2020.

Tilastotuloksista kuitenkin puuttuvat sellaiset Suomessa olleet henkilöt, joilla ei ollut kotikuntaa Suomessa vuonna 2020. Erityisesti tähän luokkaan kuuluvat turvapaikanhakijat, joilla ei ole vielä oleskelulupaa Suomeen. Siten esimerkiksi näiden turvapaikanhakijoiden saamat sosiaali-tuudet puuttuvat tilastotuloksista. Suomesta oleskeluluvan ja kotikunnan saaneet turvapaikanhakijat sisältyvät kuitenkin aineistoon, joten heitä koskevat tilastotiedot sisältyvät tuloksiin.

6 Maahanmuuttajaryhmien määrittäminen

Kuntakohtaiset tilastotulokset esitetään tässä raportissa ja tämän raportin yhteydessä julkaistussa interaktiivisessa kuntakartassa eritellysti muutamalle eri maahanmuuttajaryhmälle, kaikille maahanmuuttajataustaisille yhteensä sekä erikseen suomalaiselle kantaväestölle.

Maahanmuuttajataustainen on tässä raportissa henkilö, joka on joko syntynyt ulkomailla tai Suomessa syntynyt henkilö, jonka kaikki tunnetut vanhemmat ovat ulkomailla syntyneitä. Jälkimmäisessä tapauksessa on kyse niin kutsutusta toisen sukupolven maahanmuuttajasta. Maahanmuuttajataustaisuuden määritelmä on siten lähes identtinen Tilastokeskuksen käyttämän syntyperältään ulkomaalaistaustaisen määritelmän kanssa (ks. tarkemmin edellä luku 5.5.2).

Henkilön taustamaa. Henkilön taustamaa määrittyy ensisijaisesti henkilön syntymävaltion mukaan. Mikäli henkilö on kuitenkin Suomessa syntynyt toisen sukupolven maahanmuuttaja, niin hänen taustamaansa määärätty ensisijaisesti hänen äitinsä syntymävaltion mukaan. Sellaisen henkilön, joka on syntynyt Suomessa ja jonka ainakin yksi tunnettu vanhempi on Suomessa syntynyt, taustamaa on Suomi. (ks. edelleen tarkemmin edellä luku 5.5).

Suomen väestön jakaminen maahanmuuttajaryhmiin ja suomalaiseen kantaväestöön perustuu tietoihin henkilöiden taustamaasta.

6.1 Maahanmuuttajaryhmät ja suomalainen kantaväestö taustamaan mukaan

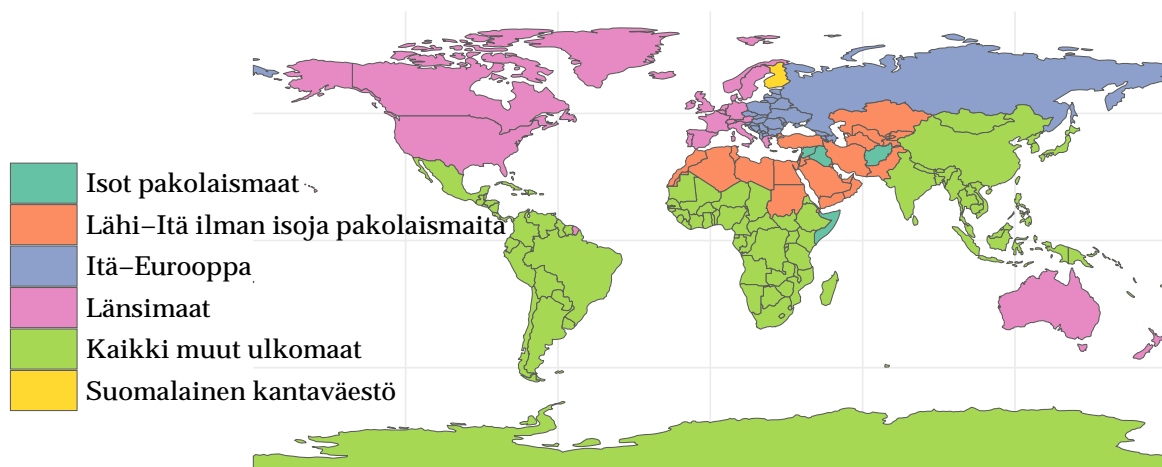
Suomen väestön henkilöiden jakaminen maahanmuuttajaryhmiin ja suomalaiseen kantaväestöön perustuu tietoon Suomen väestön henkilöiden taustamaasta (ks. edelliset luvut). Maahanmuuttajaryhmät muodostetaan niin, että tietyt taustamaat kuuluvat aina yhteen maahanmuuttajaryhmään *tausta-alueen* mukaan. Nämä maahanmuuttajaryhmät ja suomalainen kantaväestö ovat seuraavat:

- **Isot pakolaismaat.** Tähän ryhmään kuuluvat kaikki ne henkilöt, joiden taustamaa on joko Irak, Somalia, Afganistan tai Syyria.
- **Lähi-itä ilman isoja pakolaismaita.** Tähän ryhmään kuuluvat kaikki ne henkilöt, joiden taustamaa sijaitsee joko Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa tai Keski-Aasiassa – lukuun ottamatta neljää isoja pakolaismaata.
- **Itä-Eurooppa.** Tähän ryhmään kuuluvat kaikki ne henkilöt, joiden taustamaa sijaitsee joko Itä-Euroopassa tai Kaukasiassa.
- **Länsimaat.** Tähän ryhmään kuuluvat kaikki ne henkilöt, joiden taustamaa on jokin länsimaista.
- **Kaikki muut ulkomaat.** Tähän ryhmään kuuluvat kaikki ne henkilöt, joiden taustamaa ei kuulu mihinkään yllä esitetystä ryhmistä eikä taustamaa ole myöskään Suomi. Tämän ryhmän henkilöiden taustamaa sijaitsee siten seuraavilla alueilla:
  - Latinalainen Amerikka

- Saharan eteläpuolinen Afrikka
- Etelä-Aasia
- Itä-Aasia
- Kaakkois-Aasia
- Oseania ja muut (mukaan lukien ne, joilla taustamaa on "tuntematon" Tilastokeskuksen rekisteritiedoissa)
- 2. sukupolven maahanmuuttajien osalta ne, joiden taustamaatieta puuttuu kokonaan.
- **Suomalainen kantaväestö.** Tähän ryhmään kuuluvat ne henkilöt, joiden taustamaa on Suomi.

Tässä raportissa esitetään kuntakohtaiset tilastotulokset eritellysti näin määritettyjen maahanmuuttajaryhmien mukaan ja suomalaiselle kantaväestölle. Lisäksi tulokset esitetään vielä kaikille ulkomaalais-taustaisille yhteensä eli kaikille niille yhteensä, jotka eivät kuulu suomalaiseen kantaväestöön.

Maahanmuuttajaryhmät taustamaan mukaan kartalla. Alla kuvan 1 maailmankartassa on esitetty maahanmuuttajaryhmien muodostaminen taustamaan mukaisiin ryhmiin.

Kuva 1: Maahanmuuttajaryhmät taustamaan mukaan ryhmiteltyinä.

Maahanmuuttajaryhmien jakaminen tällaisiin maantieteellisiin alueisiin taustamaan mukaan muistuttaa hyvin pitkälti jakoa, jota on käytetty Suomen Perustan aiemmissa tutkimuksissa (www.suomenperusta.fi/teema/muuttoliike/). Tämän raportin jako poikkeaa kuitenkin aiemmin käytetyistä aluejaoista siinä, että:

- Isot pakolaismaat (Irak, Somalia, Afganistan tai Syyria) on eriytetty omaksi ryhmäkseen muista Lähi-Idän maista.

- Latinalainen Amerikka, Saharan eteläpuolinen Afrikka sekä useat Aasian alueen maat on yhdistetty yhdeksi maahanmuuttajaryhmäksi. Syy tähän yhdistämiseen on, että eritellysti tarkasteltuna näihin alueryhmiin kuuluisi niin vähän henkilöitä monen Suomen kunnan osalta, että niitä koskevat tilastotulokset jäisivät julkaisematta yksityisyydensuojan vaatimusten vuoksi.

Kuntakohtaiset tulokset tulevaisuudessa maahanmuuton syyn mukaan. Kuntakohtaiset tilastotulokset olisi mielenkiintoista esittää siten, että maahanmuuttajat olisi jaettu ryhmiin maahanmuuton syyn mukaan. Tietoa maahanmuuton syystä ei kuitenkaan saatu (ajoissa) tätä kuntaraporttia varten, joten ainakin toistaiseksi tulokset jäivät esittämättä maahanmuuton syyn mukaan.

Yli 14-vuotiaiden henkilöiden lukumäärät ryhmittäin koko Suomessa vuonna 2020.

Alla taulukoissa 6 ja 7 esitetään yli 14-vuotiaiden henkilöiden lukumäärät ryhmittäin koko Suomessa vuonna 2020. Taulukossa 6 lukumäärät esitetään kaikille maahanmuuttajataustaisille yhteensä sekä jokaiselle maahanmuuttajaryhmälle erikseen.

Taulukossa 7 esitetään puolestaan henkilölukumäärät kaikille maahanmuuttajataustaisille yhteensä, suomalaiselle kantaväestölle sekä koko Suomen väestölle yhteensä. Koko Suomen väestö koostuu kaikista maahanmuuttajataustaisista yhteensä sekä suomalaisesta kantaväestöstä.

Liitteen D.1 taulukoissa 18 ja 19 varmistetaan, että nämä henkilölukumäärät vastaavat likimain Tilastokeskuksen väestörakennetilaston lukuja.

Taulukko 6: *Yli 14-vuotiaiden henkilöiden lukumäärät Tilastokeskukselta tutkimuskäyttöön saadussa aineistossa.*

Kaikki ulkomaat	Isot pakolaismaat	Lähi-Itä pl. isot pakolaismaat	Itä-Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
401 215	45 426	31 872	155 575	69 234	99 108

Taulukko 7: *Yli 14-vuotiaiden henkilöiden lukumäärät Tilastokeskukselta tutkimuskäyttöön saadussa aineistossa.*

Kaikki ulkomaat	Suomalainen kantaväestö	Koko Suomen väestö
401 215	4 271 444	4 672 659

7 Kuntakohtaiset tiedot: kuntatalouden mittareiden esittely

Tämän raportin luvussa 8 esitetään joitakin kuntatalouden mittareita eri maahanmuuttajaryhmiä ja kanta-väestöä koskien. Kaikki kuntatalouden mittarit esitetään tämän raportin yhteydessä julkaistavassa interaktiivisessa kuntakartassa. Kuntataloutta koskevat mittarit esitetään jokaiselle Suomen kunnalle erikseen sekä koko Suomea koskien yhteensä. Poikkeuksen tästä muodostavat kunnat, joissa on niin vähän maahanmuuttajia, että yksityisyydensuojan vuoksi kuntatalouden mittaria/mittareita ei voida julkaista kunnan osalta.

Tässä luvussa käsitellään tarkemmin, että millaisia julkaistavat kuntatalouden mittarit ovat. Näiden kuntatalouden mittareiden suorat lähteet ovat Tilastokeskuksen kolmessa rekisteriaineistokokonaisuudessa. Nämä Tilastokeskuksen aineistokokonaisuudet esiteltiin edellä luvussa 5.4. Tässä luvussa kerrataan jokaisen tiedon osalta, että mistä Tilastokeskuksen rekisteriaineistosta julkaistava tieto on peräisin. Tämän lisäksi jokaisen tiedon kohdalla esitetään, että mitä ikäryhmää julkaistava tieto koskee – ja miksi kyseiseen rajaukseen ikäryhmän osalta on päädytty. Lisäksi joidenkin näiden kuntataloutta koskevien kohdalla esitetään tarkemmin, että mikä merkitys tiedolla on kuntatalouden kannalta.

Julkaistavat tulokset koskien kuntatalouden mittareita eli kuntatalouteen liittyviä tilastotietoja voidaan jaotella seuraavasti:

- Menopuoli: sosiaalietuudet
  - Toimeentulotuet
  - Työttömyysturvaetuuudet
  - Asumistuet
- Rahoitusvaje kuntataloudelle tulopuolella: maksetut kunnallisverot (verrattuna kantaväestöön)
- Sosioekonomiset mittarit eli "pärjäämistä"koskevat tiedot:
  - Työllisyysaste
  - Palkka- ja yrittäjätulot
  - Koulutus: 2. asteen koulutus
- Ikävakioidut tiedot

Tämä jaottelu on sinänsä keinotekoinen, sillä sosiaalietuuksien saaminen ja maksettujen kunnallisverojen määrä ovat myös sosioekonomisia mittareita, eli ne kertovat myös pärjäämisestä. Tietojen jaottelu perustuu siihen, että osa tiedoista koskee suoraan kunnan (ja koko julkisen talouden) menopuolta, maksetut kunnallisverot puolestaan tulopuolta ja loput, sosioekonomiset tiedot kertovat epäsuoremmin vaikutuksista kuntien talouteen.

Kuten jäljempänä selvitetään kuntien talouden kannalta erityisen ongelmallista on monien maahanmuuttajaryhmien maksamien kunnallisverojen pieni määrä. Kunnallisveroilla rahoitetaan suuri osa kuntien järjestämistä peruspalveluista.

7.1 Sosiaalietuudet

Saadut sosiaalietuudet ovat suoraan kuntien talouteen liittyviä mittareita erityisesti toimeentulotukien ja työttömyysturvaetuuksien osalta, sillä kunnat maksavat osan toimeentulotuista ja työttömyysturvaetuuksista. Muiden sosiaalietuuksien osalta sinällään kunnat eivät rahoita ainakaan suoraan suurinta osaa Kelan maksamista etuuksista, sillä Kelan rahoituksesta 5 prosenttia tulee kunnilta, kun esimerkiksi valtion osuus on 72 prosenttia ⁹.

Muita kuntien suoraan rahoittamia sosiaalietuuksia – toimeentulotukien ja työttömyysturvaetuuksien lisäksi – ovat kotihoidon tuen kuntalisät ¹⁰. Katso tarkemmin kuntien ja Kelan välisestä sosiaalietuuksien rahoittamisesta: <https://www.kela.fi/yhteistyokumppanit-kunnat>.

Sosiaalietuuksien osalta on huomioitava, että maksetut sosiaalietuudet – ja kuntien osuus niistä – eivät kuitenkaan suoraan kerro kaikista menoista, jotka kunnille lankeavat näihin etuuksien liittyen. Esimerkiksi pelkät tiedot työttömyysturvaetuuksien määrästä eivät kerro, kuinka paljon kunta on rahoittanut etuuksien lisäksi työttömyyden hoitoon liittyviä palveluita kuten esimerkiksi työllistämispalveluita. Espoon kaupunginjohtajan mukaan nämä palvelut ovat kalliita, ja vieraskieliset ovat ylläpidettyjä niissä (ks. tarkemmin luku 9.2).

Maahanmuuttajaryhmittäiset luvut työttömyysturvaetuuksista kertovat varsin suorasti, kuinka paljon eri maahanmuuttajaryhmät ovat edustettuina näissä kalliiksi käyvissä työttömyyden hoitoon liittyvissä palveluissa. Näitä työttömyyden hoitoon liittyviä palveluita on siirtymässä yhä enemmän kuntien vastuulle *työllisyyden edistämisen kuntakokeilun*¹¹ myötä.

1. Rekisterilähde: kertauksena edellisestä luvusta (Folk tulo vai perus -aineisto)
2. Mitä ikäluokkaryhmää koskee:
  - Tukea saaneiden osuudet: 18–64-v.
  - Toimeentulotukien kokonaissummat, osuus kunnassa asuville maksetuista tuista: kaikki yli 14-vuotiaat.
3. Tietojen merkitykset kuntataloudelle: Menopuoli: Sosiaalietuudet. Kuvaa myös “pärjäämistä”.

7.1.1 Toimeentulotuet

Rekisterilähde. Toimeentulotukitietojen lähde on Tilastokeskuksen *FOLK tulotieto* -tutkimusaineisto (ks. luvussa 5.4 esittely aineistosta). Toimeentulotukia koskevan muuttujan nimi tässä rekisteriaineistossa on *Toimeentulotuet* ja se sisältää vuosittaiset tiedot jokaisesta Suomeen väestöön kuuluneesta henkilöstä sen suhteen, kuinka paljon tämä henkilö on saanut vuoden aikana yhteensä perustoimeentulotukea

---

⁹<https://www.kela.fi/rahoitus>

¹⁰<https://www.kela.fi/yhteistyokumppanit-kunnat-kuntalisa>

¹¹HE 87/2020 vp, HE 114/2020 vp

ja harkinnanvaraisia toimeentulotukia (täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki) (euroina mitattuna). Tilastokeskus kerää yleisesti ottaen muilta (tilasto)viranomaisilta rekisteritietoja, ja tässäkin tapauksessa toimeentulotukitietojen alkuperäinen lähde on ilmeisesti THL:ssä¹².

Ikärajaukset tuloksissa. Toimeentulotukea saaneiden osalta tulokset rajataan koskemaan 18–64-vuotiaita. Näin tulokset ovat vertailukelpoisia ikäluokkarajauksen osalta THL:n julkisten tilastotietojen¹³ kanssa, sillä THL julkaisee tietoja toimeentulotukea saaneiden osuuksista juuri 18–64-vuotiaita koskien (eritellysti 18–24-vuotiaille ja 25–64-vuotiaille). Tulokset saajien osuuksien on rajattu näin ollen myös karkeasti työikäisiin. Toimeentulotukea saaneiden osuudet esitetään myös “ikävakioidusti”, jolloin tuloksissa otetaan huomioon erot 18–64-vuotiaiden ikärakenteissa kantaväestön ja eri maahanmuuttajaryhmien välillä.

Toimeentulotukien kokonaissummia käsittelevät tulokset esitetään kaikkia yli 14-vuotiaita koskien. Näin kokonaissummia koskeviin tuloksiin sisältyvät kaikki maksetut toimeentulotuet (myös yli 64-vuotiaille maksetut).

Kuntien osuus toimeentulotukien rahoituksesta. Kunnat rahoittavat suoraan noin puolet maksetuista toimeentulotuista:¹⁴

- “Perustoimeentulotuen rahoitukseen osallistuvat kunnat ja valtio yhtä suurin osuuksin.”
- “Täydentävän toimeentulotuen ja ehkäisevän toimeentulotuen valtionosuudet määräytyvät sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusjärjestelmän mukaisesti.”

Koska noin 90 prosenttia maksetuista toimeentulotuista koskee perustoimeentulotukea, kuntien osuudeksi maksetuista toimeentulotuista tulee noin puolet (riippumatta harkinnanvaraisten tukien maksuosuuksista).

Huomio puuttuvista toimeentulotukitiedoista. Kaikki esitettävät tilastotiedot koskevat vain henkilöitä, joilla oli kotikunta Suomessa vuonna 2020 (5.4). Siten esimerkiksi esitettävistä toimeentulotukia koskevista tuloksista *puuttuvat* niiden henkilöiden saamat toimeentulotuet, joilla ei ollut kotikuntaa Suomessa vuonna 2020.

7.1.2 Työttömyysturvaetuedet

Rekisterilähde. Työttömyysturvaetuksien lähde on Tilastokeskuksen *FOLK tulotieto* -tutkimusaineisto (ks. luvussa 5.4 esittely aineistosta). Työttömyysturvaetuksia koskevan muuttujan nimi tässä rekisteriaineistossa on *Työttömyysturvaetuedet* ja se sisältää vuosittaiset tiedot jokaisesta Suomeen väestöön kuuluneesta henkilöstä sen suhteen, kuinka paljon tämä henkilö on saanut vuoden aikana yhteensä työttömyysturvaetuksia (euroina mitattuna). Tähän Tilastokeskuksen rekisteriaineistoon on laskettu yhteen eri työttömyysturvaetuksien summa (sisältäen muun muassa maksetut työmarkkinatuet).

¹²Tilastokeskus osaa varmasti tarvittaessa selvittää tarkemmin, kuinka he ovat koonneet esimerkiksi tiedot maksetuista toimeentulotuista muilta viranomaisilta

¹³sotkanet.fi

¹⁴<https://www.kuntaliitto.fi/sosiaali-ja-terveysasiat/sosiaalihuolto/toimeentulotuki>

Ikärajaukset tuloksissa. Työttömyysturvaetuuksien saaneiden osalta tulokset rajataan koskemaan 18–64-vuotiaita. Näin tulokset saajien osuuskien osalta on rajattu työikäisiin¹⁵. Työttömyysturvaetuuksia saaneiden osuudet esitetään myös “ikävakiodusti”, jolloin tuloksissa otetaan huomioon erot 18–64-vuotiaiden ikärakenteissa kantaväestön ja eri maahanmuuttajaryhmien välillä.

Työttömyysturvaetuuksien kokonaissummia käsittelevät tulokset esitetään kaikkia yli 14-vuotiaita koskien. Näin kokonaissummia koskeviin tuloksiin sisältyvät kaikki maksetut työttömyysturvaetuudet (myös yli 64-vuotiaille maksetut).

Kuntien osuus työttömyysturvaetuuksien rahoituksesta. Kunnat rahoittavat suoraan osan työttömyyden perusteella maksetuista *työmarkkinatuista*. Rahoituksen osuus riippuu työttömyyden kestosta: “Kunta maksaa työmarkkinatuista sitä suuremman osan, mitä kauemmin henkilö on ollut työttömänä.” (Katso tarkemmin kunnan maksuosuuden määräytyminen Kelan sivuilta: <https://www.kela.fi/yhteistyokumppanit-kunnat-työmarkkinatuen-laskutus>).

Lisäksi on syytä huomata, että maahanmuuttajaryhmittäiset luvut työttömyysturvaetuuksista kertovat varsin suorasti, kuinka paljon eri maahanmuuttajaryhmät ovat edustettuina työttömyyden hoitoon liittyvissä palveluissa. Näitä työttömyyden hoitoon liittyviä palveluita on siirtymässä yhä enemmän kuntien vastuulle *työllisyyden edistämisen kuntakokeilun*¹⁶ myötä.

7.1.3 Asumistuet

Rekisterilähde. Asumistukien lähde on Tilastokeskuksen *FOLK tulotieto* -tutkimusaineisto (ks. luvussa 5.4 esittely aineistosta). Asumistukia koskevan muuttujan nimi tässä rekisteriaineistossa on *Asumistuet* ja se sisältää vuosittaiset tiedot jokaisesta Suomeen väestöön kuuluneesta henkilöstä sen suhteen, kuinka paljon tämä henkilö on saanut vuoden aikana yhteensä työttömyysturvaetuuksia (euroina mitattuna). Tähän Tilastokeskuksen rekisteriaineistoon on laskettu yhteen eri asumistukien muotojen summa (sisältäen yleisen asumistuen, eläkeläisen asumistuen, opiskelijan asumislisän ja lesken asumistuen).

Ikärajaukset tuloksissa. Asumistukea saaneiden osalta tulokset rajataan koskemaan 18–64-vuotiaita. Näin tulokset saajien osuuskien osalta on rajattu työikäisiin. Asumistukea saaneiden osuudet esitetään myös “ikävakiodusti”, jolloin tuloksissa otetaan huomioon erot 18–64-vuotiaiden ikärakenteissa kantaväestön ja eri maahanmuuttajaryhmien välillä.

Asumistukien kokonaissummia käsittelevät tulokset esitetään kaikkia yli 14-vuotiaita koskien. Näin kokonaissummia koskeviin tuloksiin sisältyvät kaikki maksetut asumistuet (myös yli 64-vuotiaille maksetut). Erityisesti asumistukien osalta tuet koskevat myös yli 64-vuotiaita, sillä vuonna 2020 eläkkeensaajien asumistuet muodostivat noin 29 prosenttia kaikista koko Suomen väestölle maksetuista asumistuista (? s. 2).

Kuntien osuus asumistukien rahoituksesta. Kunnat eivät rahoita suoraan asumistukea, joten asumistukea voisi pitää kunnan talouden kannalta lähinnä sosioekonomisena mittarina.

¹⁵Esimerkiksi Tilastokeskus laskee työssäkäyntitilastossa työllisyysasteen juuri 18–64-vuotiaista: <https://www.stat.fi/meta/kas/tyollisyysaste.htm#tab2>.

¹⁶HE 87/2020 vp, HE 114/2020 vp)

7.2 Maksetut kunnallisverot ja rahoitusvaje kuntataloudelle

Rekisterilähde. Maksettujen kunnallisverojen lähde on Tilastokeskuksen *FOLK tulotieto* -tutkimusaineisto (ks. luvussa 5.4 esittely aineistosta). Maksettuja kunnallisveroja koskevan muuttujan nimi tässä rekisteriaineistossa on *Kunnallisvero* ja se sisältää vuosittaiset tiedot jokaisesta Suomeen väestöön kuuluneesta henkilöstä sen suhteen, kuinka paljon tämä henkilö on maksanut vuoden aikana kunnallisveroja (euroina mitattuna). Tämä tieto kertoo suoraan sen *todellisen* kunnallisverojen summan, jonka henkilö on maksanut ansiotuloistaan (mahdollisten vähennysten jälkeen).

Ikärajaukset tuloksissa. Maksettujen kunnallisverojen *mediaaneja* koskevat tulokset esitetään 18–64-vuotiaita koskien. Näin tulokset mediaania koskien on rajattu työikäisiin, ja lukujen vertailu väestöjen välillä tapahtuu vertailemalla toisiinsa työikäistä väestöä koskevia lukuja. Tulokset koskien maksettujen kunnallisverojen mediaaneja koskien esitetään myös “ikävakioidusti”, jolloin tuloksissa otetaan huomioon erot 18–64-vuotiaiden ikärakenteissa kantaväestön ja eri maahanmuuttajaryhmien välillä.

Kunnallisverojen osalta julkaistaan myös kaikkia yli 14-vuotiaita koskevat maksettujen kunnallisverojen *kokonaissummat* ja *keskiarvot* maahanmuuttajaryhmittäin. Maksettujen kunnallisverojen keskiarvot (ja kokonaissummat) verrattuna kunnan kantaväestöön kertovat kunnallisverojen *rahoitusvajeen* suuruudesta kunnalle.

Tiedon merkitys kuntataloudelle: rahoitusvaje kuntataloudelle. Maksetuilla kunnallisveroilla on kaikista julkaistuista tiedoista suurin vaikutus kuntien taloudelle. Vaikutuksen suuruuden määrää se:

1. Kuinka suuri ero kunnan maahanmuuttajien maksamilla keskimääräisillä kunnallisveroilla on verrattuna kunnan kantaväestön keskiarvoon.
2. Kuinka paljon kunnassa on maahanmuuttajia.

Kutsun tätä maksettujen kunnallisverojen euromääräistä eroa kunnan maahanmuuttajien ja kantaväestön välillä: *rahoitusvajeeksi kuntataloudelle*. Rahoitusvaje on miinusmerkkinen, mikäli maahanmuuttajien maksamien verojen keskiarvo (tai mediaani) jää kantaväestöä pienemmäksi kunnassa. Rahoitusvajeen kokonaissumma saadaan kertomalla keskimääräinen rahoitusvaje – eli keskimääräinen ero maksetuissa kunnallisveroissa verrattuna kantaväestöön – (yli 14-vuotiaiden) maahanmuuttajien lukumäärällä kunnassa.

Rahoitusvajeen kokonaissumman laskentakaava on:

(Maksettujen kunnallisverojen keskiarvo (maahanmuuttajaryhmä)
– Maksettujen kunnallisverojen keskiarvo (kantaväestö))
× Henkilölukumäärä (maahanmuuttajaryhmä).

Eli rahoitusvajeen kokonaissumma saadaan vähentämällä kantaväestön maksamien kunnallisverojen keskiarvosta tarkasteltavan maahanmuuttajaväestön maksamien kunnallisverojen keskiarvo ja kertomalla tämä erotus tarkasteltavan maahanmuuttajaryhmän henkilölukumäärällä.

Rahoitusvajeen kokonaissumma kertoo näin ollen, kuinka paljon vähemmän (jos summa on negatiivinen) tarkasteltava maahanmuuttajaryhmä maksoi yhteensä kunnallisveroja kuin henkilölukumäärältään samansuuruinen kantaväestö maksoi.

Rahoitusvajeen kokonaissumma voidaan laskea käyttäen eri ikäluokkarajauksia. Eli tarkasteltavan maahanmuuttajaväestön ja vertailuväestönä toimivan kantaväestön ikärajausta voidaan vaihdella. Tässä raportissa ja raportin yhteydessä julkaistulla nettisivulla rahoitusvajeen kokonaissumma lasketaan kaikille yli 14-vuotiaille yhteensä.

Kunnallisveroista aiheutuvan rahoitusvajeen kokonaissumma kaikissa Suomen kunnissa yhteensä eri ikärajauslaskettuna. Mikäli rahoitusvajeen kokonaissumma laskettaisiin esimerkiksi 18–64-vuotiaille, niin rahoitusvajeen kokonaissummasta muodostuisi ainakin koko Suomen osalta vielä suurempi kuin kaikille yli 14-vuotiaille yhteensä laskettuna.

Kun rahoitusvaje on -644 miljoonaa euroa kaikille yli 14-vuotiaille yhteenlaskettuna, niin 18–64-vuotiaille laskettuna rahoitusvaje olisi yhteensä koko Suomen osalta noin -681 miljoonaa euroa. Tämä ero johtuu suurimmaksi osaksi siitä, että kantaväestön ja maahanmuuttajien maksamien kunnallisverojen keskiarvoissa on suurempi ero, jos vertailuun otetaan vain 18–64-vuotiaat, kuin jos vertailussa ovat kaikki yli 14-vuotiaat. Tässä puolestaan taustalla on se, että kantaväestössä on suhteellisesti enemmän yli 64-vuotiaita, jotka maksavat keskimäärin vähemmän kunnallisveroja kuin 18–64-vuotiaat.

Maahanmuuttajat tuovat kuntien talouteen määritellyn kaltaisen, negatiivisen ja euromääräisen, rahoitusvajeen suurimmassa osassa Suomen kuntia melkein kaikkien maahanmuuttajaryhmien osalta (ks. tulokset luvussa 8.5). Kunnallisverojen – ja niihin liittyvien alijäämien – suurta merkitystä kuntien taloudelle selvitetään tarkemmin luvussa 9.

Nimitystä "rahoitusvaje kunnallisveroista" käytetään tuloksissa kaikkien niiden tilastotulosten osalta, jotka kuvaavat eroja maksetuissa kunnallisveroissa tarkasteltavien maahanmuuttajaväestöjen ja kantaväestön välillä.

7.3 Sosioekonomiset mittarit eli "pärjäämistä"koskevat tiedot

7.3.1 Työllisyysaste

Rekisterilähde. Työttömyysturvaetuuksien lähde on Tilastokeskuksen *FOLK perustieto* -tutkimusaineiston (ks. luvussa 5.4 esittely aineistosta) tieto henkilön pääasiallisesta toiminnasta. Muuttujan nimi tässä rekisteriaineistossa on *Pääasiallinen toiminta (TVM)*. Työllisyysaste on laskettu sinä osuutena väestöstä, jolla pääasiallinen toiminta oli työllinen (vuoden 2018 lopussa¹⁷).

Ikärajaukset tuloksissa. Työllisyysasteen osalta tulokset rajataan koskemaan 18–64-vuotiaita. Näin tulokset saajien osuuskien osalta on rajattu työikäisiin¹⁸. Työllisyysasteet esitetään myös "ikävakioidusti",

¹⁷Tilastokeskus käyttää samaa, vuoden lopun tietoa, työssäkäyntitilaston työllisiä koskevissa tiedoissa: https://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__tyokay/?tablelist=true.

¹⁸Tilastokeskus määrittää samalla tavoin Tilastokeskuksen rekisteritietoihin perustuvassa työssäkäyntitilastossa työllisyysasteen juuri 18–64-vuotiaita koskien: <https://www.stat.fi/meta/kas/tyollisyysaste.htm#tab2>. (Kyselytutkimukseen perustuvassa

jolloin tuloksissa otetaan huomioon erot 18–64-vuotiaiden ikärakenteissa kantaväestön ja eri maahanmuuttajaryhmien välillä.

Tiedon merkitys kuntataloudelle. Työllisyysaste kertoo osaltaan (maahanmuuttaja)väestön pärjäämisestä. Se ei kuitenkaan ole kovin tarkka mittari kuntatalouden vaikutusten kannalta, sillä se ei suoraan kerro, kuinka paljon väestö rahoittaa kuntien peruspalveluita. Tämän vuoksi maksetut kunnallisverot – verrattuna kunnan kantaväestöön – on paljon tarkempi kuntatalouden vaikutusten mittari.

7.3.2 Palkka- ja yrittäjätulot

Rekisterilähde. Palkka- ja yrittäjätulojen lähde on Tilastokeskuksen *FOLK perustieto* -tutkimusaineisto (ks. luvussa 5.4 esittely aineistosta). Palkkatuloja koskevan muuttujan nimi tässä rekisteriaineistossa on *Palkkatulot* ja yrittäjätulojen puolestaan *Yrittäjätulot*. Palkkatulotieto muodostuu Tilastokeskuksen rekisterissä erilaisten palkkatulojen summasta, ja yrittäjätulot puolestaan erilaisten yrittäjätulojen summasta. Palkka- ja yrittäjätulot on muodostettu tätä raporttia varten laskemalla yhteen palkkatulot ja yrittäjätulot.

Ikärajaukset tuloksissa. Palkka- ja yrittäjätuloja koskevat tilastotiedot on koskettu rajaamaan 25–60-vuotiaita. Syy tähän on, että yleisesti koko väestössä alle 25-vuotiaiden palkka- ja yrittäjätulot ovat keskimäärin pieniä, joten alle 25-vuotiaiden mukaan ottaminen saisi näyttämään monen maahanmuuttajaväestön, joissa on suhteessa enemmän alle 25-vuotiaita kuin kantaväestöt, tulokset suhteessa heikommilta verrattuna kantaväestöön. Tätä samaa ikärajausta palkka- ja yrittäjätulojen osalta käyttää myös VATT:n Sarvimäki (2017, s. 8). Rajaaminen 25–60-vuotiaisiin ottaa vertailuun mukaan sen väestönosan, joka on ainakin kantaväestön osalta suurimmaksi osaksi työvoimaan kuuluvia.

Myös palkka- ja yrittäjätulot esitetään ”ikävakioidusti”, jolloin tuloksissa otetaan huomioon erot 18–64-vuotiaiden ikärakenteissa kantaväestön ja eri maahanmuuttajaryhmien välillä.

Tiedon merkitys kuntataloudelle. Samoin kuin työllisyysaste, palkka- ja yrittäjätulot kertovat osaltaan (maahanmuuttaja)väestön pärjäämisestä. Vaikka palkka- ja yrittäjätulot kertovat pelkkää työllisyysastetta tarkemmin siitä, millaisia henkilön vaikutukset ovat kunnan taloudelle, sillä maksettavien kunnallisverojen määrä määräytyy ansiotulojen (ja erilaisten vähennysten) mukaan. Koska kunnallisvero on efektiivisesti progressiivinen, palkka- ja yrittäjätulojen määrä korostuu siinä, kuinka paljon henkilö rahoittaa kunnan peruspalveluita maksamiensa kunnallisverojen kautta ¹⁹.

Maahanmuuttajien (palkka- ja yrittäjä)tuloja on verrattu kantaväestöön muun muassa Kuntaliiton selvityksessä (2020) sekä jo edellä mainitussa Sarvimäen tutkimuksessa (2017). Sarvimäen tutkimuksessa eri maahanmuuttajaryhmien palkka- ja yrittäjätuloja verrataan kantaväestöön 15 maassaolovuoteen asti. Sarvimäen tulosten mukaan suurimpien pakolaismaiden palkka- ja yrittäjätulot jäävät murto-osaan kantaväestöstä, mutta myöskään edes OECD-maista tulleiden palkka- ja yrittäjätulot eivät saavuta kantaväestön tasoa. Tämä tilasto kertoo siitä, että maahanmuutto Suomeen on maahanmuuttajaryhmätasolla epäonnistunutta (s. 17).

---

työvoimatutkimuksessa työllisyysaste lasketaan puolestaan 15–64-vuotiaista.).

¹⁹Erilaisten vähennysten vuoksi pienistä tuloista ei makseta lainkaan kunnallisveroja vähennysten jälkeen, ja kunnallisveron osuus tulosta nousee ansioiden kasvaessa (<https://www.veronmaksajat.fi/luvut/Tilastot/Kunnat/#bf6df4f2>).

7.3.3 Koulutus: 2. asteen koulutus

Rekisterilähde. Tutkintoastetiedon lähde on Tilastokeskuksen *FOLK perustieto* -tutkimusaineisto. Muuttujan nimi rekisteriaineistossa on *Korkeimman tutkinnon suoritusaste*. Vähintään 2. asteen koulutuksen suorittaneiden osuus on laskettu sinä osuutena väestöstä, jolla korkeimman tutkinnon suoritusaste on vähintään toinen aste.

Ikärajaukset tuloksissa. Ikärajaus koulutusastetta koskevien tulosten osalta on 25–60-vuotiaat. Alaikärajana käytetään 25 ikävuotta, jolloin henkilöillä on näin ollen ollut "aikaa" suorittaa tutkinto. Vähintään toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuudet esitetään myös "ikävakioidusti", jolloin tuloksissa otetaan huomioon erot 18–64-vuotiaiden ikärakenteissa kantaväestön ja eri maahanmuuttajaryhmien välillä.

7.4 Ikävakioidut tiedot

Osa tilastotuloksista esitetään sekä sellaisenaan että "ikävakioidusti". Jälkimmäinen tarkoittaa, että tuloksissa otetaan huomioon erot väestöjen ikärakenteessa kantaväestön ja maahanmuuttajaryhmien välillä. Tulokset, joita koskien ei esitetä ikävakioituja tuloksia, ovat kaikkia yli 14-vuotiaita koskevat kokonaissummat. Syynä tähän on, että useassa maahanmuuttajaryhmässä kuntakohtaiset yli 64-vuotiaiden lukumäärät ovat niin pieniä, että ikävakiointi ei käytännössä onnistu. Ikävakiointi tehdään, jotta väestöt olisivat vertailukelpoisempia, sillä erityisesti väestön ikärakenne vaikuttaa työllisyysasteeseen, tuloihin ja tulonsiirtoihin (nettotulonsiirtojen osalta ks. esim. Salminen (2015))

Käytännössä ikävakiointi eli tässä tapauksessa uudelleenpainotus tehdään jokaisen kunnan kohdalla erikseen niin, että kunnan maahanmuuttajaväestöjen ikäluokkakohtaisten havaintojen suhteelliset lukumäärät vastaavat uudelleenpainotuksen jälkeen kunnan suomalaisen kantaväestön ikäluokkakohtaisia havaintojen suhteellisiä lukumääriä. Vastaavanlainen painotus – jossa "vakiointi" on tehty myös sukupuolen suhteen – on tehty esimerkiksi VATT:n julkaisemassa Sarvimäen tutkimuksessa (2017, katso erityisesti s. 13).

8 Kuntakohtaiset tilastotiedot: tulokset karttoina ja taulukkoina

Tässä luvussa esitetään *joitakin* maahanmuuttajia koskevia kuntakohtaisia tuloksia. **Kaikki tilastotulokset tarkkoine numerotietoineen löytyvät erillisellä nettisivulla julkaistusta interaktiivisesta kuntakartasta.**

Tämän luvun tulokset toimivat johdantona nettisivuilta löytyviin tuloksiin. Lisäksi tässä luvussa esitellään joitakin tuloksia, joissa tarkastellaan kuntakohtaisten tulosten yhteenvedoja koko Suomesta. Esimerkiksi taulukossa 8.6 summataan, kuinka suuressa osassa Suomen kunnista maahanmuuttajissa on enemmän sosiaalietuuksien saajia kuin kunnan suomalaisessa kantaväestössä.

Lista esitettävistä tuloksista. Tässä luvussa ja raportissa esitettävä ”johdanto” tilastotuloksiin sisältää seuraavat tulokset:

- **Sosiaalietuudet:**

- Luku 8.1: Kuntakartat: Toimeentulotukea saaneiden osuudet.
- Luku 8.2: Kunnat, joissa maahanmuuttajat saaneet suurimman osuuden kaikista kunnassa maksetuista toimeentulotuista.
- Luku 8.3: Kunnat, joissa maahanmuuttajat saaneet suurimman osuuden kaikista kunnassa maksetuista työttömyysturvaetuksista.
- Luku 8.6: Kuinka monessa Suomen kunnassa suurempi osuus maahanmuuttajista saa eri sosiaalietuuksia kuin kunnan kantaväestö.

- **Maksetut kunnallisverot ja rahoitusvaje kuntataloudelle:**

- Luku 8.5.1: Kuntakartat: Kunnan maahanmuuttajien maksamien kunnallisverojen mediaanit verrattuna kunnan kantaväestön mediaaneihin.
- Luku 8.5.2: Taulukot kunnille, joissa on eniten maahanmuuttajia: Kunnan maahanmuuttajien maksamien kunnallisverojen mediaanit verrattuna kunnan kantaväestön mediaaneihin.

- **Sosioekonomiset mittarit eli ”pärjäämistä” koskevat tiedot:**

- Luku 8.6: Kuinka monessa Suomen kunnassa sosioekonomiset mittarit ovat maahanmuuttajille heikommat (pienemmät) kuin kunnan kantaväestöllä.

Kuntien rajojen koordinaattien lähde kartoissa.

Esitettävissä kuntakartoissa käytetyt kuntien rajat ovat peräisin Tomi Mickelssonin sivustolta: kuntakartta.org/dev.html, mistä kuntien rajojen koordinaatit löytyvät *GeoJson*-muotoisina. Tomi Mickelssonin alkuperäiset lähteet ovat puolestaan viitatus sivuston mukaan seuraavat: “*Kuntien rajakoordinaatit ovat alun perin peräisin Maanmittauslaitoksen avoimesta datasta jonka YLEn tiimi muunsi Googlen KML formaattiin ja julkisti blogissaan.*”²⁰.

Tässä raportissa kuntakoordinaattien lähteenä käytettiin Mickelssonin alkuperäisestä YLEn tiedostosta muokkaamaa kevyempää versiota, joka sisältää 421 monikulmiota. Koska koordinaatit ovat vuodelta 2013, niitä muokattiin edelleen niin, että vuoden 2013 jälkeen tapahtuneet kuntaliitokset otettiin huomioon. Esitettävien kuntakarttojen kuntarajoissa ei ole huomioitu vuoden 2013 jälkeen tehtyjä osakuntaliitoksia. Tästä syystä kuntien rajat poikkeavat esitettävissä kartoissa todellisista nykyisistä kuntarajoista vuoden 2013 jälkeen tehtyjen osakuntaliitosten osalta.

---

²⁰Linkki viitattuun YLEn blogiin: datajournalismi.blogspot.com/2013/02/suomen-kuntarajat-2013-kml-formaatissa.html

8.1 Toimeentulotukea vuonna 2020 saaneiden osuus 18–64-vuotiaista

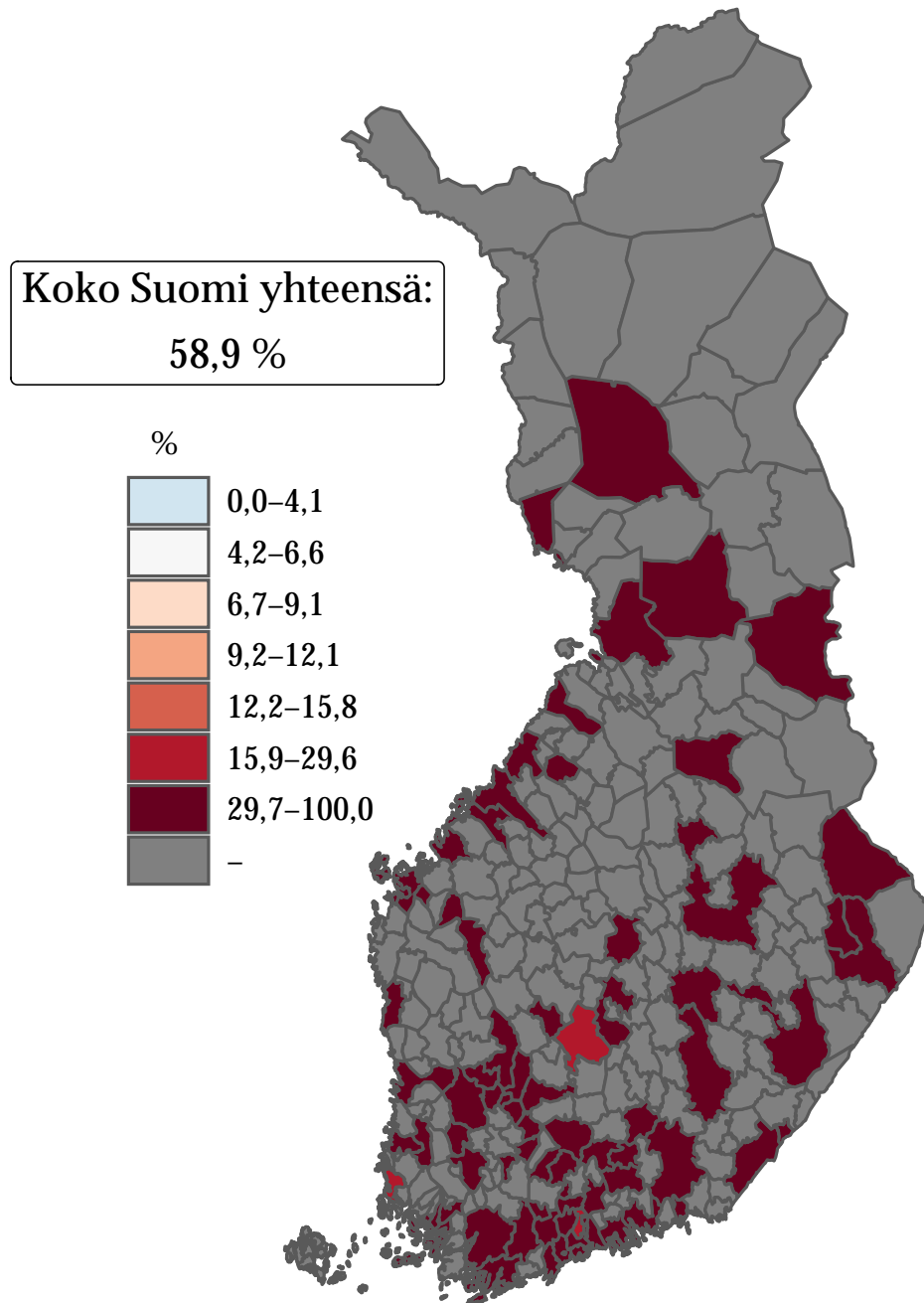
Tämän luvun kartoissa esitetään kuntakohtaisesti eri maahanmuuttajaryhmien osalta osuudet siitä, kuinka suuri osuus 18–64-vuotiaista sai vuoden 2018 aikana toimeentulotukea (kuvat 2–7). Lisäksi samat kuntakohtaiset osuudet esitetään suomalaiselle 18–64-vuotiaalle kantaväestölle (kuva 8). Jokaisen kartan kohdalla löytyy myös tieto siitä, kuinka suuri osuus 18–64-vuotiaista sai toimeentulotukea yhteensä koko Suomessa.

Karttojen värit on tehty niin, että kunnan väri on sitä vaaleampi/vaaleamman sininen, mitä vähemmän kunnassa oli toimeentulotuen saajia tarkasteltavassa ryhmässä. Väri on puolestaan sitä tummemman punainen, mitä enemmän kunnassa oli toimeentulotuen saajia tarkasteltavassa ryhmässä. Kunnat, joista ei voitu julkaista tuloksia yksityisydensuojan vuoksi, ovat kartassa harmaalla.

Kun eri maahanmuuttajaryhmien karttoja verrataan kantaväestön karttaan (kuva 8), huomataan, että kantaväestön kartta on yleiseltä väritykseltään paljon vaaleampi kuin muut, maahanmuuttajaryhmiä koskevat kartat. Tämä tarkoittaa sitä, että yleisesti ottaen kantaväestössä on vähemmän toimeentulotuen saajia kuin eri maahanmuuttajaryhmissä. Jäljempänä julkaistavasta taulukosta (8.6) selviää, että lähes kaikissa Suomen kunnissa maahanmuuttajista suurempi osuus sai toimeentulotukea kuin kunnan suomalainen kantaväestö.

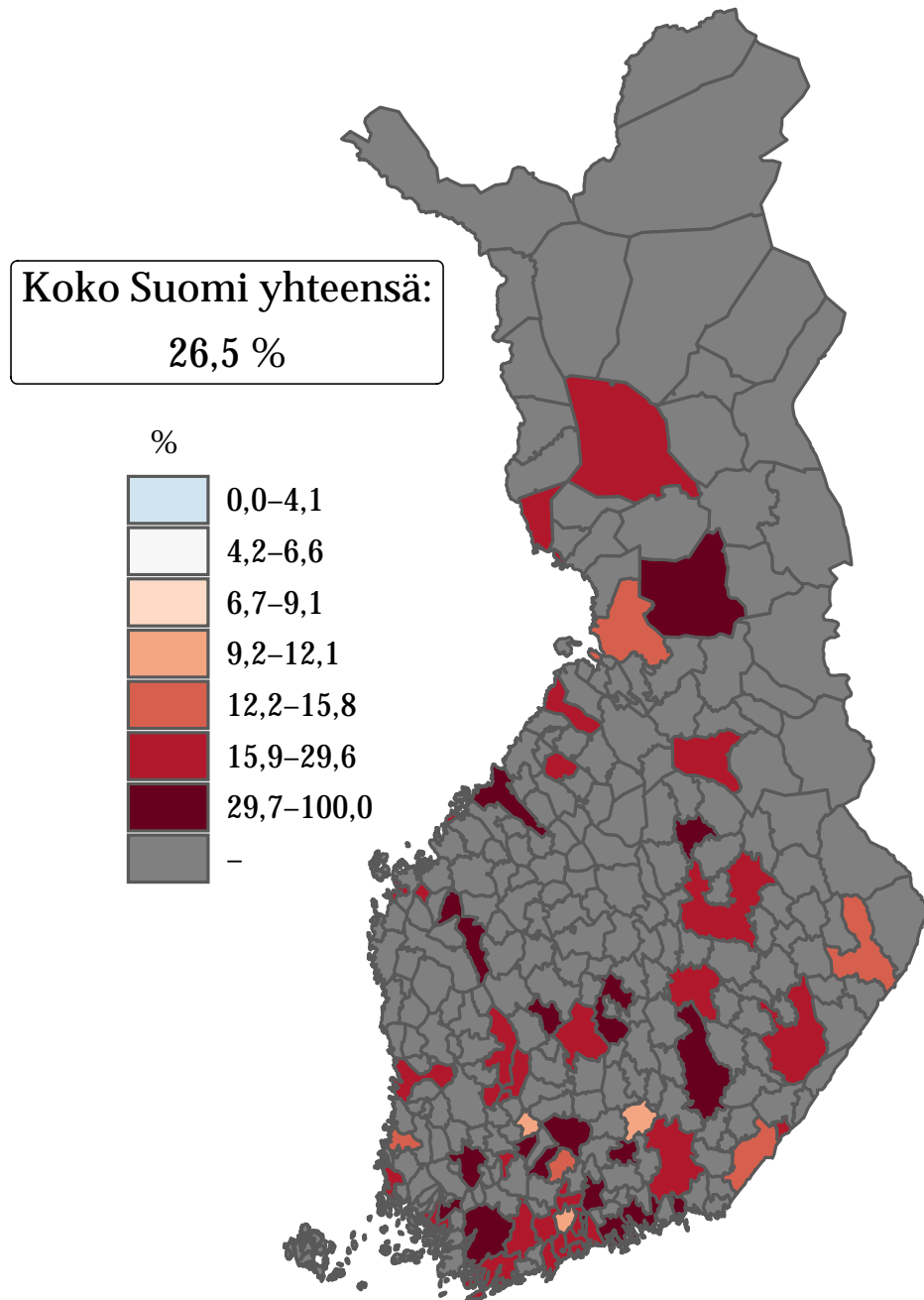
Tarkat kuntakohtaiset prosenttiluvut löytyvät erillisellä nettisivuilla julkaistusta interaktiivisesta kuntakartasta.

Isot pakolaismaat: Toimeentulotukea vuonna 2020 saaneiden osuus 18–64-vuotiaista.

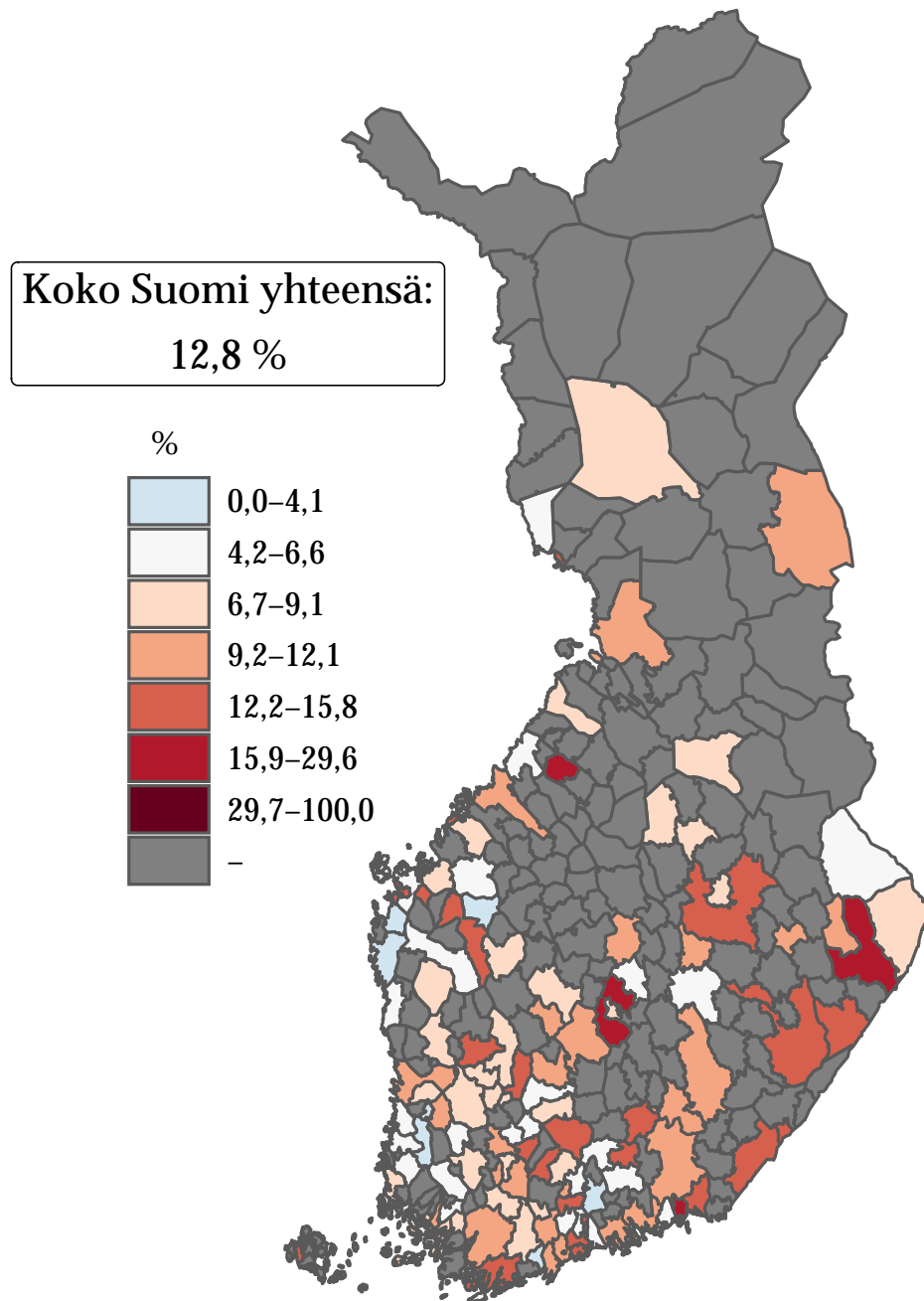
Kuva 2: *Isot pakolaismaat: Toimeentulotukea vuonna 2020 saaneiden osuus väestöstä (%)*. 18–64-vuotiaat. Koko Suomi yhteensä -tieto kertoo toimeentulotukia saaneiden osuuden koko Suomessa yhteensä. Yksityisyysdenuoijan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Lähi-itä ilman isoja pakolaismaita: Toimeentulotukea vuonna 2020 saaneiden osuus 18–64-vuotiaista.

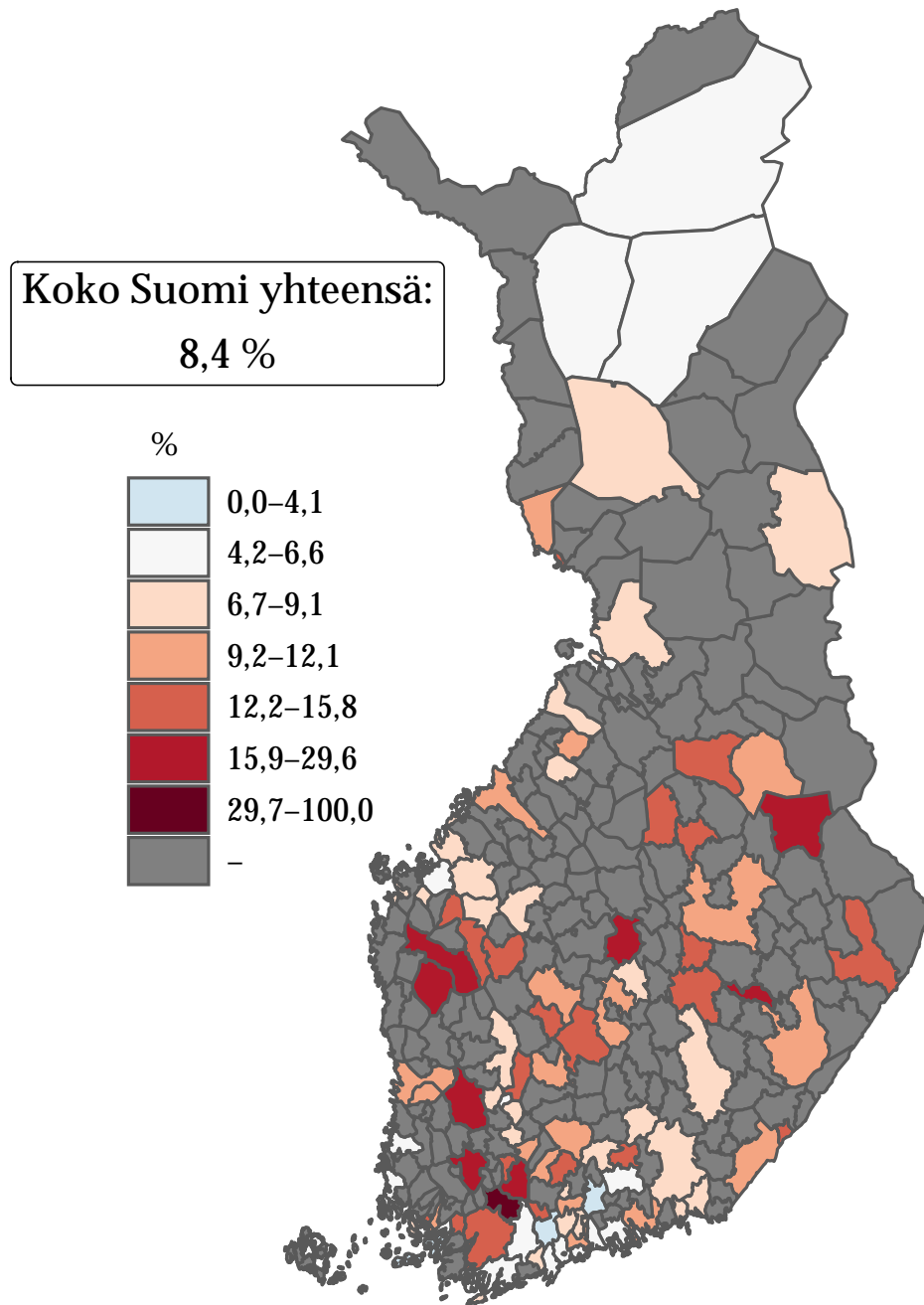
Kuva 3: *Lähi-itä ilman isoja pakolaismaita: Toimeentulotukea vuonna 2020 saaneiden osuus väestöstä (%)*. 18–64-vuotiaat. Koko Suomi yhteensä -tieto kertoo toimeentulotukia saaneiden osuuden koko Suomessa yhteensä. Yksityisyysvakuutusvuoden puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Itä-Eurooppa: Toimeentulotukea vuonna 2020 saaneiden osuus 18–64-vuotiaista.

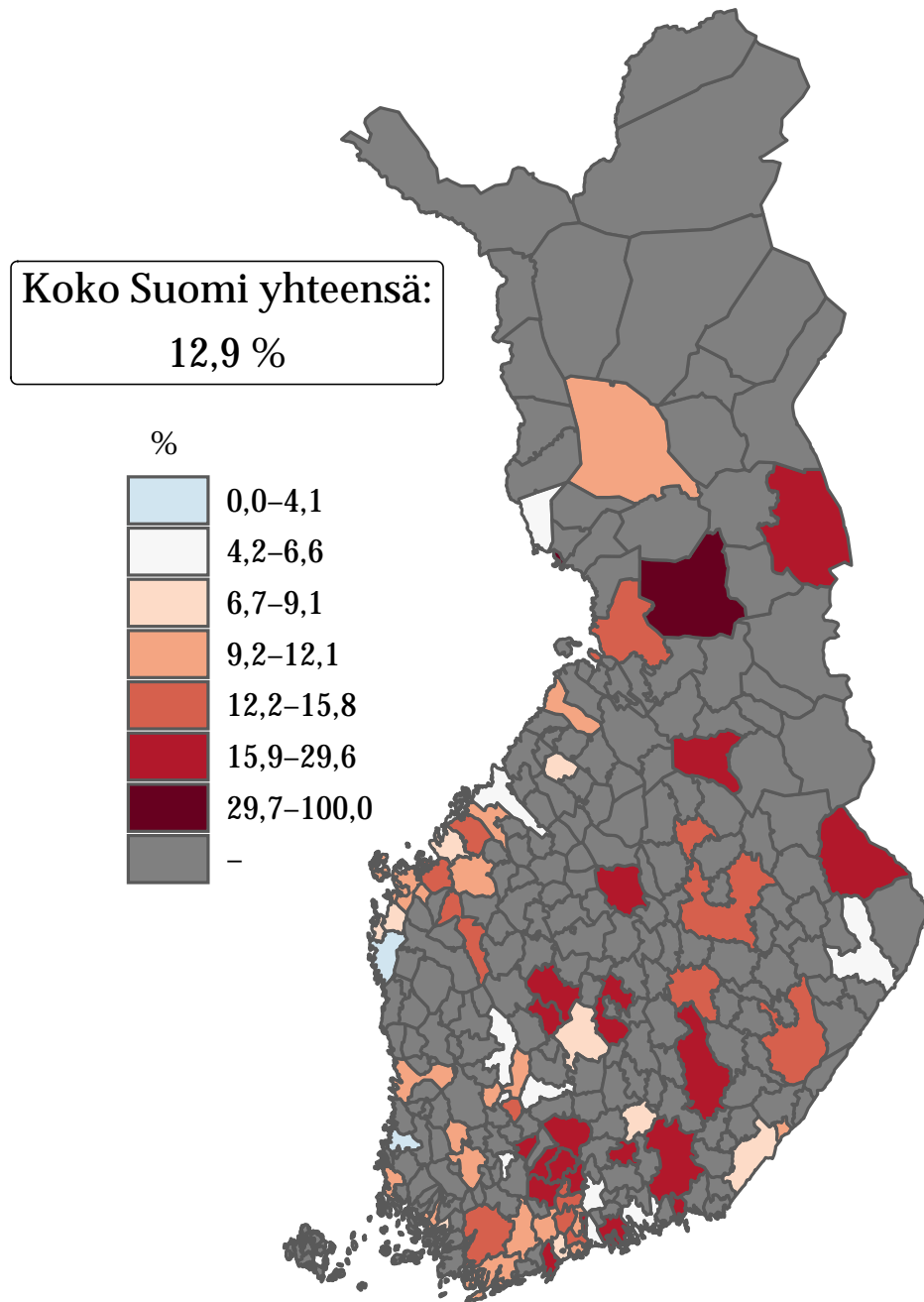
Kuva 4: *Itä-Eurooppa: Toimeentulotukea vuonna 2020 saaneiden osuus väestöstä (%)*. 18–64-vuotiaat. Koko Suomi yhteensä -tieto kertoo toimeentulotukia saaneiden osuuden koko Suomessa yhteensä. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Länsimaat: Toimeentulotukea vuonna 2020 saaneiden osuus 18–64-vuotiaista.

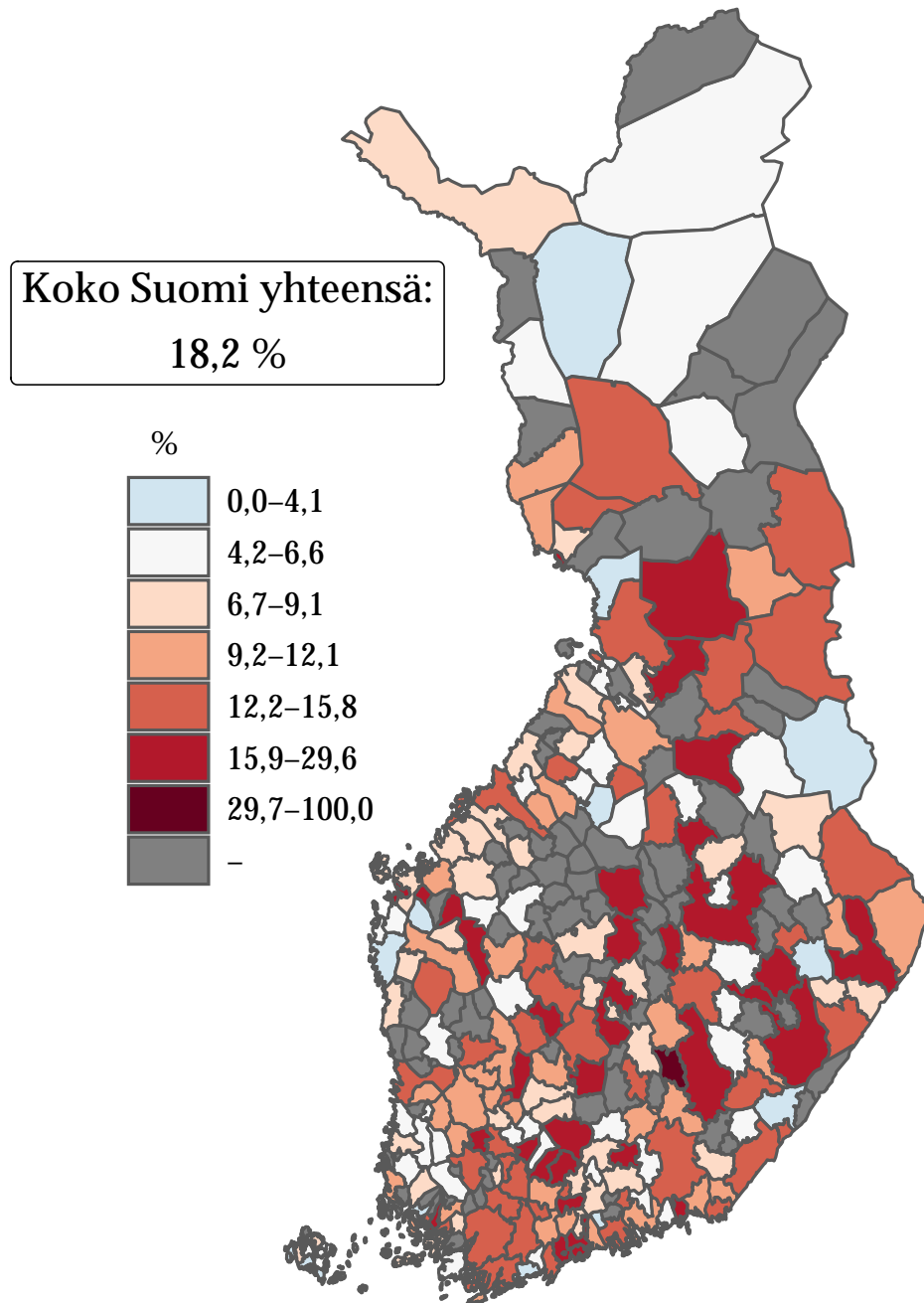
Kuva 5: *Länsimaat: Toimeentulotukea vuonna 2020 saaneiden osuus väestöstä (%)*. 18–64-vuotiaat. Koko Suomi yhteensä -tieto kertoo toimeentulotukia saaneiden osuuden koko Suomessa yhteensä. Yksityisydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Kaikki muut ulkomaat: Toimeentulotukea vuonna 2020 saaneiden osuus 18–64-vuotiaista.

Kuva 6: *Kaikki muut ulkomaat: Toimeentulotukea vuonna 2020 saaneiden osuus väestöstä (%)*. 18–64-vuotiaat. Koko Suomi yhteensä -tieto kertoo toimeentulotukia saaneiden osuuden koko Suomessa yhteensä. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

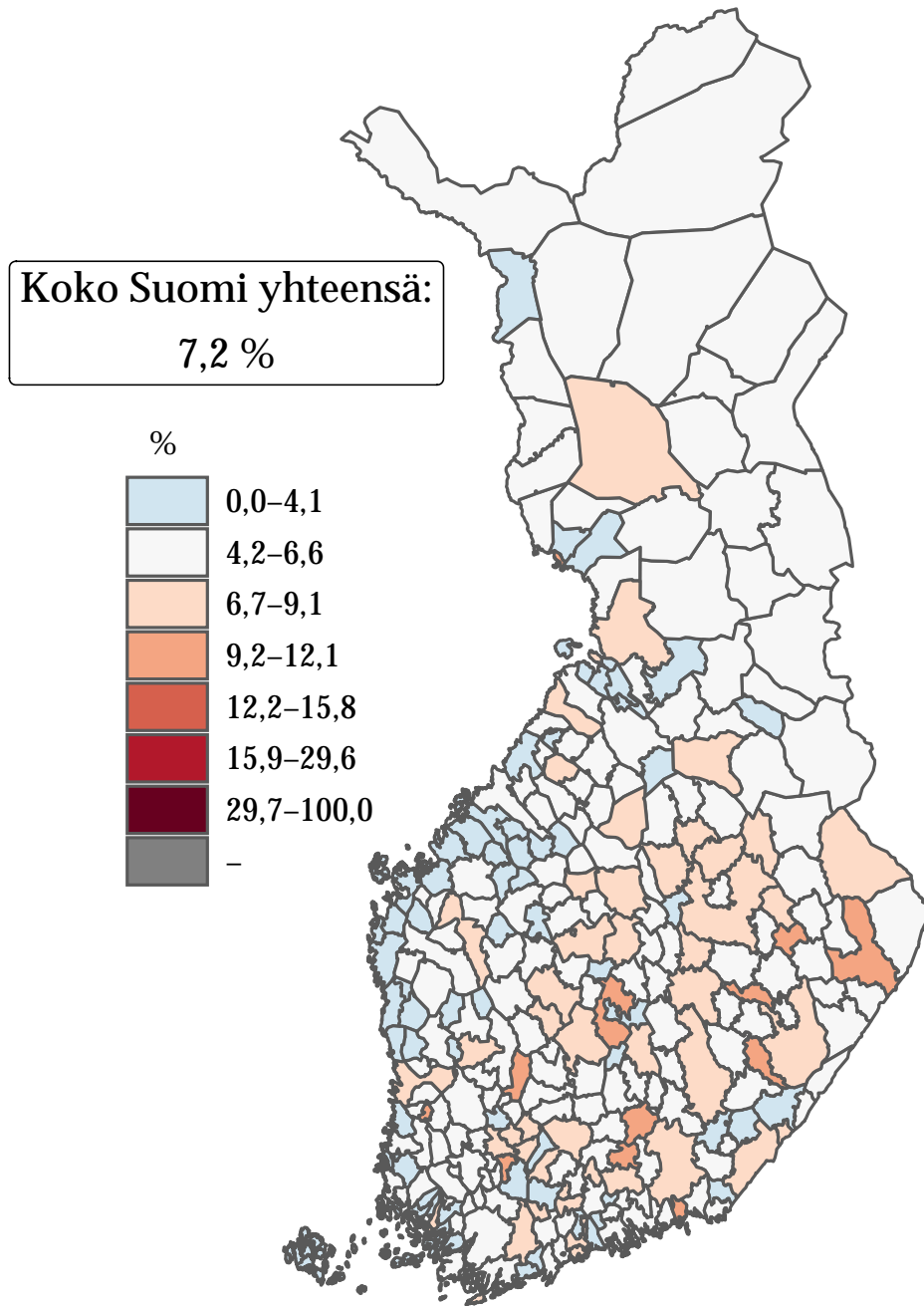
Kaikki ulkomaat yhteensä: Toimeentulotukea vuonna 2020 saaneiden osuus 18–64-vuotiaista.

Kuva 7: *Kaikki ulkomaat yhteensä: Toimeentulotukea vuonna 2020 saaneiden osuus väestöstä (%). 18–64-vuotiaat. Koko Suomi yhteensä -tieto kertoo toimeentulotukia saaneiden osuuden koko Suomessa yhteensä. Yksityisyysvakuutusmaksuun puuttuvat tiedot ovat harmaalla.*

Suomalainen kantaväestö: Toimeentulotukea vuonna 2020 saaneiden osuus 18–64-vuotiaista.

Kuva 8: *Suomalainen kantaväestö: Toimeentulotukea vuonna 2020 saaneiden osuus väestöstä (%)*. 18–64-vuotiaat. Koko Suomi yhteensä -tieto kertoo toimeentulotukia saaneiden osuuden koko Suomessa yhteensä. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

8.2 Maahanmuuttajien osuudet kaikista kunnissa maksetuista toimeentulotuista suurimmat Pohjanmaan ruotsinkielisissä kunnissa ja pääkaupunkiseudulla

Taulukossa 8 on esitetty kaikki ne kunnat, joissa maahanmuuttajille (eli kaikille ulkomaalaistaustaisille) yhteensä maksettiin yli 40 prosenttia kunnan kaikista maksetuista toimeentulotuista vuonna 2020. Luoto (69,0 %), Korsnäs (65,5 %) ja Hammarland (64,8,6 %) olivat kolme kuntaa, joissa maahanmuuttajien osuus saaduista tuista oli yli 60 % kunnassa maksetuista toimeentulotuista.

Taulukosta 8 käyvät ilmi myös maahanmuuttajaryhmittäiset osuudet kunnan maksetuista toimeentulotuista. Esimerkiksi Kauniainsissa henkilöt, joiden tausta on isoissa pakolaismaissa (Irak, Somalia, Afganistan, Syyria), saivat 26,3 % kaikista Vöyrin kunnassa maksetuista toimeentulotuista.

Taulukon 8 listasta löytyvät kunnat ovat joko pääkaupunkiseudun kuntia, Pohjanmaan (ruotsinkielisiä) kuntia tai Ahvenanmaan kuntia. Taulukossa 8 korostuu myös isojen pakolaismaiden osuudet näiden kuntien kaikista maksetuista toimeentulotuista.

Taulukkoa 8 tulkittaessa on huomioitava, että maahanmuuttajien suuri osuus ruotsinkielisen Pohjanmaan kuntien tuista selittyy osittain sillä, että näissä kunnissa kantaväestöstä vain hyvin harva saa toimeentulotukia (katso edellä kuva 8).

Taulukko 8: *Maahanmuuttajaryhmien osuudet kuntien kaikista maksetuista toimeentulotuista vuonna 2020 (%). Taulukossa esitetään kaikki kunnat, joissa kaikkien maahanmuuttajien osuus oli yhteensä yli 40 prosenttia. Osaa tiedoista ei esitetä yksityisyydensuojan vuoksi.*

Kunta	Kaikki ulkomaat	Isot pakolaismaat	Lähi-Itä pl. isot pakolaismaat	Itä-Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Luoto	69,0	50,9	–	–	9,9	–
Korsnäs	65,5	–	–	–	–	21,7
Hammarland	64,8	–	–	32,0	–	–
Kauniainen	57,3	26,3	11,4	7,2	0,8	11,5
Pedersören kunta	52,5	–	–	–	–	20,1
Närpiö	52,1	–	–	30,9	–	8,7
Espoo	51,6	26,0	7,5	9,7	1,7	6,7
Uusikaarlepyy	50,6	26,3	–	–	12,4	7,2
Maarianhamina	49,5	8,8	5,8	16,8	12,3	5,8
Vantaa	49,0	21,4	6,0	12,2	1,5	7,9
Saltvik	47,6	–	–	–	18,0	–
Kruunupyö	46,7	27,5	–	–	–	6,6
Kaskinen	46,3	–	–	–	–	17,9
Helsinki	42,8	20,8	5,3	9,2	1,9	5,7
Vöyri	42,2	–	–	10,9	–	8,4

8.3 Maahanmuuttajien osuudet kaikista kunnissa maksetuista työttömyysturvaetuuksista suurimmat Pohjanmaan ruotsinkielisissä kunnissa, pääkaupunkiseudulla, Turussa ja Keravalla

Taulukossa 9 on esitetty kaikki ne kunnat, joissa maahanmuuttajille (eli kaikille ulkomaalaistaustaisille) yhteensä maksettiin yli 25 prosenttia kunnan kaikista maksetuista työttömyysturvaetuuksista (sisältäen kaikki etuudet, esimerkiksi työmarkkinatuet ja päivärahat) vuonna 2020.

Suurin maahanmuuttajien saamien työttömyysturvaetuuksien osuus oli Vårdön kunnassa Ahvenanmaalla, jossa kaikki maahanmuuttajat yhteensä saivat 54,7 prosenttia kaikista Vårdössä maksetuista työttömyysturvaetuuksista.

Taulukosta 9 käyvät ilmi myös maahanmuuttajaryhmittäiset osuudet kunnan maksetuista työttömyysturvaetuuksista. Esimerkiksi Närpiössä henkilöt, joiden tausta on Itä-Euroopassa, saivat 25,5 % kaikista Närpiössä maksetuista työttömyysturvaetuuksista.

Taulukkoa 9 tulkittaessa on huomioitava, että maahanmuuttajien suuri osuus ruotsinkielisen Pohjanmaan kuntien tuista selittyy osittain sillä, että näissä kunnissa kantaväestössä on hyvin vähän työttömyysturvaetuuksien saajia.

Taulukko 9: Maahanmuuttajaryhmien osuudet kuntien kaikista maksetuista työttömyysturvaetuuksista vuonna 2020 (%). Taulukossa esitetään kaikki kunnat, joissa kaikkien maahanmuuttajien osuus oli yhteensä yli 25 prosenttia. Osaa tiedoista ei esitetä yksityisyydensuojan vuoksi.

Kunta	Kaikki ulkomaat	Isot pakolaismaat	Lähi-Itä pl. isot pakolaismaat	Itä-Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Vårdö	54,7	–	–	20,6	–	–
Närpiö	45,5	–	–	25,5	6,6	12,2
Lumparland	45,3	–	–	–	–	–
Maarianhamina	44,8	2,0	3,3	17,7	14,2	7,5
Eckerö	43,3	–	–	15,1	21,6	–
Vantaa	38,5	8,3	4,2	14,6	1,9	9,6
Korsnäs	37,9	–	–	–	4,8	11,3
Finström	37,6	–	–	12,8	16,7	–
Hammarland	36,9	–	–	–	14,2	–
Espoo	35,6	9,1	4,5	10,7	2,3	9,0
Föglö	34,2	–	–	–	–	–
Jomala	31,6	–	–	10,7	14,0	4,2
Helsinki	30,1	7,6	3,4	9,1	2,7	7,2
Sund	28,7	–	–	–	12,7	–
Geta	28,7	–	–	–	14,2	–
Pietarsaari	28,4	7,8	1,7	7,1	4,7	7,1
Lemland	27,4	–	–	–	18,6	–
Kökar	26,6	–	–	–	–	–
Turku	26,2	7,8	3,7	7,7	2,3	4,7
Kerava	26,1	3,0	3,7	9,6	1,8	8,0
Saltvik	25,5	–	–	9,7	10,9	–
Uusikaarlepyy	25,0	–	–	8,3	5,1	5,6

8.4 Maahanmuuttajissa on enemmän sosiaalitukien saajia kuin kantaväestössä – lähes kaikissa Suomen kunnissa

Alla taulukossa 10 esitetään kaikkia Suomen kuntia koskevat yhteenvetotulokset sosiaalitukien saamisesta maahanmuuttajaryhmissä verrattuna suomalaiseen kantaväestöön. Taulukon prosenttiosuudet kertovat, kuinka suuressa osassa Suomen kuntia 18–64-vuotiaissa maahanmuuttajissa on enemmän sosiaalietuukien saajia kuin 18–64-vuotiaissa suomalaisessa kantaväestössä.

Tulokset esitetään tässä taulukossa ilman "ikävakiointia" eli sellaisenaan kaikille 18–64-vuotiaille. Ikävakioidut tulokset esitetään puolestaan liitteessä B. Ikävakioidut tulokset ovat hyvin samankaltaiset ikävakioimattomien tulosten kanssa. Ikävakiointi tarkoittaa sitä, että vertailut suoritetaan ikärakenteeltaan samanikäisiksi painotettujen 18–64-vuotiaiden kesken.

Taulukon 10 tulokset kertovat esimerkiksi, että 89 prosentissa Suomen kunnista maahanmuuttajissa oli enemmän toimeentulotuen saajia kuin kunnan kantaväestössä. Tämä luku koskee kaikki maahanmuuttajataustaisia yhteensä. Jos tarkastellaan esimerkiksi Lähi-itää ilman pakolaismaita, niin kaikissa kunnissa, joista tilastotulokset on saatavilla, tässä maahanmuuttajaryhmässä oli enemmän toimeentulotuen saajia kuin kantaväestössä. Jos tarkastellaan puolestaan esimerkiksi länsimaalaisia, niin tämänkin maahanmuuttajaryhmän osalta 81 prosentissa Suomen kunnista länsimaalaisissa oli enemmän toimeentulotuen saajia kuin kunnan kantaväestössä.

Työttömyysturvaetuksien saajia oli puolestaan kaikkien maahanmuuttajien joukossa puolestaan 94 prosentissa Suomen kunnista enemmän kuin paikallisessa kantaväestössä.

Taulukko 10: *Prosenttiosuus Suomen kunnista, joissa 18–64-vuotiaita sosiaalietuuksien saajia oli enemmän kunnan maahanmuuttajissa kuin kunnan kantaväestössä vuonna 2020 (%-osuus kunnista). Prosenttiosuudet kunnista maahanmuuttajaryhmittäin. Vertailuista on suljettu pois maahanmuuttajaryhmittäin ne kunnat, joiden osalta tietoa ei voida julkaista yksityisyydensuojan vuoksi.*

Sosiaalietuus	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Toimeentulotuki	89	100	100	83	81	90
Työttömyysturvaetuedet	94	100	100	95	91	99
Asumistuki	72	100	94	59	72	60

8.5 Maksetut kunnallisverot: maahanmuuttajien mediaanin osuus verrattuna kunnan kantaväestön mediaaniin

Tässä luvussa vertaillaan kuntakohtaisesti eri maahanmuuttajaryhmien maksamia kunnallisveroja kantaväestön maksamiin kunnallisveroihin. Esitetyissä tuloksissa vertaillaan kuntien 18–64-vuotiaista maahanmuuttajaväestöä kuntien 18–64-vuotiaaseen kantaväestöön. Vertailun kohteena ovat kunnan maahanmuuttajien maksamien kunnallisverojen mediaanit verrattuna kunnan kantaväestön maksamien kunnallisverojen mediaaneihin. Vertailut tehdään jokaisessa kunnassa erikseen verrattuna kunnan kantaväestön mediaaniin, mutta vertailun vuoksi voi olla hyvä tietää, että **suomalaisen 18–64-vuotiaan kantaväestön maksamien kunnallisverojen mediaani oli koko Suomessa yhteensä vuonna 2020: 3 800 euroa**. Tarkat kuntakohtaiset luvut löytyvät erillisellä nettisivulla julkaistusta interaktiivisesta kartasta.

Maksetuista kunnallisveroista yleisesti. Edellä luvussa 7.2 esiteltiin lyhyesti maksettuja kunnallisveroja koskevat tilastotiedot.

Maksettujen kunnallisverojen merkityksestä kuntien talouksille. Edellisessä luvussa (8.6) esitettiin tilastotulokset, joiden mukaan kuntien maahanmuuttajat saavat kunnan kantaväestöä enemmän sosiaalituksia lähes kaikissa Suomen kunnissa. Tästä huolimatta suuret erot maksetuissa kunnallisveroissa maahanmuuttajien ja kantaväestön välillä ovat kuntien talouksien kannalta vielä ratkaisevampia – muun muassa sen vuoksi, että suurin osa sosiaalietuuksien (suorasta) rahoituksesta ei tule kunnilta (katso luku 7.1).

Jäljempänä luvussa 9 selvitetäänkin, että miksi kuntien taloudet eivät kestä sitä, että maahanmuuttajat maksavat paljon vähemmän kunnallisveroja kuin kantaväestö. Viitatussa luvussa asiaa käsitellään tarkemmin seuraavan kolmen kohdan puitteissa:

- 1. Miksi kuntien taloudet ovat riippuvaisia maksetuista kunnallisveroista.**
- 2. Miksi kuntien taloudet eivät kestä sitä, että kuntien maahanmuuttajat maksavat paljon vähemmän kunnallisveroja kuin kunnan kantaväestö.**
- 3. Johtopäätös: miksi nykyinen maahanmuutto on ongelma kuntien talouksille, vaikka kaikista maahanmuuttajien erityispalveluista luovuttaisiin.**

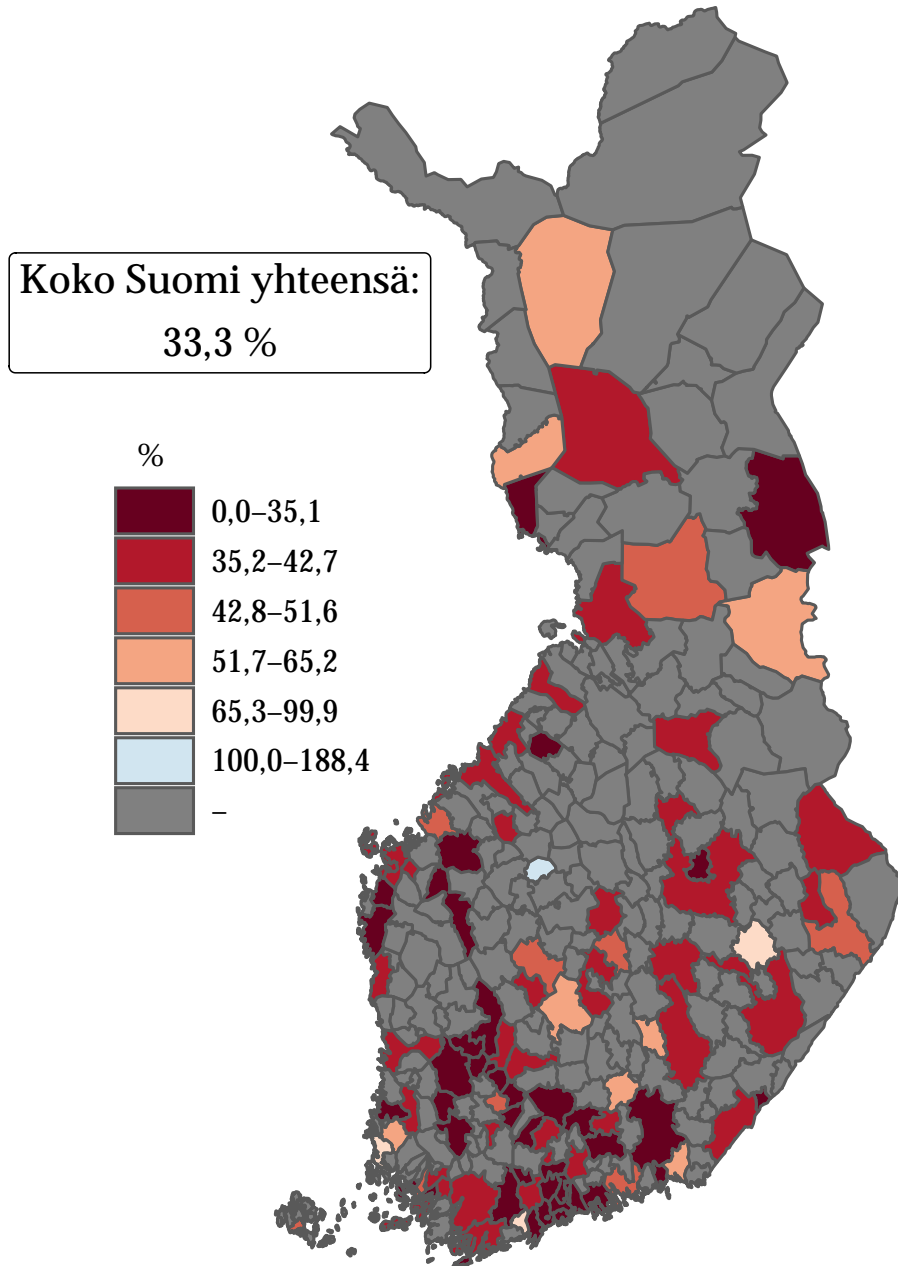
Maahanmuuttajien maksamat kunnallisverot jäävät kauaksi suomalaisesta kantaväestöstä. Kuntien maahanmuuttajien maksamien kunnallisverojen mediaaneja vertaillaan kuntien kantaväestöjen mediaaneihin sekä kartoissa että taulukoissa.

Alaluvussa 8.5.1 esitetään Suomen kuntakartoissa tulokset jokaiselle maahanmuuttajaryhmälle erikseen sekä kaikille maahanmuuttajataustaisille yhteensä. Kuntakartoista löytyvät myös luvut koko Suomen osalta yhteensä eri maahanmuuttajaryhmille. Tarkat kuntakohtaiset luvut löytyvät erillisellä nettisivulla julkaistusta interaktiivisesta kartasta.

Alaluvun 8.5.2 taulukoissa esitetään kunnallisveroja koskevat vertailutulokset koko Suomelle sekä 15 kunnalle, joissa oli vuonna 2020 (absoluuttiselta) lukumäärältään eniten maahanmuuttajataustaisia sekä 15 kunnalle, jossa oli verrattuna kunnan kokonaisväestöön suhteessa eniten maahanmuuttajataustaisia.

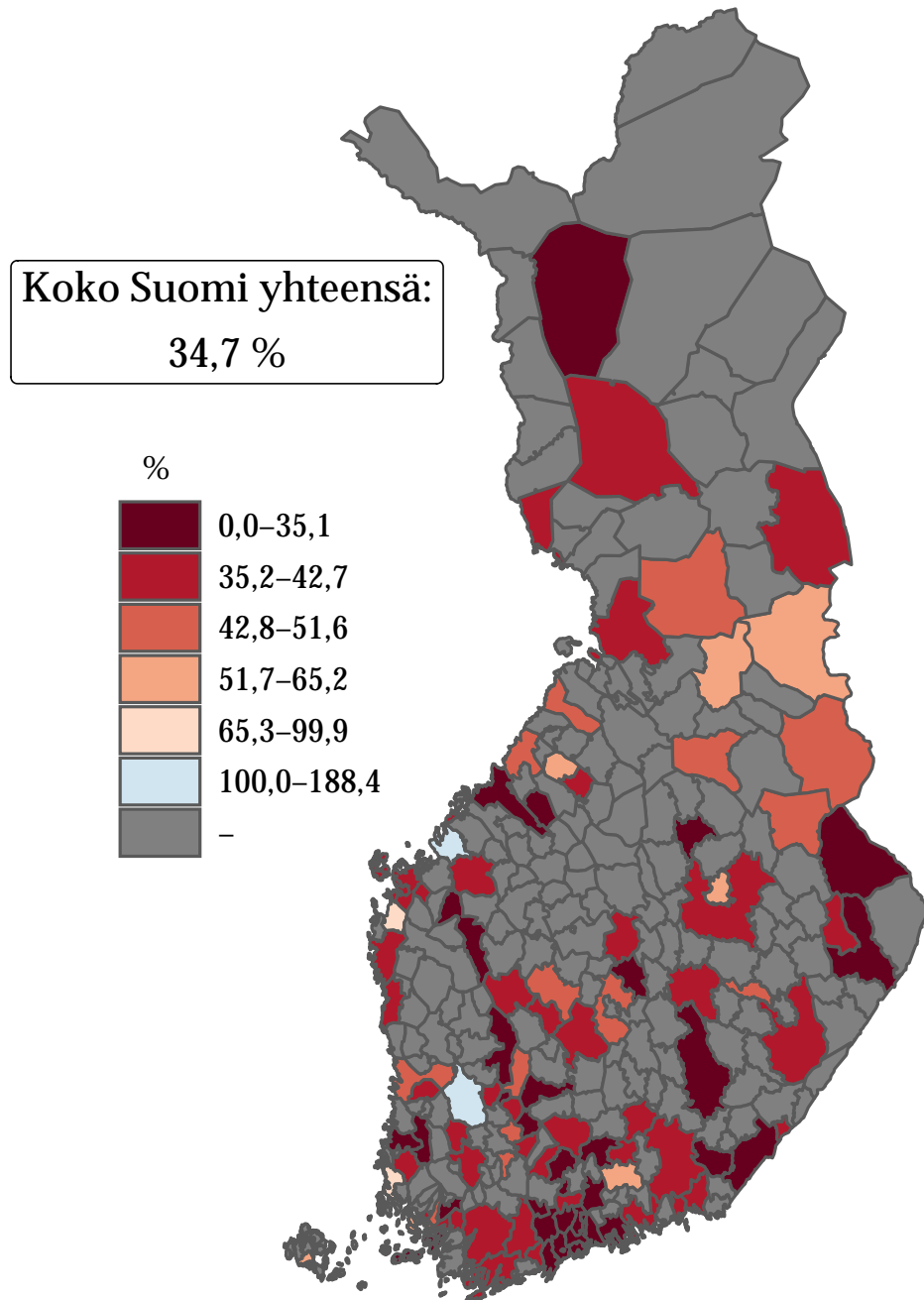
8.5.1 Kartat: Maahanmuuttajien kunnallisverot useimmiten paljon kantaväestöä pienempiä

Isot pakolaismaat: kunnallisverojen mediaanin osuus kunnan kantaväestön mediaanista (%).

Kuva 9: *Isot pakolaismaat: Maksettujen kunnallisverojen mediaanin osuus kunnan kantaväestön mediaanista (%)*. 18–64-vuotiaat. Kantaväestön mediaanin taso kunnassa on 100,0 %. Koko Suomi yhteensä kertoo isojen pakolaismaiden osuuden kantaväestön mediaanista koko Suomen osalta yhteensä. Yksityisyysensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

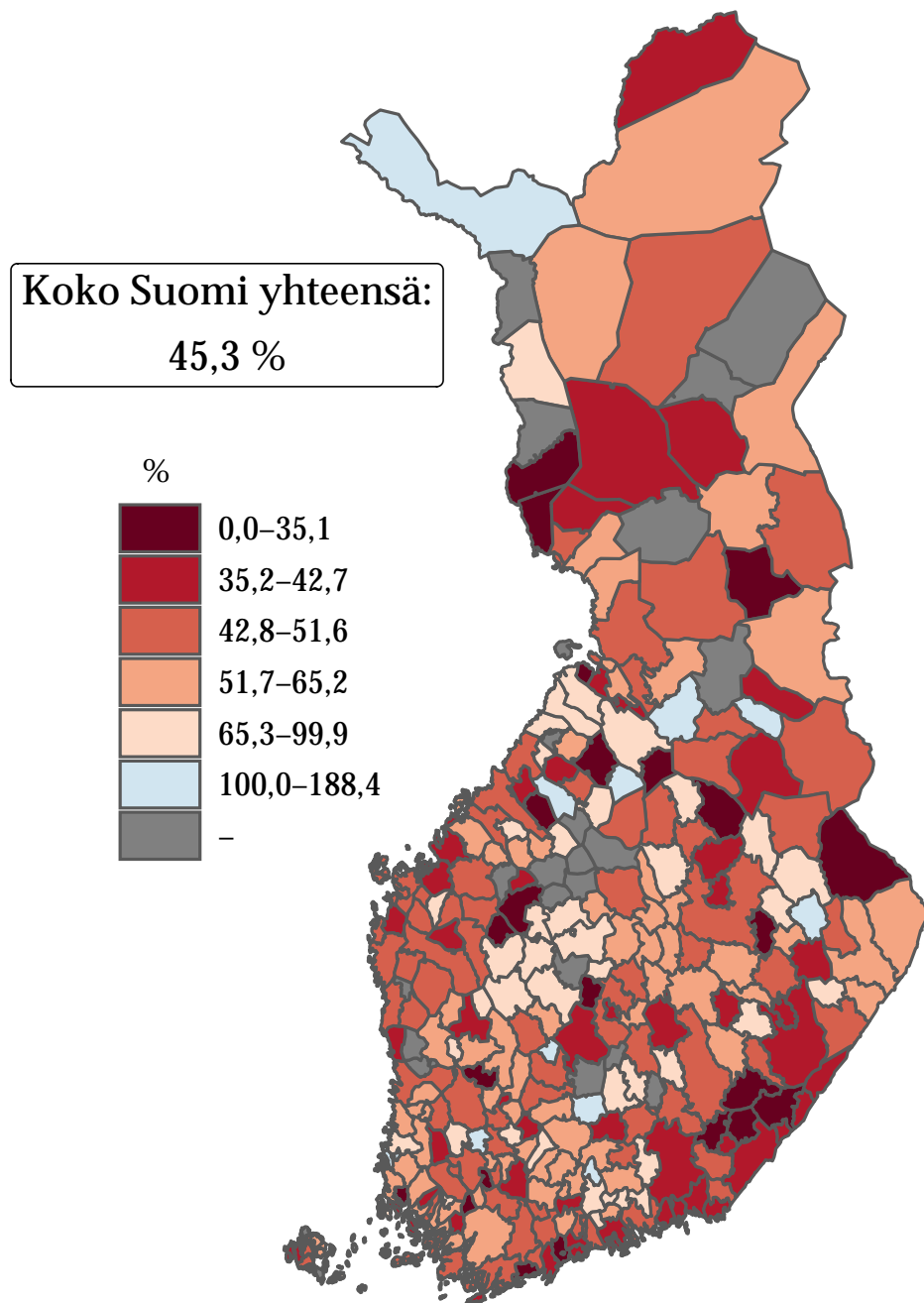
Lähi-itä ilman isoja pakolaismaita: Maksettujen kunnallisverojen mediaanin osuus kunnan kantaväestön mediaanista (%).

Kuva 10: Lähi-itä ilman isoja pakolaismaita: Maksettujen kunnallisverojen mediaanin osuus kunnan kantaväestön mediaanista (%). 18–64-vuotiaat. Kantaväestön mediaanin taso kunnassa on 100,0 %. Koko Suomi yhteensä kertoo Lähi-idän ilman isoja pakolaismaita osuuden kantaväestön mediaanista koko Suomen osalta yhteensä. Yksityisyysdenuoijan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

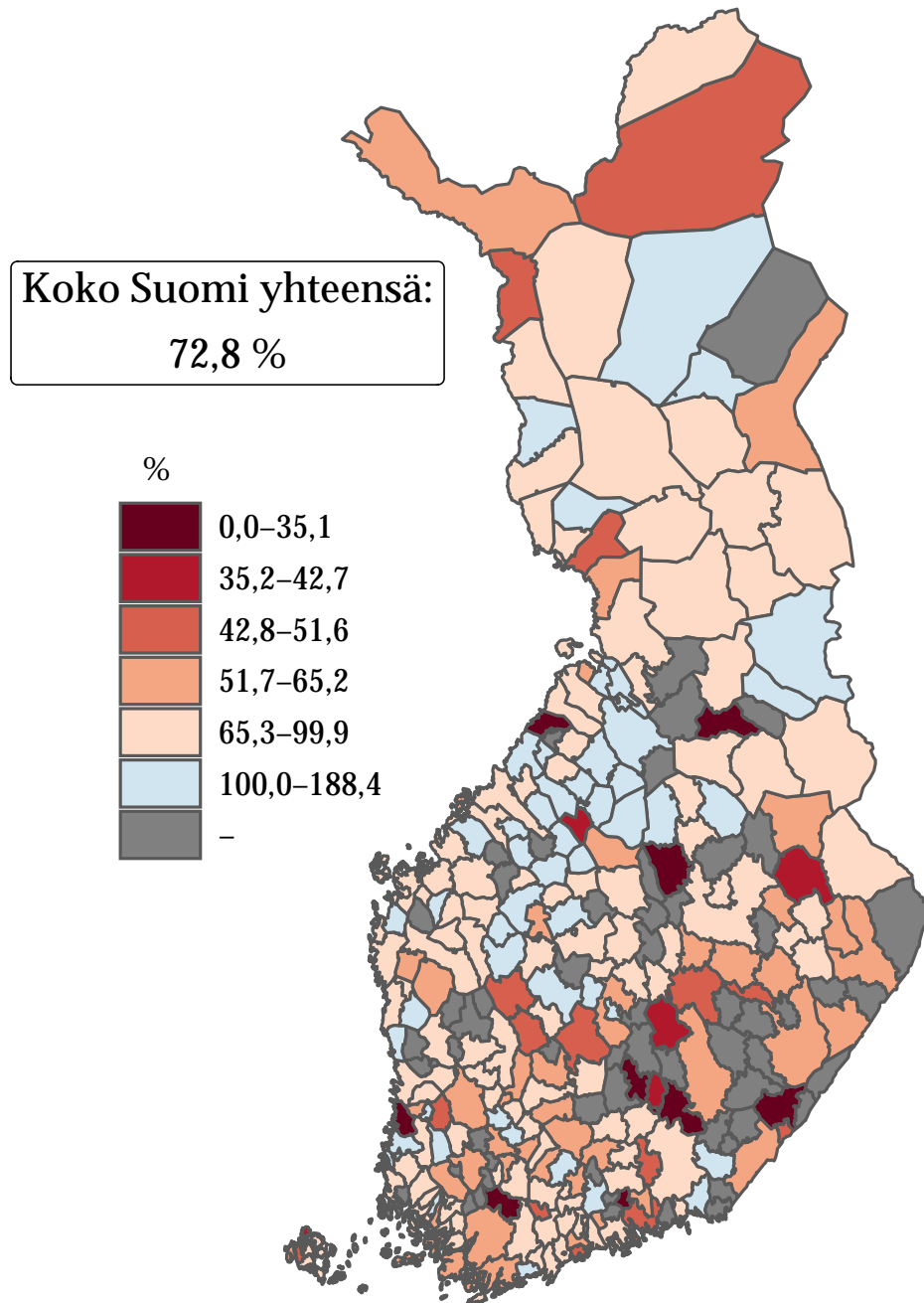

Itä-Eurooppa: Maksettujen kunnallisverojen mediaanin osuus kunnan kantaväestön mediaanista (%)

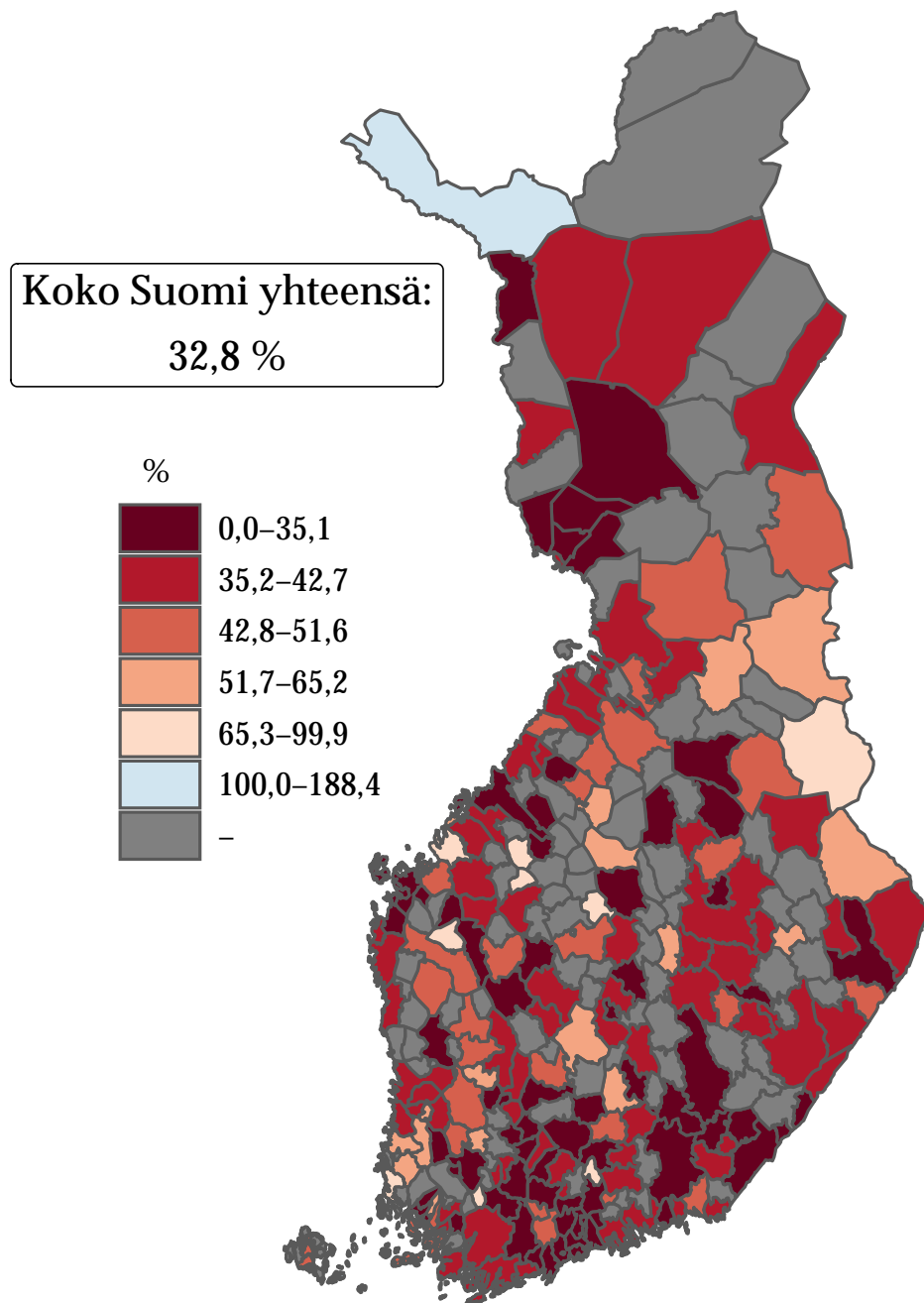
Kuva 11: *Itä-Eurooppa: Maksettujen kunnallisverojen mediaanin osuus kunnan kantaväestön mediaanista (%)*. 18–64-vuotiaat. Kantaväestön mediaanin taso kunnassa on 100,0 %. Koko Suomi yhteensä kertoo Itä-Euroopan maiden osuuden kantaväestön mediaanista koko Suomen osalta yhteensä. Yksityisyysvakuutusmaksu puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Länsimaat: Maksettujen kunnallisverojen mediaanin osuus kunnan kantaväestön mediaanista (%).

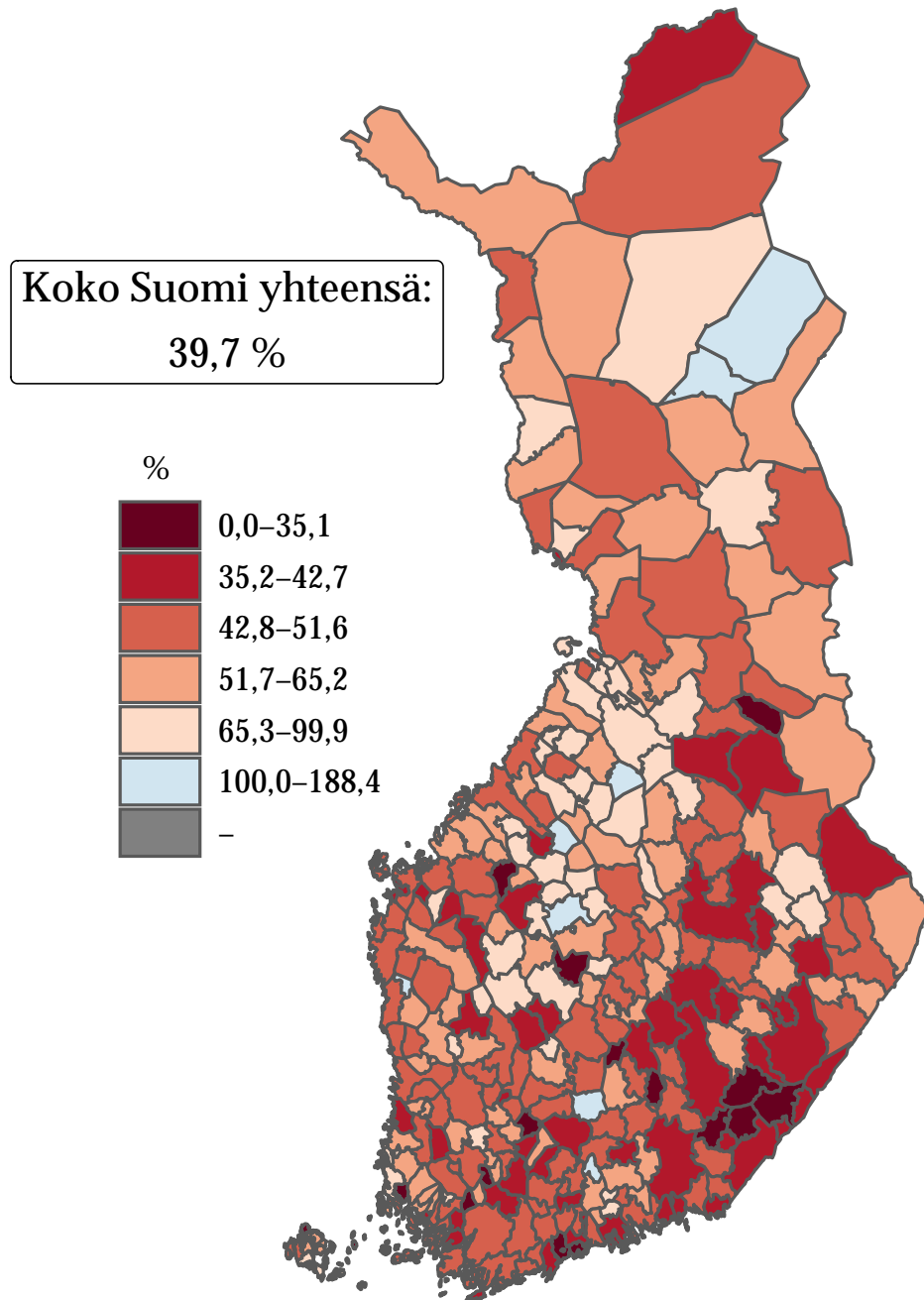
Kuva 12: *Länsimaat: Maksettujen kunnallisverojen mediaanin osuus kunnan kantaväestön mediaanista (%)*. 18–64-vuotiaat. Kantaväestön mediaanin taso kunnassa on 100,0 %. Koko Suomi yhteensä kertoo länsimaiden osuuden kantaväestön mediaanista koko Suomen osalta yhteensä. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Kaikki muut ulkomaat: Maksettujen kunnallisverojen mediaanin osuus kunnan kantaväestön mediaanista (%).

Kuva 13: *Kaikki muut ulkomaat: Maksettujen kunnallisverojen mediaanin osuus kunnan kantaväestön mediaanista (%)*. 18–64-vuotiaat. Kantaväestön mediaanin taso kunnassa on 100,0 %. Koko Suomi yhteensä kertoo kaikkien muiden ulkomaiden osuuden kantaväestön mediaanista koko Suomen osalta yhteensä. Yksityisyysvakuutusmaksun puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Kaikki ulkomaat yhteensä: Maksettujen kunnallisverojen mediaanin osuus kunnan kantaväestön mediaanista (%).

Kuva 14: *Kaikki ulkomaat yhteensä: Maksettujen kunnallisverojen mediaanin osuus kunnan kantaväestön mediaanista (%). 18–64-vuotiaat. Kantaväestön mediaanin taso kunnassa on 100,0 %. Koko Suomi yhteensä kertoo kaikkien ulkomaiden yhteensä osuuden kantaväestön mediaanista koko Suomen osalta yhteensä. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.*

8.5.2 Taulukot: tiedot kunnista, joissa on eniten maahanmuuttajia

Maahanmuuttajien maksamat kunnallisverot jäävät kauaksi suomalaisesta kantaväestöstä. Taulukossa 11 esitetään koko Suomelle sekä 15 kunnalle, joissa oli vuonna 2020 (absoluuttiselta) lukumäärältään eniten maahanmuuttajataustaisia maksettujen kunnallisverojen mediaanien vertailutulokset. Tuloksissa vertaillaan kunnittain eri maahanmuuttajaryhmien 18–64-vuotiaiden maksamien kunnallisverojen mediaaneja verrattuna kunnan 18–64-vuotiaan suomalaisen kantaväestön mediaaniin.

Taulukon 11 tulosten mukaan esimerkiksi Helsingissä kaikkien maahanmuuttajataustaisten mediaani oli 30,2 prosenttia Helsingin suomalaisen kantaväestön mediaanista. Koko Suomen kohdalla yhteensä tämä kaikkia maahanmuuttajataustaisia koskeva vertailulukku oli 39,8 prosenttia. Vertailuluvut on tehty kunnittain, mutta joka tapauksessa koko Suomessa yhteensä suomalaisen 18–64-vuotiaan kantaväestön maksamien kunnallisverojen mediaani oli yhteensä vuonna 2020: 3 800 euroa. Tarkat kuntakohtaiset luvut löytyvät erillisellä nettisivuilla julkaistusta interaktiivisesta kartasta.

Taulukko 11: *Maahanmuuttajaryhmien maksamien kunnallisverojen mediaanit verrattuna kunnan suomalaisen kantaväestön mediaaniin (%). Vertailussa 18–64-vuotiaiden maksamat kunnallisverot. Taulukossa on koko Suomi yhteensä sekä 15 kuntaa, jossa yli 14-vuotiaiden maahanmuuttajien määrät olivat (absoluuttisilta) lukumääriltään suurimmat vuonna 2020.*

	Kaikki ulkomaat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Suomi	39,8	31,5	34,9	45,2	72,1	33,9
Helsinki	30,2	26,3	29,1	36,5	47,1	26,5
Espoo	27,1	20,5	25,7	31,6	66,5	25,3
Vantaa	34,1	25,5	30,3	41,3	63,0	32,3
Turku	48,4	44,1	45,8	55,5	60,1	43,7
Tampere	45,3	40,4	42,7	55,1	57,9	39,8
Oulu	47,1	36,9	40,4	51,2	99,1	37,8
Lahti	41,2	36,2	36,6	45,0	67,8	35,0
Jyväskylä	44,2	41,7	45,1	45,1	65,8	36,2
Vaasa	39,2	34,8	38,2	46,7	82,2	29,7
Lappeenranta	35,8	34,9	30,2	39,0	54,1	13,5
Kuopio	42,2	37,4	35,9	48,8	73,1	36,1
Kotka	39,2	32,7	37,8	40,7	72,3	36,4
Kerava	38,6	27,0	29,5	47,9	81,8	33,0
Joensuu	50,1	48,1	25,0	55,3	60,7	22,4
Porvoo	37,1	26,7	27,8	38,7	75,9	36,4

Maahanmuuttajien maksamat kunnallisverot jäävät kauaksi suomalaisesta kantaväestöstä. Taulukossa 12 esitetään koko Suomelle sekä 15 kunnalle, joissa oli vuonna 2020 verrattuna kunnan kokonaisväestöön *suhteellisesti* eniten maahanmuuttajataustaisia maksettujen kunnallisverojen mediaanien vertailutulokset. Tuloksissa vertaillaan kunnittain eri maahanmuuttajaryhmien 18–64-vuotiaiden maksamien kunnallisverojen mediaaneja verrattuna kunnan 18–64-vuotiaan suomalaisen kantaväestön mediaaniin.

Taulukon 12 tulosten mukaan esimerkiksi Vantaalla kaikkien maahanmuuttajataustaisten mediaani oli 34,6 prosenttia Vantaan suomalaisen kantaväestön mediaanista. Tarkat kuntakohtaiset luvut maksettujen kunnallisverojen mediaaneista (euroina) löytyvät erillisellä nettisivulla julkaistavasta interaktiivisesta kartasta.

Taulukko 12: *Maahanmuuttajaryhmien maksamien kunnallisverojen mediaanit verrattuna kunnan suomalaisen kantaväestön mediaaniin (%). Vertailussa 18–64-vuotiaiden maksamat kunnallisverot. Taulukossa on koko Suomi yhteensä sekä 15 kuntaa, jossa yli 14-vuotiaiden maahanmuuttajien määrät olivat suhteellisilta lukumääriltään suurimmat vuonna 2020. Suhteellinen lukumäärä tarkoittaa maahanmuuttajien suhteellista osuutta kunnan kaikista yli 14-vuotiaista.*

	Kaikki ulkomaat	Isot pakolaismaat	Lähi-Itä pl. isot pakolaismaat	Itä-Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Suomi	39,8	31,5	34,9	45,2	72,1	33,9
Eckerö	49,4	–	–	38,3	61,5	–
Maarianhamina	52,7	33,9	47,5	46,2	76,6	43,6
Föglö	73,0	–	–	84,4	42,4	109,1
Vantaa	34,1	25,5	30,3	41,3	63,0	32,3
Geta	15,9	–	–	–	36,7	–
Närpiö	46,6	13,7	37,0	52,1	96,4	35,7
Espoo	27,1	20,5	25,7	31,6	66,5	25,3
Kökar	50,7	–	–	–	50,7	–
Hammarland	43,8	–	–	38,1	49,4	–
Jomala	69,1	44,2	52,7	49,5	85,1	47,9
Vårdö	58,0	–	–	56,1	65,7	40,0
Helsinki	30,2	26,3	29,1	36,5	47,1	26,5
Lemland	84,3	–	–	–	87,9	–
Lumparland	60,3	–	–	–	68,7	–
Finström	54,1	–	–	44,2	70,5	49,6

8.6 Yhteenveto maksettuja kunnallisveroja ja sosioekonomisia mittareita koskevista tilastotuloksista

Edellä luvussa esitettiin tilastotulokset siitä, että lähes kaikissa Suomen kunnissa maahanmuuttajissa on enemmän sosiaaliturvan saajia kuin kunnan kantaväestössä. Tehdään nyt samanlainen vertailu maksettuja kunnallisveroja ja sosioekonomisia mittareita koskien. Esitetään tilastotulokset sille, kuinka suuressa osassa Suomen kuntia:

Taulukossa 13 on esitetty maahanmuuttajaryhmittäin osuudet Suomen kunnista, joissa kunnan maahanmuuttajien:

- Maahanmuuttajien maksamien kunnallisverojen mediaani on pienempi kuin kunnan kantaväestön mediaani. Vertaillaan 18–64-vuotiaita väestöjä. Suomalaisen 18–64-vuotiaan **kantaväestön maksamien kunnallisverojen mediaani oli 3 800 euroa vuonna 2020.**
- Maahanmuuttajien yhteenlaskettujen palkka- ja yrittäjätulojen mediaani on pienempi kuin kunnan kantaväestön mediaani. Vertaillaan 25–60-vuotiaita väestöjä. Suomalaisen 25–60-vuotiaan **kantaväestön palkka- ja yrittäjätulojen mediaani oli 33 020 euroa vuonna 2020.**
- Maahanmuuttajien työllisyysaste on pienempi kuin kunnan kantaväestön työllisyysaste. Vertaillaan 18–64-vuotiaita väestöjä. Suomalaisen 18–64-vuotiaan **kantaväestön työllisyysaste oli 71,3 prosenttia vuonna 2020.**
- Maahanmuuttajissa on vähintään 2. asteen tutkinnon suorittaneita vähemmän kuin kunnan kantaväestössä. Vertaillaan 25–60-vuotiaita väestöjä. Suomalaisessa 25–60-vuotiaassa **kantaväestössä vähintään 2. asteen tutkinnon suorittaneita oli 90,4 prosenttia vuonna 2020.**

Yhteenveto näistä vertailuista kuntien suomalaiseen kantaväestöön on esitetty alla taulukossa 13. Taulukossa 13 “kaikki ulkomaat” tarkoittaa kaikkia maahanmuuttajataustaisia yhteensä. Tulokset esitetään tässä taulukossa ilman "ikävakiointia" eli sellaisenaan 18–64-vuotiaille tai 25–60-vuotiaille väestöille. Ikävakioidut tulokset esitetään puolestaan liitteessä C. Ikävakioidut tulokset ovat hyvin samankaltaiset ikävakiomattomien tulosten kanssa. Ikävakiointi tarkoittaa sitä, että vertailut suoritetaan ikärakenteeltaan samanikäisiksi painotettujen väestöjen kesken.

Maahanmuuttajien maksamat kunnallisverot suomalaista kantaväestöä pienempiä jokaisessa Suomen kunnassa– lähes jokaisessa Suomen kunnassa lähes jokaisella maahanmuuttajaryhmillä.. Taulukon 13 tulosten mukaan 97 prosentissa Suomen kunnista kaikkien maahanmuuttajien maksamien kunnallisverojen mediaani oli pienempi kuin kunnan kantaväestön maksamien kunnallisverojen mediaani. Kaikissa maahanmuuttajaryhmissä länsimaita lukuun ottamatta tämä osuus oli vähintään 96 prosenttia.

Ylipäättään koko Suomessa kaikkien maahanmuuttajien maksamien kunnallisverojen mediaani oli vain 39,8 prosenttia Suomen kantaväestön maksamien kunnallisverojen mediaanista vuonna 2020 (katso edelle taulukko 11). Luvussa 9 selvennetään, miksi kuntien taloudet eivät kestä tällaista maahanmuuttoa – ei edes vaikka kunnissa luovuttaisiin kaikista maahanmuuttajien erityispalveluista.

Taulukko 13: *Osuus Suomen kunnista, joissa kunnallisverojen mediaani oli kunnan maahanmuuttajilla pienempi kuin kunnan kantaväestöllä, palkka- ja yrittäjätulojen mediaani oli kunnan maahanmuuttajilla pienempi kuin kunnan kantaväestöllä, työllisyysaste oli maahanmuuttajilla pienempi kuin kantaväestöllä, vähintään 2. asteen koulutuksen suorittaneiden osuus maahanmuuttajilla pienempi kuin kunnan kantaväestöllä (%-osuus kunnista). Tiedot vuodelta 2018. Osuus kunnista maahanmuuttajaryhmittäin. Vertailuista on suljettu pois maahanmuuttajaryhmittäin ne kunnat, joiden osalta tietoa ei voida julkaista yksityisyydensuojan vuoksi.*

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Maksettujen kunnallisverojen mediaani pienempi	97	99	98	96	80	99
Palkka- ja yrittäjätulojen mediaani pienempi	99	100	100	98	90	99
Työllisyysaste pienempi	94	100	100	93	85	99
2. asteen tutkinnon suorittaneita vähemmän	100	100	100	100	99	100

Taulukon 13 muut tulokset kertovat:

- **Maahanmuuttajien palkka- ja yrittäjätulojen mediaani on kantaväestöä pienempi – lähes jokaisessa Suomen kunnassa lähes jokaisella maahanmuuttajaryhmällä.**
- **Maahanmuuttajien työllisyysasteet ovat kantaväestöä pienempiä lähes jokaisessa Suomen kunnassa – lähes jokaisella maahanmuuttajaryhmällä.**
- **Maahanmuuttajien 2. asteen koulutusasteet ovat kantaväestöä pienempiä lähes jokaisessa Suomen kunnassa – lähes jokaisella maahanmuuttajaryhmällä.**

9 Miksi kuntien taloudet eivät kestä sitä, että maahanmuuttajat maksavat paljon vähemmän kunnallisveroja kuin kantaväestö

Tässä luvussa selvennetään:

1. Miksi kuntien taloudet ovat riippuvaisia maksetuista kunnallisveroista.
2. Miksi kuntien taloudet eivät kestä sitä, että kuntien maahanmuuttajat maksavat paljon vähemmän kunnallisveroja kuin kunnan kantaväestö.
3. Rahoitusvajeen kokonaissumman laskenta käytännössä.
4. Johtopäätös: miksi nykyinen maahanmuutto on ongelma kuntien talouksille, vaikka kaikista maahanmuuttajien erityispalveluista luovuttaisiin.

9.1 Kuntien taloudet ovat riippuvaisia maksetuista kunnallisveroista

Kuntalaisten ansiotuloista kerätyt kunnallisverot muodostavat suuren osan koko julkisen talouden (kunnat, valtio, sosiaaliturvarahastot, sairaanhoitopiirit) tuloista. Esimerkiksi vuonna 2018 kunnallisverojen karttuma oli yhteensä noin 19 miljardia eli noin 3 400 euroa jokaista Suomen asukasta kohti. Kunnallisverokarttuma muodosti vuonna 2018 melkein 20 prosenttia koko julkisen talouden keräämistä veroista ja veronluonteisista maksuista. Vain arvonlisäverot muodostivat kunnallisveroja suuremman veropotin. (SVT: Verot ja veronluonteiset maksut).

Kunnallisverojen merkitys kuntien talousarvioissa. Kunnallisverojen merkitys korostuu entisestään, kun tarkastellaan niiden osuutta kuntien tuloista. Näillä tuloilla rahoitetaan pääosin kuntien tuottamat lakisääteiset peruspalvelut²¹ kuten esimerkiksi:

- Sosiaali- ja terveystaloudet
- Koulut, päiväkodit
- Kunnan perusinfrastruktuuri

Kuntien muut verotulot muodostuvat kiinteistöveroista ja yhteisöveroista, mutta ne muodostavat vain murto-osan kunnallisverojen tuomista tuloista.

Esimerkki: Espoon talousarviossa lähes puolet kunnan rahoituksesta kunnallisveroista. Espoon vuoden 2020 talousarviossa ²² kunnallisverotulot (1 320 miljoonaa euroa) muodostavat 84 prosenttia kaikista verotuloista, ja 45 prosenttia kaikista Espoon kokonaistuloista – joka sisältää myös 216 miljoonan euron lainanoton. Eli lainanotto huomioidenkin Espoo rahoittaa tuottamansa peruspalvelut melkein

²¹<https://vm.fi/kuntien-tehtavat-ja-toiminta>

²²<https://static.espoo.fi/cdn/ff/21q5IIZGfKbDNKX8Zc0VsYnC-drceaUsarXPnwvnNGs/1639731834/public/2021-12/Talousarvio%202020.pdf>

puoliksi kunnallisverotuotoilla. Esimerkiksi Espoon valtionosuudet (97,6 miljoonaa euroa) kattavat tästä summasta vain vähän yli 3 prosenttia.

Esimerkki: Helsingin talousarviossa noin puolet rahoituksesta kunnallisveroista. Helsingin vuoden 2020 talousarviossa²³ kunnallisverotulot (2 740 miljoonaa euroa) muodostavat 76 prosenttia kaikista verotuloista, ja noin 52 prosenttia kaikista Helsingin tuloista (joihin kuuluvat toimintatulot, verotulot, valtionosuudet ja rahoitustulot) (s. 71, 299). Eli Helsinki rahoittaa tuottamansa peruspalvelut karkeasti ottaen puoliksi kunnallisverotuotoilla. Helsingin valtionosuudet (246 miljoonaa euroa) kattavat vain noin 5 prosenttia (s. 299).

9.2 Kuntien taloudet eivät kestä sitä, että maahanmuuttajat maksavat paljon vähemmän kunnallisveroja kuin kunnan kantaväestö

Edellä esitettiin julkisen talouden lukuihin perustuen, että kunnallisverot ovat ratkaisevassa asemassa kuntien peruspalveluiden rahoittamisessa. Esimerkiksi Espoon ja Helsingin kaupunkien kokonaistuloista noin puolet tulee maksetuista kunnallisveroista, vaikka kaupunkien ottamat lainat laskettaisiin mukaan tuloihin. Luvussa 8.5 puolestaan esitettiin tilastotulokset siitä, että lähes kaikissa Suomen kunnissa maahanmuuttajien maksamat kunnallisverot jäävät kauaksi jälkeen kantaväestöstä.

Esimerkiksi Espoon talouden osalta yhtäältä Espoon kaupunginjohtajan Jukka Mäkelän mukaan: "vieraskieliset ovat yliedustettuina useissa kalliissa palveluissa, kuten lastensuojelussa ja työttömyyden hoidossa"(Helsingin Sanomat 4.3.2019, ks. myös tilastot työttömyysturvaetuksien saamisesta luvussa 8.3). Toisaalta kaupunginjohtaja Mäkelän mukaan: "[...] Nähtävissä kuitenkin on, ettei väestönkasvu tue entiseen tapaan verotulojen kehitystä, [...] "Hyviä veronmaksajia tulee vähemmän kuin ennen. Maahanmuutto on yksi tekijä, mutta isossa kuvassa vaikuttaa myös huoltosuhteen muutos."(Helsingin Uutiset 2.11.2019).

Toisin sanoen maahanmuuttajat kuluttavat Espoon (perus)palveluita vähintään yhtä paljon kuin muut asukkaat, mutta keskimääräinen osallistuminen niiden rahoitukseen kunnallisverojen muodossa jää kauaksi kantaväestöstä. Eli syntyy rahoitusvaje.

Espoon talous ei tietenkään kestä tällaista yhtälöä kunnan – missä peruspalveluita käytetään, mutta niistä maksetaan vain vähän – ilman, että jokin seuraavista vaihtoehdoista toteutuu:

- 1. Espoo leikkaa menojaan esimerkiksi (perus)palveluiden osalta *kaikilta* kunnan asukkailta.**
- 2. Espoo nostaa kunnallisveroastettaan, jotta maahanmuuttajien pieniksi jäämien kunnallisverojen aiheuttama rahoitusvaje saadaan katettua.**
- 3. Espoo paikkaa maahanmuuttajien pieniksi jäämien kunnallisverojen aiheuttama rahoitusvajeen ottamalla lisää velkaa.**

Ensimmäinen vaihtoehto – eli kunnan palveluiden leikkaaminen kaikilta – voi olla vaikeaa toteuttaa, sillä kyse on kunnan lakisääteisistä peruspalveluista. Näitä palveluita ei voi myöskään "peruuttaa"esimerkiksi

²³https://www.hel.fi/static/kanslia/Julkaisut/2019/HKI_TAE_2020.pdf

maahanmuuttajilta, sillä kyse on esimerkiksi kouluista ja kunnan jäte- ja vesihuollosta. Ei kunta voi päättää jättää tarjoamatta näitä peruspalveluita jollekin ryhmälle.

Käytännössä siis vaihtoehtoisiksi jäävät kunnallisveroasteen nosto ja/tai lisävelan otto. Tällaisia valintoja Espoolla onkin edessään, kun katsotaan kaupungin väestöennusteita. Espoon kaupunginjohtajan Jukka Mäkelän mukaan: "*Vieraskielisen väestön määrä kymmenkertaistuu 30 vuodessa. Se tarkoittaa meille valtavia haasteita.*". Tosin Jukka Mäkelän mukaan jo nyt: "*Espoolle koituu maahanmuutosta valtavat kustannukset [...]*". (Helsingin Sanomat 4.3.2019).

9.3 Rahoitusvajeen kokonaissumman laskenta käytännössä

Esitellyn *rahoitusvajeen* euromääräinen kokonaissumma riippuu kahden eri tekijän suuruudesta:

1. Kuinka suuri ero kunnan maahanmuuttajien maksamilla keskimääräisillä kunnallisveroilla on verrattuna kunnan kantaväestön keskiarvoon.
2. Kuinka paljon kunnassa on maahanmuuttajia.

Ja näin ollen **rahoitusvajeen kokonaissumman** laskentakaava on:

(Maksettujen kunnallisverojen keskiarvo (maahanmuuttajaryhmä)
– Maksettujen kunnallisverojen keskiarvo (kantaväestö))
× Henkilölukumäärä (maahanmuuttajaryhmä).

Eli rahoitusvajeen kokonaissumma saadaan vähentämällä kantaväestön maksamien kunnallisverojen keskiarvosta tarkasteltavan maahanmuuttajaväestön maksamien kunnallisverojen keskiarvo ja kertomalla tämä erotus tarkasteltavan maahanmuuttajaryhmän henkilölukumäärällä.

Rahoitusvajeen kokonaissumma kertoo näin ollen, kuinka paljon vähemmän (jos summa on negatiivinen) tarkasteltava maahanmuuttajaryhmä maksoi yhteensä kunnallisveroja kuin henkilölukumäärältään samansuuruinen kantaväestö maksoi.

Rahoitusvajeen kokonaissumma voidaan laskea käyttäen eri ikäluokkarajauksia. Eli tarkasteltavan maahanmuuttajaväestön ja vertailuväestönä toimivan kantaväestön ikärajausta voidaan vaihdella. Tässä raportissa ja raportin yhteydessä julkaistulla nettisivulla rahoitusvajeen kokonaissumma lasketaan kaikille yli 14-vuotiaille yhteensä.

Kunnallisveroista aiheutuvan rahoitusvajeen kokonaissumma kaikissa Suomen kunnissa yhteensä eri ikärajauslaskettuna. Mikäli rahoitusvajeen kokonaissumma laskettaisiinkin esimerkiksi 18–64-vuotiaille, niin rahoitusvajeen kokonaissummasta muodostuisi ainakin koko Suomen osalta vielä suurempi kuin kaikille yli 14-vuotiaille yhteensä laskettuna.

Kun rahoitusvaje on -644 miljoonaa euroa kaikille yli 14-vuotiaille yhteenlaskettuna, niin 18–64-vuotiaille laskettuna rahoitusvaje olisi yhteensä koko Suomen osalta noin -681 miljoonaa euroa. Tämä ero johtuu

suurimmaksi osaksi siitä, että kantaväestön ja maahanmuuttajien maksamien kunnallisverojen keskiarvoissa on suurempi ero, jos vertailuun otetaan vain 18–64-vuotiaat, kuin jos vertailussa ovat kaikki yli 14-vuotiaat. Tässä puolestaan taustalla on se, että kantaväestössä on suhteellisesti enemmän yli 64-vuotiaita, jotka maksavat keskimäärin vähemmän kunnallisveroja kuin 18–64-vuotiaat.

Maahanmuuttajat tuovat kuntien talouteen määritellyn kaltaisen, negatiivisen ja euromääräisen, rahoitusvajeen suurimmassa osassa Suomen kuntia melkein kaikkien maahanmuuttajaryhmien osalta (ks. tulokset luvussa 8.5).

Nimitystä "rahoitusvaje kunnallisveroista" käytetään tuloksissa kaikkien niiden tilastotulosten osalta, jotka kuvaavat eroja maksetuissa kunnallisveroissa tarkasteltavien maahanmuuttajaväestöjen ja kantaväestön välillä.

9.4 Johtopäätös: nykyinen maahanmuutto on ongelma kuntien talouksille, vaikka kaikista maahanmuuttajien erityispalveluista luovuttaisiin

Eikö kuntien talouksien ongelmia maahanmuuton suhteen voisi sitten ratkaista yksinkertaisesti lopettamalla kuntien maahanmuuttajille suuntaamat erityispalvelut (eli kunnan palvelut, jotka tulevat peruspalveluiden päälle)?

– Vastaus on ei. Ja tämä johtuu siitä, että näin ei poisteta ongelman ydintä: Maahanmuuttajat käyttävät kuntien peruspalveluita (koulutus, infra) vähintään yhtä paljon kuin muut kuntalaiset, mutta heidän osallistumisensa niiden rahoittamiseen on keskimäärin heikkoa. Tämä luo kunnan talouteen rahoitusvajeen.

Kuvitteellinen, yksinkertainen esimerkki Yritetään selventää tätä kuvitteellisella, yksinkertaistetulla esimerkillä, jossa:

- Kunnassa on vain yksi kantaväestön henkilö ja yksi maahanmuuttaja.
- Kantaväestöön kuuluva kuntalainen käyttää kunnan peruspalveluita 10 000 euroa vuodessa.
- Kunnan maahanmuuttaja käyttää kunnan peruspalveluita samaten 10 000 euroa vuodessa.
- Tämän lisäksi kunnan maahanmuuttaja saa 2 000 eurolla erityispalveluita vuodessa.
- Palvelut rahoitetaan kokonaan karttuneilla kunnallisveroilla, joita:
  - Kantaväestön edustaja maksaa 10 000 euroa vuodessa.
  - Maahanmuuttaja maksaa 4 000 euroa vuodessa (vrt. todellinen tulos siitä, että maahanmuuttajien kunnallisverojen mediaani on noin 40 % kantaväestöstä koko Suomessa).
- Kuntaan muuttavan maahanmuuttajan peruspalveluiden rajakustannus on 10 000 euroa vuodessa (eli ei alenevaa rajakustannusta).

Luodaan tältä pohjalta nyt muutama skenaario:

1.skenaario: Ei luovuta maahanmuuttajien erityispalveluista.

– Kantaväestön henkilö käyttää peruspalveluita 10 000 eurolla ja maksaa saman verran kunnallisveroja. Ei rahoitusvajetta kunnalle.

– Maahanmuuttaja käyttää peruspalveluita 10 000 eurolla ja erityispalveluita 2 000 eurolla, mutta maksaa samaan aikaan vain 4 000 euroa kunnallisveroja. Tuloksena on 8 000 euron rahoitusvaje kunnalle.

→ Seuraus: Jotta tämä 8 000 euron rahoitusvaje saadaan katettua, kunnan veroastetta on nostettava tai on otettava velkaa. Mikäli päädytään kunnan veroasteen nostamiseen rahoitusvajeen paikkaamiseksi, niin suurin osa ylimääräisestä verorasitteesta lankeaa kantaväestön henkilölle.

2.skenaario: Luovutaan maahanmuuttajien erityispalveluista.

– Kantaväestön henkilö käyttää edelleen peruspalveluita 10 000 eurolla ja maksaa saman verran kunnallisveroja. Ei rahoitusvajetta kunnalle.

– Maahanmuuttaja käyttää peruspalveluita 10 000 eurolla, mutta ei enää kuluta maahanmuuttajien erityispalveluita. Samalla hän edelleen maksaa vain 4 000 euroa kunnallisveroja. Tuloksena on 6 000 euron rahoitusvaje kunnalle.

→ Seuraus: Kunnan taloutta ei saatukaan tasapainoon luopumalla maahanmuuttajien erityispalveluista. Rahoitusvaje on nyt 6 000 euroa 8 000 euron sijaan, mutta silti joko kunnan veroastetta on nostettava tai on otettava velkaa.

Tämä siitäkkin huolimatta, että maahanmuuttaja osallistui kunnan talouden rahoitukseen maksamalla 4 000 euroa kunnallisveroja eikä käyttänyt lainkaan kunnan erityispalveluita.

3.skenaario: Luovutaan maahanmuuttajien erityispalveluista, ja kuntaan muuttaa toinen maahanmuuttaja.

– Kantaväestön henkilö käyttää edelleen peruspalveluita 10 000 eurolla ja maksaa saman verran kunnallisveroja. Ei rahoitusvajetta kunnalle.

– Maahanmuuttajat käyttävät peruspalveluita yhteensä 20 000 eurolla, mutta he eivät kuluta maahanmuuttajien erityispalveluita. Samalla he maksavat yhteensä 8 000 euroa kunnallisveroja. Tuloksena on 12 000 euron rahoitusvaje kunnalle.

→ Seuraus: Kunnan taloutta ei saatu tasapainoon luopumalla maahanmuuttajien erityispalveluista. Rahoitusvaje sen sijaan kasvoi entisestään, kun kuntaan otettiin uusi maahanmuuttaja, jonka maksamat kunnallisverot olivat ensimmäisen maahanmuuttajan tavoin 40 prosenttia kantaväestön kuntalaisesta.

Tämä siitäkkin huolimatta, että maahanmuuttajat osallistuivat kunnan talouden rahoitukseen maksamalla yhteensä 8 000 euroa kunnallisveroja eivätkä he käyttäneet lainkaan kunnan erityispalveluita.

Yhteenveto: miksi nykyinen maahanmuutto on ongelma kuntien talouksille – vaikka kaikista maahanmuuttajien erityispalveluista luovuttaisiin:

- **Maahanmuuttajien tuomia ongelmia kuntien talouksille ei ratkaista (vain) leikkaamalla maahanmuuttajien erityispalvelut.**
- **Maahanmuuttajien tuoma rahoitusvaje ei johdu vain saaduista tuista ja käytetyistä julkisista palveluista. Pelkkä menopuoli/kustannukset eivät selitä tätä rahoitusvajetta.**
- **Rahoitusvaje selittyy (osittain) sillä, että maahanmuuttajien osallistuminen kunnan palvelui-**

den rahoittamiseen on pientä: Maksettujen kunnallisverojen mediaani on vain 40 prosenttia kantaväestön mediaanista koko Suomessa.

- Maahanmuuttajien tuoma rahoitusvaje joudutaan paikkaamaan nostamalla kunnallisveroasetta ja/tai ottamaan lisää velkaa.

A Henkilölukumäärät

A.1 Yli 14-vuotiaiden henkilöiden lukumäärät ryhmittäin koko Suomessa vuonna 2020

Katso tekstin luku 6 sekä liitteiden luku D.1, missä Tilastokeskukselta tutkimuskäyttöön saadun aineiston henkilölukumääriä verrataan maahanmuuttajaryhmittäin Tilastokeskuksen julkisesti saatavilla olevien väestörakennetilastojen henkilölukumääriin.

A.2 Yli 14-vuotiaiden henkilöiden lukumäärät maahanmuuttajaryhmittäin 15 kunnassa, jossa yli 14-vuotiaiden maahanmuuttajien määrät olivat (absoluuttisilta) lukumääriltään suurimmat vuonna 2020

Taulukko 14: Yli 14-vuotiaiden henkilöiden lukumäärät maahanmuuttajaryhmittäin 15 kunnassa, jossa yli 14-vuotiaiden maahanmuuttajien määrät olivat (absoluuttisilta) lukumääriltään suurimmat vuonna 2020.

	Kaikki ulkomaat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Helsinki	96 854	14 732	8 145	32 868	15 034	26 075
Espoo	46 120	5 929	4 522	15 739	5 591	14 339
Vantaa	42 074	5 584	3 459	19 432	2 880	10 719
Turku	21 334	3 870	2 373	7 774	2 913	4 404
Tampere	18 022	2 891	2 026	5 209	3 165	4 731
Oulu	10 104	1 157	1 052	1 767	3 009	3 119
Lahti	8 265	1 153	611	3 890	1 089	1 522
Jyväskylä	7 670	741	849	2 383	1 613	2 084
Vaasa	6 054	817	721	1 408	1 125	1 983
Lappeenranta	5 325	129	427	3 289	458	1 022
Kuopio	4 801	400	481	1 724	809	1 387
Kotka	4 296	324	201	2 629	405	737
Kerava	3 884	219	346	1 915	387	1 017
Joensuu	3 698	205	209	2 017	518	749
Porvoo	3 553	211	257	1 421	697	967

A.3 Suhteelliset osuudet (%) kuntien yli 14-vuotiaista väestöstä maahanmuuttajaryhmittäin 15 kunnassa, jossa yli 14-vuotiaiden maahanmuuttajien määrät olivat suhteellisilta lukumääriltään suurimmat vuonna 2020

Taulukko 15: Suhteelliset osuudet (%) kuntien yli 14-vuotiaista kokonaisväestöstä maahanmuuttajaryhmittäin 15 kunnassa, jossa yli 14-vuotiaiden maahanmuuttajien määrät olivat suhteellisilta lukumääriltään suurimmat vuonna 2020. Osaa tiedoista ei esitetä yksityisyydensuojan vuoksi.

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Eckerö	22,6	–	–	4,6	15,6	–
Maarianhamina	22,3	0,3	1,1	6,0	11,3	3,5
Föglö	22,0	–	–	11,9	7,9	2,2
Vantaa	21,4	2,8	1,8	9,9	1,5	5,5
Geta	20,3	–	–	–	14,4	–
Närpiö	19,6	0,1	0,3	7,3	3,8	8,1
Espoo	19,4	2,5	1,9	6,6	2,4	6,0
Kökar	19,3	–	–	–	15,1	–
Hammarland	18,4	–	–	5,7	11,6	–
Jomala	17,7	0,2	0,3	4,6	10,6	2,1
Vårdö	17,2	–	–	8,1	7,6	1,6
Helsinki	17,2	2,6	1,4	5,8	2,7	4,6
Lemland	17,0	–	–	–	12,9	2,0
Lumparland	16,4	–	–	4,7	10,1	1,6
Finström	16,1	–	–	5,5	8,8	1,4

B Osuus kunnista, joissa sosiaalietuksien saajia oli maahanmuuttajissa enemmän kuin kantaväestössä: ikävakioidut tiedot

Taulukossa 16 on esitetty maahanmuuttajaryhmittäin osuudet Suomen kunnista, joissa kunnan 18–64-vuotiaissa maahanmuuttajissa oli enemmän sosiaalietuksien saajia kuin kunnan kantaväestössä vuonna 2020. Taulukossa “kaikki ulkomaat” tarkoittaa kaikkia maahanmuuttajataustaisia yhteensä. Osuudet esitetään taulukossa erikseen kolmelle eri sosiaalietuudelle. Tulokset esitetään tässä taulukossa koskien ikävakioiduja lukuja eli 18–64-vuotiaita väestöjä, jotka on painotettu ikärakenteeltaan samankaltaiseksi kantaväestön kanssa (ikävakioimattomat tulokset esitetään taulukossa 10 (s. 53)). Ikävakioidut tulokset ovat hyvin samankaltaiset ikävakioidujen tulosten kanssa.

Taulukko 16: *Osuus Suomen kunnista, joissa sosiaalietuksien saajia oli enemmän kunnan maahanmuuttajissa kuin kunnan kantaväestössä vuonna 2020 (%-osuus kunnista). Osuus kunnista maahanmuuttajaryhmittäin. Vertailuista on suljettu pois maahanmuuttajaryhmittäin ne kunnat, joiden osalta tietoa ei voida julkaista yksityisyydensuojan vuoksi.*

Sosiaalietus	Kaikki ulkomaat	Isot pakolaismaat	Lähi-Itä pl. isot pakolaismaat	Itä-Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Toimeentulotuki	89	100	98	85	81	88
Työttömyysturvaetuedet	92	99	97	92	80	96
Asumistuki	72	100	94	61	69	63

C Osuus kunnista, joissa maahanmuuttajien maksamat kunnallisverot, palkat, työllisyysaste, koulutustaso olivat kunnassa pienemmät kuin kunnan kantaväestöllä: ikävakioidut tiedot

Taulukossa 17 on esitetty maahanmuuttajaryhmittäin osuudet Suomen kunnista, joissa kunnan maahanmuuttajien:

- Maksettujen kunnallisverojen mediaani oli pienempi kuin kunnan kantaväestön mediaani.
- Palkka- ja yrittäjätulojen mediaani oli pienempi kuin kunnan kantaväestön mediaani.
- Työllisyysaste oli pienempi kuin kunnan kantaväestön työllisyysaste.
- keskuudessa vähintään 2. asteen tutkinnon suorittaneita oli vähemmän kuin kunnan kantaväestössä.

Taulukossa 17 “kaikki ulkomaat” tarkoittaa kaikkia maahanmuuttajataustaisia yhteensä. Tulokset esitetään tässä taulukossa koskien ikävakioituja lukuja Ikävakioimattomat tulokset esitetään taulukossa 13 (s. 64).

Taulukko 17: *Osuus Suomen kunnista, joissa kunnallisverojen mediaani olivat kunnan maahanmuuttajilla pienempi kuin kunnan kantaväestöllä, palkka- ja yrittäjätulojen mediaani oli kunnan maahanmuuttajilla pienempi kuin kunnan kantaväestöllä, työllisyysaste oli maahanmuuttajilla pienempi kuin kantaväestöllä, vähintään 2. asteen koulutuksen suorittaneiden osuus maahanmuuttajilla pienempi kuin kunnan kantaväestöllä (%-osuus kunnista). Tiedot vuodelta 2018. Osuus kunnista maahanmuuttajaryhmittäin. Vertailuista on suljettu pois maahanmuuttajaryhmittäin ne kunnat, joiden osalta tietoa ei voida julkaista yksityisyydensuojan vuoksi. Vertailuissa on käytetty ikävakioituja lukuja.*

	Kaikki ulkomaat	Isot pakolaismaat	Lähi-Itä pl. isot pakolaismaat	Itä-Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Maksettujen kunnallisverojen mediaani pienempi	100	100	100	99	99	100
Palkka- ja yrittäjätulojen mediaani pienempi	100	99	100	99	99	99
Työllisyysaste pienempi	95	100	97	96	88	99
2. asteen tutkinnon suorittaneita vähemmän	100	100	100	100	98	100

D Tulosten vastaavuus julkisesti saatavilla olevien tietojen kanssa

D.1 Henkilölukumäärien vastaavuus

Alla taulukoissa 18 ja 18 esitetään yli 14-vuotiaiden henkilöiden lukumäärät ryhmittäin koko Suomessa vuonna 2020. Lukumäärät esitetään Tilastokeskukselta tutkimuskäyttöön saadussa aineistossa – jota käytettiin tämän raportin tilastotietojen lähteenä – sekä Tilastokeskuksen väestörakennetilastoista.

Tilastokeskuksen väestörakennetilaston luvut taulukoissa on muodostettu laskemalla yhteen ulkomailla syntyneet ryhmittäin (syntymävaltion mukaan) “ensimmäisen muuttajasukupolven” osalta ja “toisen sukupolven” osalta laskemalla yhteen taustamaan mukaan ulkomaalaistaustaiset, jotka ovat syntyneet Suomessa. Luvut sisältävät ensimmäisen ja toisen sukupolven maahanmuuttajien yhteenlasketut lukumäärät ryhmittäin.

Yli 14-vuotiaiden henkilölukumäärät koskien kaikkia ulkomaalaistaustaisia, suomalaista kantaväestöä ja koko Suomen väestöä vastaavat lähes täysiaän alla taulukossa 19 – eli tutkimusaineiston henkilölukumäärät vastaavat lähes täysin Tilastokeskuksen julkisesti saatavilla olevia henkilölukumäärätietoja.

Kun tarkastellaan maahanmuuttajaryhmäkohtaisia vastaavuuksia taulukossa 18, huomataan, että isojen pakolaismaiden ja muiden Lähi-Idän maiden ryhmän osalta tutkimusaineiston henkilölukumäärät vastaavat lähes täysin Tilastokeskuksen julkisesti saatavilla olevia henkilölukumäärätietoja.

Ryhmäkohtaiset erot luvuissa. Sen sijaan kaikkien muiden ulkomaiden ryhmässä tutkimusaineistossa on noin 2 000 henkilöä enemmän kuin Tilastokeskuksen julkisesti saatavilla olevissa tiedoissa (99 108 vs. 97 096) ja Itä-Euroopan sekä länsimaiden ryhmissä tutkimusaineistossa on puolestaan kummassakin ryhmässä noin 1 000 henkilöä vähemmän kuin Tilastokeskuksen julkisesti saatavilla olevissa tiedoissa (Itä-Eurooppa: 155 575 vs. 156 760 ja länsimaat: 69 234 vs. 70 516). Näiden tietojen perusteella vaikuttaa siltä, että noin 1 000 länsimaihin Tilastokeskuksen julkisissa tilastoissa kuuluvaa henkilöä kuuluu tutkimusaineistossa luokkaan kaikki muut ulkomaat. Samoin näin on myös Itä-Euroopan ryhmän kanssa.

Taulukko 18: *Yli 14-vuotiaiden henkilöiden lukumäärät Tilastokeskukselta tutkimuskäyttöön saadussa aineistossa ja Tilastokeskuksen lähes vastaavissa väestörakennetilastoissa vuonna 2020. Lähde: Tilastokeskus (2022b): Väestörakenne.*

	Kaikki ulkomaat	Isot pakolaismaat	Lähi-Itä pl. isot pakolaismaat	Itä-Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Tutkimusaineisto	401 215	45 426	31 872	155 575	69 234	99 108
Tilastokeskus (väestörakenne)	401 892	45 526	31 994	156 760	70 516	97 096

Taulukko 19: Yli 14-vuotiaiden henkilöiden lukumäärät Tilastokeskukselta tutkimuskäyttöön saadussa aineistossa ja Tilastokeskuksen lähes vastaavissa väestörakennetilastoissa vuonna 2020. Lähde: Tilastokeskus (2022b): Väestörakenne.

	Kaikki ulkomaat	Suomalainen kantaväestö	Koko Suomen väestö
Tutkimusaineisto	401 215	4 271 444	4 672 659
Tilastokeskus (väestörakenne)	401 892	4 271 040	4 672 932

On vaikeaa sanoa varmasti, että mistä johtuu, että länsimaiden ja Itä-Euroopan ryhmistä noin 2 000 henkilöä on "siirtynyt" kaikkien muiden ulkomaiden ryhmään tutkimusaineistossa verrattuna Tilastokeskuksen julkisesti saatavilla oleviin tilastoihin.

Yksi mahdollinen selitys tälle on, että Tilastokeskuksen lukumäärissä on mukana vähemmän (tai ei lainkaan) 2. sukupolven maahanmuuttajia, joiden taustamaatieta puuttuu – tai sitten ne, henkilöt, joilla tieto puuttuu, on jaoteltu eri tavalla kuin tässä raportissa. Tässä raportissa nimittäin ne 2. sukupolven maahanmuuttajat, joiden taustamaatieta puuttuu (eli tieto heidän vanhempiansa syntymävaltiosta puuttuu), on sijoitettu ryhmään "kaikki muut ulkomaat". Näitä henkilöitä on tutkimusaineistossa noin 2 000 henkilöä.

Kenties Tilastokeskuksen julkisesti saatavilla olevien tilastojen taustalla näiden noin 2000 toisen sukupolven maahanmuuttajan taustamaata on saatu selvitettyä kuuluvaksi pääasiassa joko länsimaiden tai Itä-Euroopan ryhmiin. Tämän raportin tulosten taustalla olevassa tutkimusaineistossa 2. sukupolven maahanmuuttajien taustamaata (ensisijaisesti äidin syntymävaltio, toissijaisesti isän) päätellään Tilastokeskuksen FOLK muutto -tutkimusaineistosta ja Tilastokeskukselta erikseen pyydetyistä syntymävaltiotiedoista. Silti, kuten mainittua, noin 2 000 toisen sukupolven – pääasiassa yli 60-vuotiaalle – maahanmuuttajalle tietoja heidän vanhempiansa syntymävaltiosta ei löydy. Voi olla, että Tilastokeskuksen julkisesti saatavilla olevien tilastojen taustalla näiden noin 2 000 toisen sukupolven maahanmuuttajien taustamaata on saatu selvitettyä jotain muuta Tilastokeskuksen rekisterilähdettä käyttäen, kuin mitä tämän raportin tutkimusaineistossa on käytetty. (Ks. tarkemmin luku 5.5.2 toisen sukupolven maahanmuuttajien taustamaan päättelemisestä).

Suhteelliset erot länsimaiden, Itä-Euroopan ja kaikkien muiden ulkomaiden ryhmien osalta. Joka tapauksessa suhteelliset lukumääräerot tutkimusaineiston ja Tilastokeskuksen julkisesti saatavilla olevien tietojen välillä ovat myös länsimaiden, Itä-Euroopan ja kaikkien muiden ulkomaiden ryhmien osalta melko pieniä eli 1–2 prosenttia ryhmien henkilölukumääristä.

D.2 Toimeentulotukien vastaavuus

D.2.1 Maahanmuuttajien ja vieraskielisten osuudet pääkaupunkiseudun maksetuista toimeentulotuista ja toimeentulotuen saajista

Luvun 8.2 taulukossa 8 esitettiin maahanmuuttajaryhmien saamia osuuksia kunnissa maksetuista kaikista toimeentulotuista vuonna 2020. Pääkaupunkiseudun kuntien osalta luvut olivat seuraavat kaikkien maahanmuuttajataustaisten osalta yhteensä:

- Helsinki: 42,8 % kaikista Helsingissä maksetuista toimeentulotuista.
- Espoo: 51,6 % kaikista Espoossa maksetuista toimeentulotuista.
- Vantaa: 49,0 % kaikista Vantaalla maksetuista toimeentulotuista.
- Kauniainen: 57,3 % kaikista Kauniaisissa maksetuista toimeentulotuista.
- Pääkaupunkiseutu yhteensä: 46,1 % kaikista pääkaupunkiseudulla maksetuista toimeentulotuista.

Julkinen tieto vuotta 2020 koskien: Perustoimeentulotuen saajista yli 50 prosenttia vieraskielisiä pääkaupunkiseudulla. Vuonna 2020 pääkaupunkiseudulla perustoimeentulotuen saajista vieraskielisiä on ollut yli 50 prosenttia: ”[Kelan suunnittelijan Sami] Tuorin mukaan tänä vuonna perustoimeentulotukea Suomessa saaneista 30 prosenttia puhuu äidinkielenään jotain muuta kuin suomea tai ruotsia. Pääkaupunkiseudulla vastaava luku on ollut 51 prosenttia.”. (Helsingin Sanomat 2.9.2020).

Tutkimusaineistossa ulkomaalaistaustaiset saivat pääkaupunkiseudulla maksetuista kaikista toimeentulotuista 46,1 % vuonna 2020. HS:n haastatteleman Kelan suunnittelijan mukaan vieraskielisten osuus perustoimeentulotuen saajista oli kuitenkin 51 % vuonna 2020. Eli tässä raportissa esitetyt maahanmuuttajataustaisten osuudet saaduista toimeentulotuista PK-seudulla ovat tämän perusteella todellista pienempiä 5 %-yksikön verran.

Tämä tutkimusaineistoon perustuvan luvun ja Kelan luvun välinen ero voi johtua siitä, että Kelan antama luku koskee vain tiettyä osaa kalenterivuotta 2020 (HS:n artikkeli asiasta on ilmestynyt syyskuussa 2020), kun taas tämän raportin tiedot perustuvat koko vuoden 2020 toteutuneisiin kokonaislukuihin. Mikäli maahanmuuttajataustaiset saavat jostain syystä kesällä suhteellisesti enemmän toimeentulotukia kuin kantäväestö, niin ero selittyisi sillä.

Lisäksi ero voi osaltaan selittyä sillä, että Kelan tilastoissa on kyse "vieraskielisistä", kun tässä raportissa maahanmuuttajataustaisuus määritetään henkilön ja hänen vanhempiansa syntymävaltion mukaan. Kelan luku käsittää myös vain pelkän perustoimeentulotuen, ja siinä on kyse toimeentulotuen saajista (osuus henkilöistä), kun tätä raporttia koskevassa luvussa on kyse osuudesta kaikista maksetuista toimeentulotuista (osuus euroina maksetuista toimeentulotuista).

D.2.2 Kantaväestön ja maahanmuuttajien saamien toimeentulotukien kokonaissummat: Tutkimusaineiston estimaatit vs. THL:n julkiset tilastot

Raportin Tilastokeskukselta käyttöön saadussa tutkimusaineistossa saatujen toimeentulotukien kokonaissummat vuonna 2020 olivat seuraavat:

- Suomalainen kantaväestö yhteensä: 581 587 113 euroa.
- Kaikki ulkomaat yhteensä: 218 255 000 euroa.
- Suomen koko väestö yhteensä: **799 842 113 euroa**.

THL:n julkisesti saatavilla olevien tilastojen mukaan toimeentulotukien *menot* olivat vuonna 2020 yhteensä: **837 miljoonaa euroa** (THL/SVT (2022), s. 36).

Ero tutkimusaineiston kokonaisluvun ja THL:n julkisen tiedon välillä on noin 37 miljoonaa euroa, eli tutkimusaineiston luku on noin 96 prosenttia THL:n toimeentulotukien *menoja* koskevasta kokonaissummasta. Tätä suhteellisen suurta eroa tutkimusaineistojen ja julkisesti saatavilla olevan luvun välillä on vaikea selittää – kun muita tietoja koskien tutkimusaineiston luvut vastaavat lähes 100 prosenttisesti julkisesti saatavilla olevia lukua – muuten kuin seuraavasti:

- THL:n ilmoittamat luvut toimeentulotukien menoista eivät vastaa täysin Tilastokeskuksen rekistereistä löytyvää tietoa maksetuista toimeentulotuista (ks. luku 7.1.1). Eli toimeentulotukien maksamisen kokonaismenot eivät ole täysin sama asia kuin kaikki maksetut toimeentulotuet. Tilastokeskuksen rekisteritiedot sisältävät ilmeisesti tiedot myös takaisinperityistä toimeentulotuista, joten tämä selittäisi eroa ainakin osittain.
- Toimeentulotukia maksetaan enemmän kuin muita sosiaalietuuksia myös sellaisille henkilöille, joilla ei ole kotikuntaa Suomessa.
- Myös tämän raportin edellisessä, vuotta 2018 koskevassa versiossa, Tilastokeskuksen rekisteritietojen kokonaissumma oli 96 % THL:n toimeentulotukien kokonaismenoista vuodelle 2018. Eli tämä ero Tilastokeskuksen ja THL:n lukujen välillä on ainakin konsistentti vuosien 2018 ja 2020 osalta.

Joka tapauksessa toimeentulotukienkin osalta tutkimusaineiston kokonaissumma vastaa 96-prosenttisesti julkisesti saatavilla olevaa tietoa, eli kyse on kuitenkin hyvin samansuuruisista luvuista.

D.2.3 Vertailu vuoden 2018 luvuilla

Esitetään vielä vastaava vertailu perustuen alkuperäisen vuonna 2021 julkaistun kuntakohtaisen raportin lukuihin, jotka koskevat vuotta 2018 (raportti löytyy osoitteesta:

https://www.suomenperusta.fi/content/uploads/2021/02/Kuntatilastoraportti_24_2_2021_2versio.pdf).
Myös julkisesti saatavilla olevat vertailuluvut koskevat vuotta 2018.

Tämän raportin vanhemmassa versiossa esitettiin maahanmuuton kuntakohtaiset tilastotiedot koskien vuotta 2018. Pääkaupunkiseudun kuntien osalta luvut olivat seuraavat kaikkien maahanmuuttajataustaisten osalta yhteensä vuonna 2018:

- Helsinki: 40,3 % kaikista Helsingissä maksetuista toimeentulotuista.
- Espoo: 48,4 % kaikista Espoossa maksetuista toimeentulotuista.
- Vantaa: 44,5 % kaikista Vantaalla maksetuista toimeentulotuista.
- Kauniainen: 45,1 % kaikista Kauniaisissa maksetuista toimeentulotuista.
- Pääkaupunkiseutu yhteensä: 43,2 % kaikista pääkaupunkiseudulla maksetuista toimeentulotuista (laskettuna pk-seudun kuntien yli 14-vuotiailla väestöillä painotettuna keskiarvona kuntakohtaisista luvuista).

Vertaaminen julkisiin tietoihin vieraskielisistä toimeentulotuen saajien osuuksista pääkaupunkiseudulla. Verrataan esitettyjä kaikkien ulkomaalaistaustaisten saamien toimeentulotukien osuuksia kaikista pääkaupunkiseudulla maksetuista toimeentulotuista julkisiin tietoihin vieraskielisistä perustoimeentulotuen saajien osuuksista pääkaupunkiseudun kunnista.

Vertailussa on muistettava seuraavat erot:

- Vieraskielisten joukko ei vastaa täysin kaikkien ulkomaalaistaustaisten joukkoa. Ulkomaalaistaustaisiin kuuluu henkilöitä, jotka eivät ole vieraskielisiä.
- Osuudet kaikista maksetuista toimeentulotuista ei ole täysin sama asia kuin osuudet toimeentulotuen saajista (nämä luvut eroavat toisistaan, jos keskimäärin saadut toimeentulotuet eroavat väestöittäin niiden henkilöiden välillä, jotka saavat toimeentulotukea).
- Perustoimeentulotuki on vain yksi toimeentulotuen muoto. Sen lisäksi ovat harkinnanvaraiset toimeentulotuen muodot. Tässä raportissa esitetyt osuudet kaikista maksetuista toimeentulotuista koskevat kaikkia toimeentulotuen muotoja mukaan lukien harkinnanvaraiset toimeentulotuet.

Helsingin Uutiset uutisoi lokakuussa 2019 siitä, kuinka suuri osuus kaikista perustoimeentulotulotuen saajista oli vieraskielisiä pääkaupunkiseudulla vuonna 2020 (Helsingin Uutiset 21.10.2019).

Kelan tilastoja koskevan viitatus Helsingin Uutisten (21.10.2019) uutisen mukaan vuonna 2020 vieraskielisten osuus [perus]toimeentulotuen *saajista* oli:

- Helsinki: 36 % kaikista Helsingin perustoimeentulotuen saajista.
- Espoo: 42 % kaikista Espoon perustoimeentulotuen saajista.

- Vantaa: 41 % kaikista Vantaan perustoimeentulotuen saajista.
- Kauniainen: 42 % kaikista Kauniaisten perustoimeentulotuen saajista.
- Pääkaupunkiseutu yhteensä: 38,2 % kaikista pääkaupunkiseudunperustoimeentulotuen saajista (laskettuna pk-seudun toimeentulotuen saajilla painotettuna keskiarvona kuntakohtaisista luvuista).

Tutkimusaineistossa esitetyt osuudet kaikista ulkomaalaistaustaisille maksetuista toimeentulotuista vuonna 2020 olivat näin ollen 2–6 prosenttiyksikköä korkeampia kuin julkiset tiedot vastaavien kuntien vieraskielisten osuuksista perustoimeentulotuen saajista vuonna 2020.

Nämä erot tutkimusaineiston ja julkisten tietojen välisistä eroista johtuvat luultavasti ennen kaikkea siitä, että esitetyissä julkisissa tilastoissa on kyse toimeentulotuen saajien osuuksista ja tämän raportin esitetyissä tuloksissa puolestaan osuuksina kaikista maksetuista toimeentulotuista.

Aiemmin julkaisemamme raportin mukaan nimittäin kaikissa ulkomailla syntyneissä 18–64-vuotiaissa oli toimeentulotuen saajia noin kaksinkertainen osuus verrattuna kantaväestöön, mutta saatujen toimeentulotukien keskiarvo oli ulkomailla syntyneiden koko väestössä noin 2,6-kertainen Suomessa syntyneiden väestöön nähden. Tämän perusteella on odotettavissa, että kaikkien maahanmuuttajien osuus kaikista maksetuista toimeentulotuista on noin $2,6/2,0 = 1,3$ -kertainen verrattuna maahanmuuttajien osuuteen kaikista toimeentulotuen saajista. Aivan näin suuria erot eivät edes ole esitettyjen lukujen välillä, sillä tämän tiedon perusteella maahanmuuttajien osuudet kaikista maksetuista toimeentulotuista pitäisivät olla vielä tässä raportissa esitetyjä korkeampia. (Salminen 2020, s. 43, 47).

D.3 Työttömyysturvaetuuksien kokonaissummien vastaavuus

- Tutkimusaineistossa suomalaisen kantaväestön (kaikkien yli 14-vuotiaiden) saamien työttömyysturvaetuuksien kokonaissumma vuonna 2020 oli yhteensä: 4 214 804 903 euroa.
- Tutkimusaineistossa kaikkien ulkomaalaistaustaisten (kaikkien yli 14-vuotiaiden) saamien työttömyysturvaetuuksien kokonaissumma vuonna 2020 oli yhteensä: 903 334 968 euroa.
- **Tutkimusaineistossa** koko Suomen väestön (kaikkien yli 14-vuotiaiden) saamien työttömyysturvaetuuksien kokonaissumma vuonna 2020 oli yhteensä: **5 118 139 871 euroa**.
- **Tilastokeskuksen** vastaavassa julkisessa tilastossa koko Suomen väestön saamien työttömyysturvaetuuksien kokonaissumma vuonna 2020 oli yhteensä: **4 917 000 000 euroa** (Verohallinto (2022a)).
- Johtopäätös vastaavuudesta: Tutkimusaineiston (lähde: Tilastokeskuksen *FOLK tulotieto* -aineisto) kokonaisluku on noin 104 prosenttia Verohallinnon työttömyysetuuksien kokonaissummaa kuvaavasta luvusta.

- Se, että Tilastokeskuksen FOLK tulotieto -rekisteristä peräisin oleva työttömyysturvaetuuksien kokonaissumma on noin 4 % suurempi kuin Verohallinnon tilastojen vastaava, johtuu todennäköisesti siitä, että FOLK tulotieto -rekisterin (Tilastokeskus (2022a)) työttömyysturvaetudet sisältävät muun muassa maksetut koulutustuet, jotka eivät puolestaan ilmeisesti sisälly Verohallinnon lukuun koskien työttömyyskorvauksia, sillä Verohallinnon tieto sisältää vain työttömyyspäivärahan, peruspäivärahan ja työmarkkinatuen (Verohallinto (2022b)).

D.4 Asumistukien kokonaissummien vastaavuus

Tilastokeskuksen FOLK Tulotieto -aineiston asumistuet-tieto sisältää kaikki asumistuen muodot: yleisen asumistuen, eläkeläisen asumistuen, opiskelijan asumislisän ja lesken asumistuen (Tilastokeskus (2022a)). Tutkimusaineistossa tietona asumistukien määrästä käytetään FOLK Tulotieto -aineiston asumistuet-tietoa.

- Tutkimusaineistossa suomalaisen kantaväestön (kaikkien yli 14-vuotiaiden) saamien asumistukien kokonaissumma vuonna 2020 oli yhteensä: 1 823 010 854 euroa.
- Tutkimusaineistossa kaikkien ulkomaalaistaustaisten (kaikkien yli 14-vuotiaiden) saamien asumistukien kokonaissumma vuonna 2020 oli yhteensä: 362 404 685 euroa.
- **Tutkimusaineistossa** koko Suomen väestön (kaikkien yli 14-vuotiaiden) saamien asumistukien kokonaissumma vuonna 2020 oli yhteensä: **2 185 415 539 euroa**.
- **Kelan** vastaavassa julkisessa tilastossa koko Suomen väestön saamien asumistukien (yleinen asumistuki, eläkeläisten asumistuki, opintotuen asumislisä ja sotilasavustuksen asumisavustus) kokonaissumma vuonna 2020 oli yhteensä: **2 232 300 000 euroa** (lähde: Kelan taskutilasto, s. 29 (Kela 2022)).
- Johtopäätös vastaavuudesta: Tutkimusaineiston kokonaisluku on 97,9 prosenttia Kelan vastaavasta luvusta.
- Suhteellisen pieni ero (tutkimusaineiston luku on noin 2 % pienempi kuin Kelan tieto) voi johtua siitä, että tutkimusaineistosta puuttuvat etuudet, jotka on maksettu niille henkilöille, joilla ei ole kotikuntaa Suomessa. Näin ollen ulkomaalaistaustaisten kokonaisluku voi olla tutkimusaineistossa (joka sisältää vain ne, joilla on kotikunta Suomessa) todellista kaikkien ulkomaalaistaustaisten kokonaislukua pienempi Suomessa.

D.5 Työllisyysasteiden vastaavuus

- Tutkimusaineistossa suomalaisen kantaväestön 18–64-vuotiaiden työllisyysaste oli vuonna 2020: 71,3 %.
- Tutkimusaineistossa kaikkien ulkomaalaistaustaisten 18–64-vuotiaiden työllisyysaste oli yhteensä vuonna 2020: 54,9 %.
- **Tutkimusaineistossa** koko Suomen väestön 18–64-vuotiaiden työllisyysaste oli yhteensä vuonna 2020: **69,5 %**.
- **Tilastokeskuksen** vastaavassa julkisessa *työssäkäyntitilastossa* koko Suomen väestön 18–64-vuotiaiden työllisyysaste oli yhteensä vuonna 2020: **69,5 %** (laskettuna 18–64-vuotiaiden työllisten osuutena koko 18–64-vuotiaasta väestöstä, lähde: SVT: Työssäkäynti).
- Johtopäätös vastaavuudesta: Tutkimusaineiston ja Tilastokeskuksen vastaavan julkisen tilaston työllisyysasteet koko Suomen väestöä koskien vastaavat täysin toisiaan (yhden desimaalin tarkkuudella).

D.6 Maksettujen kunnallisverojen vastaavuus

- Tutkimusaineistossa kaikkien ulkomaalaistaustaisten (kaikkien yli 14-vuotiaiden) maksamien kunnallisverojen kokonaissumma vuonna 2020 oli yhteensä: 1 125 293 763 euroa eli noin 1,13 miljardia euroa.
- Tutkimusaineistossa suomalaisen kantaväestön (kaikkien yli 14-vuotiaiden) maksamien kunnallisverojen kokonaissumma vuonna 2020 oli yhteensä: 18 835 747 303 euroa eli noin 18,84 miljardia euroa.
- **Tutkimusaineistossa** koko Suomen väestön (kaikkien yli 14-vuotiaiden) maksamien kunnallisverojen kokonaissumma vuonna 2020 oli yhteensä: 19 961 041 066 euroa eli noin **19,96 miljardia euroa**.
- **Verohallinnon** vastaavassa julkisessa tilastossa koko Suomen väestön (kunnille) maksamien kunnallisverojen kokonaissumma vuonna 2020 oli yhteensä 20 126 000 000 euroa eli noin **20,13 miljardia euroa** (lähde: Verohallinnon verotilastot (2022a)).
- Johtopäätös vastaavuudesta: Tutkimusaineiston kokonaisluku on 99,2 prosenttia Verohallinnon vastaavasta luvusta. Luvut vastaavat siten lähes täysin toisiaan.

D.7 Palkka- ja yrittäjätulojen vastaavuus

Tässä raportissa esitettiin tutkimusaineistoon perustuen palkka- ja yrittäjätulojen mediaanilukuja 25–60-vuotiaille väestöille. Yhteenlaskettujen palkka- ja yrittäjätulojen mediaanit ovat tutkimusaineistossa vuotta 2020 koskien:

- Suomalaisen kantaväestön mediaani (25–60-vuotiaat): 33 020 euroa.
- Kaikkien ulkomaalaistaustaisten mediaani (25–60-vuotiaat): 16 250 euroa.

Ainakaan toistaiseksi näille luvuille ei julkaista julkisesti saatavilla olevaa vertailutietoa, sillä sellaista ei näytä löytyvän. Tietoja löytyy julkisesti esimerkiksi kaikille tuloille yhteensä tai asuntokuntien palkka- ja yrittäjätulolle asuntokunnan ”viitehenkilön” iän mukaan, mutta 25–60-vuotiaita koskien ei vaikuta löytyvät henkilöitä koskevaa mediaanitietoa nimenomaan palkka- ja yrittäjätuloja koskien.

Mikäli tällainen julkisesti saatavilla oleva vertailukelpoinen luku löytyy, se lisätään myöhemmin tähän yhteyteen.

D.8 Koulutusasteiden vastaavuus

- Tutkimusaineistossa suomalaisen kantaväestön 25–60-vuotiaista vähintään 2. asteen tutkinto oli vuonna 2020: 90,4 prosentilla.
- Tutkimusaineistossa kaikista ulkomaalaistaustaisista 25–60-vuotiaista vähintään 2. asteen tutkinto oli vuonna 2020: 56,9 prosentilla.
- **Tutkimusaineistossa** koko Suomen väestön 25–60-vuotiaista vähintään 2. asteen tutkinto oli vuonna 2020: **86,4 prosentilla**.
- **Tilastokeskuksen** vastaavassa julkisessa *väestön koulutusrakenne* -tilastossa koko Suomen väestön 25–59-vuotiaista vähintään 2. asteen tutkinto oli vuonna 2020: **86,4 prosentilla**. (Laskettuna vähintään 2. asteen koulutuksen omaavien osuutena koko 25–59-vuotiaasta väestöstä, lähde: SVT: Väestön koulutusrakenne).
- Johtopäätös vastaavuudesta: Tutkimusaineiston ja Tilastokeskuksen vastaavan julkisen tilaston luvut koko Suomen väestöä koskien vastaavat lähes täysin toisiaan (Tilastokeskuksen julkisen tilaston luku koskee 25–59-vuotiaita, tutkimusaineiston luku 25–60-vuotiaita).

E Kuntakohtaisten tulosten toisintaminen: Ohje muille tutkijoille

Tässä liitteen osassa selostetaan lyhyesti, kuinka muiden tutkijoiden on mahdollistaa toisintaa suhteellisen helposti tässä raportissa ja julkaistavassa interaktiivisessa kuntakartassa julkaistavat tulokset. Tässä liitteessä esitettävät lyhyet ohjeet ovat oikeastaan toistoa siitä, mitä on sanottu:

- Luvussa 5 Tilastokeskuksen rekisteriaineistoista tilastotietojen ja maahanmuuttajaryhmätietojen lähteinä.
- Luvussa 6 maahanmuuttajaryhmien määrittämisestä henkilöiden taustamaatiin perustuen.
- Luvussa 7 esitetään, mitä ikärajoja eri tietoja koskevien tilastotulosten kohdalla on käytetty.

Tässä on joka tapauksessa vielä tiivistetysti esitettyä, miten tulokset voi helposti toistaa:

1. **Kuntakohtaiset tilastotiedot.** Hanki tutkimusluvut Tilastokeskuksen *FOLK perustieto* - ja *FOLK tulotieto* -tutkimusaineistoihin. Kyse on Tilastokeskuksen valmiista, tutkijoille saatavilla olevista tutkimusaineistoista. Katso tarkemmin lista valmiista tutkimusaineistoista: <https://taika.stat.fi/>. Nämä kaksi Tilastokeskuksen tutkimusaineistoa sisältävät tiedot kaikista tässä raportissa esitetyistä tilastotuloksista sekä tiedot henkilöiden kotikunnista.
2. **Henkilöiden syntymävaltiot.** Mikäli haluat jakaa maahanmuuttajat eri ryhmiin heidän syntymävaltionsa tai äidinkieltensä mukaan, hanki tutkimuslupa Tilastokeskuksen *FOLK muutto* -tutkimusaineistoon (löydät myös sen aineistokuvauksen osoitteesta: <https://taika.stat.fi/>). Kyseisestä Tilastokeskuksen valmisaineistosta löytyvät tiedot henkilöiden syntymävaltiosta ja äidinkielestä (muuttovuosina). Suomalais-/ulkomaalaistaustaisuuden voit puolestaan päätellä *FOLK perustieto* -tutkimusaineiston *Syntyperä*-tiedon avulla.

FOLK muutto -tutkimusaineiston rajoitteiden vuoksi osalle Suomeen ennen vuotta 1990 muuttaneista ei löydy syntymävaltiota kyseisestä tutkimusaineistosta. Tilastokeskuksella on kuitenkin hallussaan tiedot myös näiden ennen vuotta 1990 Suomeen muuttaneiden syntymävaltioista, ja ne voi hakea Tilastokeskukselta erikseen (ks. tarkemmin henkilöiden syntymävaltion päättelystä luku 5.5.1).
3. **2. sukupolven maahanmuuttajien taustamaa.** Mikäli haluat päätellä Suomessa syntyneen 2. sukupolven maahanmuuttajan taustamaan, hanki tutkimuslupa Tilastokeskuksen *FOLK lapsi – vanhemmat* -tutkimusaineistoon. Tämän tutkimusaineiston tietojen avulla saat linkitettyä henkilöt heidän vanhempiansa ja siten yhdessä syntymävaltiotietojen kanssa voit päätellä 2. sukupolven maahanmuuttajien vanhempien syntymävaltiot. 2. sukupolven maahanmuuttajien taustamaa määräytyy hänen vanhempiansa syntymävaltiotietojen perusteella (ks. tarkemmin 2. sukupolven maahanmuuttajien taustamaan päättelystä luku 5.5.2).
4. **Maahanmuuttajaryhmien muodostaminen.** Tee jako maahanmuuttajaryhmiin esimerkiksi maahanmuuttajien syntymävaltioiden ja 2. sukupolven maahanmuuttajien taustamaan mukaan (ks. luku 6 maahanmuuttajaryhmien muodostamisesta.).

5. Tietojen yhdistäminen eri tutkimusaineistojen tietojen välillä:

- Mikäli haluat käsitellä tietoja vain yhdeltä kalenterivuodelta (esimerkiksi vuosi 2020): Käytä FOLK perustieto -aineistosta ja FOLK tulotieto -aineistosta löytyvää kalenterivuositietoa (muuttuja: *vuosi*) rajaamaan aineistot koskemaan vain vuotta 2012. Tämän jälkeen käytä Tilastokeskuksen henkilötunnistetta (muuttuja: *shnro*) tilastoavaimena kaikkien eri tutkimusaineistojen tietojen välillä – esimerkiksi, kun yhdistät kuntakohtaiset tiedot henkilöiden syntymävaltiotietoihin.
- Mikäli haluat käsitellä tietoja useammalta kuin yhdeltä kalenterivuodelta: Käytä FOLK perustieto -aineistosta ja FOLK tulotieto -aineistosta löytyvää Tilastokeskuksen henkilötunnistetta (muuttuja: *shnro*) ja kalenterivuositietoa (muuttuja: *vuosi*) tilastoavaimina näiden kahden tutkimusaineiston tietojen yhdistämisessä. Tämän jälkeen käytä Tilastokeskuksen henkilötunnistetta (muuttuja: *shnro*), kun yhdistät tietoja henkilöiden ja heidän vanhempinsa syntymävaltioista.

6. **Mahdolliset ikärajaukset.** Tee tarvittavat ikärajaukset tietokohtaisesti, kuten luvussa 7 on esitetty. Ikärajausten tekeminen onnistuu FOLK perustieto -aineistosta löytyvän ikää koskevan tiedon (muuttuja: *ika*) avulla.

7. **Kuntakohtaiset tulokset maahanmuuttajaryhmittäin.** Muodosta nyt haluttuja tulostietoja esimerkiksi keskiarvoina, mediaaneina ja kokonaissummina. Käytä FOLK perustieto -aineistosta löytyvää tietoa henkilöiden asuinkunnista (muuttuja: *kunta*) kuntakohtaisten tulosten muodostamiseen. Lisäksi käytä aiemmin muodostettua henkilöiden maahanmuuttajaryhmätietoa ryhmäkohtaisten tulosten muodostamiseen.

Viitteet

- Espoon kaupunki. Espoon kaupungin asunto-ohjelma. <https://www.espo.fi/download/noname/%7B6FAA04C6-5271-4EE4-B20F-4FC517C74F60%7D/107750>, 2018. [viitattu: 4.12.2020].
- Helsingin Sanomat 2.9.2020. Perussuomalaisten mukaan toimeentulotuen koronalisä ”valuu” maahanmuuttajille ja yksin asuville miehille – hs kävi väitteet läpi. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000006622015.html>. [viitattu: 12.12.2020].
- Helsingin Sanomat 4.3.2019. Espoolle koituu maahanmuutosta valtavat kustannukset ja valtion pitäisi maksaa niistä suurempi osa, vaatii kaupunginjohtaja jukka mäkelä. <https://www.hs.fi/kaupunki/espoo/art-2000006022665.html>. [viitattu: 4.12.2020].
- Helsingin Uutiset 21.10.2019. Hyvä työllisyys ei auta vieraskielisiä: Osuus toimeentulotuensaajista on kivunnut jopa 42 prosenttiin. <https://www.helsingin uutiset.fi/artikkeli/811722-hyva-tyollisyys-ei-auta-vieraskielisia-osuus-toimeentulotuensaajista-on-kivunnut>. [viitattu: 4.2.2020].
- Helsingin Uutiset 2.11.2019. Suomen velkaisin kaupunki velkaantuu lisää liki 0,5 miljardia – väestö kasvaa, mutta verotulot eivät. <https://www.helsingin uutiset.fi/paikalliset/1200131>. [viitattu: 4.12.2020].
- Kansaneläkelaitos (Kela). Taskutilasto 2022 [verkkajulkaisu]. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022051937145>, 2022. ISSN 1457-8727 (sähköinen). [viitattu: 25.8.2022].
- Seppo Kouvonon. Ulkomainen työvoima vaikuttaa jo palkkoihin pääkaupunkiseudulla. https://www.stat.fi/ajk/poimintoja/2012-12-10_hyka4.html, 2012a. [viitattu: 4.12.2020].
- Seppo Kouvonon. Pääkaupunkiseudun palkat ovat toista maata. https://www.stat.fi/artikkelit/2012/art_2012-12-10_002.html, 2012b. [viitattu: 4.12.2020].
- Kuntaliitto. Väestönkehitys c23-kaupungeissa. <https://www.kuntaliitto.fi/pdf>, 2020. [viitattu: 2.12.2020].
- Isa Kuosmanen. Essays on economics of immigration and education (abstract). <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/313252>, 2020. [viitattu: 4.12.2020].
- Samuli Salminen. *Maahanmuutot ja Suomen julkinen talous. Osa 1: Toteutuneet julkisen talouden tulot ja menot*. Suomen Perusta, 2015.
- Samuli Salminen. *Maahanmuuttajien saamat toimeentulotuet – tilastoraportti maahanmuuttajille maksetuista tuista verrattuna kantaväestöön*. Suomen Perusta, 2020.
- Matti Sarvimäki. *Labor Market Integration of Refugees to Finland*. VATT Research Reports 185. VATT. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus., 2017.
- THL/SVT. Thl/svt tilastoraportti 15 / 2022 [verkkajulkaisu]. <https://www.julkari.fi/handle/10024/144358>, 2022. [viitattu: 25.8.2022].
- Tilastokeskus. Folk tulotieto -aineistokuvaus [verkkajulkaisu]. https://taika.stat.fi/fi/aineistokuvaus.html#!?dataid=FOLK_19872020_jua_tulo22_001.xml, 2022a. Tilastokeskus [viitattu: 25.8.2022].

- Tilastokeskus. Väestörakenne [verkkojulkaisu]. <https://stat.fi/tilasto/vaerak>, 2022b. Tilastokeskus [viitattu: 18.7.2022].
- Verohallinto. Verohallinnon tilastoja: Henkilöasiakkaiden tulot, vähennykset ja verot verovuonna 2020 [verkkojulkaisu]. https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/tilastot/henkiloasiakkaiden_tuloverotilastoj/verovuosi-2020/henkiloasiakkaiden-tulot-vahennykset-ja-verot-verovuonna-2020/, 2022a. Verohallinto [viitattu: 25.8.2022].
- Verohallinto. Verohallinnon tilastoja: Ennakkotietoa henkilöasiakkaiden tuloista 2020 [verkkojulkaisu]. https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/tilastot/henkiloasiakkaiden_tuloverotilastoj/verovuosi-2020/ennakkotietoa-henkiloasiakkaiden-tuloista-2020/, 2022b. Verohallinto [viitattu: 25.8.2022].
- Suomen virallinen tilasto (SVT). Verot ja veronluonteiset maksut [verkkojulkaisu]. <http://www.stat.fi/til/asas>, 2020. ISSN=1798-1131. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 4.12.2020].
- Suomen virallinen tilasto (SVT). Väestön koulutusrakenne [verkkojulkaisu]. <https://www.stat.fi/tilasto/vkour>, 2022a. Tietokantataulukko 12bq – 15 vuotta täyttänyt väestö koulutusasteen, kunnan, sukupuolen ja ikäryhmän mukaan, 1970-2020. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 25.8.2022].
- Suomen virallinen tilasto (SVT). Työssäkäynti [verkkojulkaisu]. <https://www.stat.fi/tilasto/tyokay>, 2022b. Tietokantataulukko 115b – Väestö alueen, pääasiallisen toiminnan, sukupuolen, iän ja vuoden mukaan. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 25.8.2022].
- Matti Virén. Ratkaiseeko maahanmuutto kuntien talousongelmat? In Marko Hamilo, editor, *Kummallisvaalit 2021*, pages 57–128. Suomen Perusta, 2020.